

LETO XV. Številka 38
Jesenice, 21. septembra 1973

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železara«, združeno podjetje SOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Govor Gregorja Klančnika ob srečanju železarjev, bivših borcev NOV na Pokljuki

Borci za zgled še tesnejšega sodelovanja med železarji

Na prvem srečanju slovenskih železarjev, bivših borcev NOV, v soboto, 8. septembra na Pokljuki, je imel slavnostni govor podpredsednik koordinacijskega odbora ZB NOV in generalni direktor združenega podjetja Slovenske železarne Gregor KLANČNIK. Njegov govor v nadaljevanju objavljamo v celoti.

Tri desetletja bo kmalu minilo, odkar nam je, po dolgem in težkem boju končno zasijala svoboda, pa vendar smo se borci-železarji danes prvič sestali.

Partizani slovenskih železarn smo se borili v raznih krajih in ne samo na področju sedanje Slovenije, temveč tudi v drugih republikah in celo v drugih državah, kjer je vladal fašizem. Brez tehničnih komunikacijskih sredstev nas je takrat ves čas povezovala skupna ideja o nacionalni samostojnosti in socialni enakopravnosti. Ob osvoboditvi leta 1945, smo dosegli prvo etapo našega cilja, dobili smo svojo državo, svobodnih narodov in osnovni pogoj za gradnjo lastnega socializma. Revolucija se sedaj nadaljuje z delom za gospodarski razcvet, ustvarjalnemu prispevku primeren večji kos kruha in za boljše življenje vseh poštenih ljudi. Ideje iz borbe z okupatorjem nas morajo združevati tudi v miru. Le vzajemni in solidarni bomo združeni slovenski železarji Gorenjske, Koroške in Štajerske lahko izvrševali svojo socialistično družbeno dolžnost ter nam in našim

delovnim skupnostim omogočili delu primerno življenje. Socializma ni mogoče razvijati izolirano v izdvojenih enotah, podjetjih, krajih ali

***** Protestna zborovanja na Jesenicah

Sobotnemu protestu širšega političnega političnega aktivna občine Jesenice, ki se je sestal na seminarju v Kranjski gori, se je v ponedeljek, 17. septembra, pridružila tudi mladina vseh jeseniških šol. Na obeh protestih so obsodili imperialistično nasilje v Čilu in ponoven neonacistični zločin v Robežu na Koroškem v Avstriji, kjer so neonacisti razstrelili pred kratkim odkrit spomenik partizanom — borcem proti fašizmu. Z zborovanjem so poslali tudi protestna pisma pristojnim ambasadam oziroma organom.

Protestom se na različnih sestankih in zborovanjih pridružujejo tudi člani delovnih kolektivov občine in ostali občani.

V nedeljo na svidenje v Završnici

Delavci treh delovnih organizacij, železarne Jesenice, VERIGE Lesce in PLAMEN Kropa, ki so se že odločili za tesnejšo proizvodno in poslovno sodelovanje, se vedno bolj povezujejo tudi na različnih družbenih, športnih, kulturnih in drugih področjih. Z dobrim medsebojnim poznavanjem, se krepi tudi medsebojno zaupanje. To pa je pogoj za napredek vseh treh kolektivov, ki so si z delavci v železarni Ravne in Store ter delavci tovarne vijakov Ljubljana in tovarne žičnih izdelkov Celje, že podali roke, da bi skupaj dosegli večjo poslovno učinkovitost.

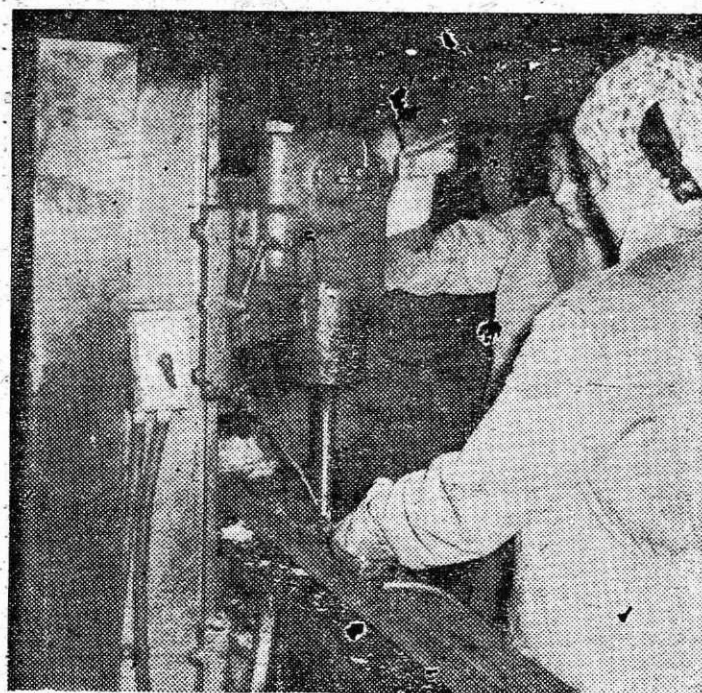
Tak namen ima tudi srečanje tovarne PLAMEN Kropa, VERIGA Lesce in ŽELEZARNA Jesenice v nedeljo 23. septembra v Završnici, ki ga organizirajo sindikalne organizacije vseh treh tovarn.

Srečanje se bo pričelo ob 10. uri dopoldan, v kulturnem delu programa pa bodo sodelovali: folklorna skupina VERIGA Lesce, moški komorni zbor Stane Zagar iz Kroepe in pihalni orkester Jeseniški železarji. Na sporedu so tudi športno zabavne prireditve: vlečenje vrvi, tek v vrečah, tekmovanje na TRIM stezi in streljanje na balone z lokom.

Sodelavci nasvidenje v nedeljo v Završnici.

regijah, kot je bilo tudi z narodnoosvobodilno borbo, temveč je z medsebojnim spodbujanjem, pomaganjem in prenosom izkušenj, to je z iskrenim in poštenim sodelovanjem. Čeprav nerazumljiva in za vse škodljiva, je tudi med nami prisotna sebičnost, ki se v grabežu za materialne dobrine in prestiž ne zadovoljuje le z lastnim dosežkom, temveč celo drugim želi neuspeh. Nihče bolj kot borci nima razvitega čuta za enotnost, zato mora tudi današnje srečanje pomeniti šir.

(Nadalj. na 10. str.)

Sodelavci pri vrtanju profilov

Analiza razponov OD v Železarni

Na osnovi sklepa 3. seje odbora za dohodek in nagajevanje je bila za 4. sejo odbora izdelana analiza razponov med osebnimi dohodki različnih kvalifikacij in kategorij. Eden izmed osnovnih namenov analize je bil poiskati argumente za, oziroma proti procentnemu povečanju obračunskih postavk kategorizacije. Na osnovi te analize pa odbor ni prišel do končnih sklepov in je bil mnenja, da je treba z analizo seznaniti vse zaposlene. Analiza je dovolj široka, da lahko dobimo dober pregled nad vsebino problema.

Faktorji, ki vplivajo na razpone

Večkrat razpravljamo o ustreznih in pravičnih oziroma neustreznih in nepravičnih razponih, ne da bi poznali faktorje, ki na razpone med osebnimi dohodki vplivajo. Zato moramo te faktorje spoznati.

Glede na to, da so osebni dohodki najpomembnejši motiv zaposlenih za boljše in produktivnejše delo, je določanje razponov OD med različnimi kvalifikacijami oziroma kategorijami zelo pomembna naloga. Enako škodljivi so lahko prenizki razponi, ki ne stimulirajo višjih kvalifikacij (izpopolnjevanje in izobraževanje), preveliki razponi pa lahko povzročajo nezadovoljstvo delovnega kolektiva, socialne in politične probleme.

Faktorje, ki odločilno vplivajo na politiko razponov OD razdelimo v dve skupini:

1. Faktorji eksternega značaja
2. Faktorji internega značaja

1. a) Vpliv tržišča na uspeh podjetja.
Če je ta vpliv velik, je zelo pomembna materialna stimulacija tistih zaposlenih, ki imajo neposreden stik s trgom. Kajti večkrat so dobre poslovne zveze (osebni kontakt) in dobro poznavanje tr-

ga bolj pomembne, kot katerikoli interni ukrep.

1. b) Politika nagajevanja v sorodnih podjetjih.

Tu moramo nujno upoštevati samoupravni sporazum, ki nam je dal osnov za določanje razponov OD med kvalifikacijami.

1. c) Pomen grupacije v narodnem gospodarstvu.

(Nadalj. na 7. str.)

Za Kumrovec 24,602 din

V začetku tega meseca je bila v Železarni zaključena akcija zbiranja denarja za gradnjo spominskega doma mladine in borcev v Kumrovcu. Skupaj je bilo zbranih 24.602,40 dinarjev, ki so jih prispevali:

TOZD TALILNICE: plavž 1.078,00, martinarna 2.185,00, elektro peč 835,00, livarna 200,30, šamotarna 561,10 din, skupaj 4.859,40 dinarjev.

TOZD VALJARNA: valjarna bluming 110,00, valjarna 2400 690,00, valjarna žice 367,00, Javornik I 708,00, Javornik adjustaža Štekel 621,00, adjustaža bluming 716,00 dinarjev, skupaj 3.212,00 dinarjev.

TOZD HLADNA VALJARNA: hladna valjarna — žičarna 1.719,00, jeklovlek 270,00, profilarna 285,00, elektrodni oddelek 600,00, žebeljarna 322,00 dinarjev, skupaj 3.196,00 dinarjev.

TOZD VZDRŽEVANJE, ENERGIJA IN TRANSPORT: strojne delavnice 1.265,00, strojno vzdrževanje 2.034,00, VEN 890,00, gradbeno vzdrževanje 611,00, RTA 306,00, strugarna valjev 310,00, elektro toplotna energija 240,00, PIV energija 800,00, transport 1.801,00 dinarjev, skupaj 8.257,00 dinarjev.

ORGANIZACIJA SKUPNE SLUŽBE: upravne službe 3.110,00, OTK 680,00, RO 285,00, zaščitna služba 480,00, družbena prehrana 523,00 dinarjev, skupaj 5.078,00 dinarjev.

V tej zadnji zbiralni akciji se v Železarni nismo odrezali najbolje. Preračunano na pet dinarjev, kolikor naj bi prispeval vsak član delovnega kolektiva, je svoj prispevek dalo 4920 članov. Po isti računici ni prispevalo svojega deleža skoraj 1000 članov, če pa predpostavljamo, da so posamezniki dali tudi več, potem je najbrž teh članov še več. Akcija za zbiranje prispevkov še vedno teče in bo tekla še vse prihodnje leto, prav je, da bi tudi v kolektivu v celoti izpolnili obvezo.

Razvoj materialne osnove družbe in socialističnih samoupravnih odnosov pri nas, je pogojeval tudi bistvene spremembe v družbenih in političnih odnosih pri nas, vse to pa je terjalo ustrezne spremembe ustavnih določb. Z drugimi besedami to pomeni, da sta osnutka nove slovenske in jugoslovanske ustave posledica dosedanjega razvoja in pridobitev revolucije, ki naj utrdita ustavno ureditev na osnovi teh pridobitev in zagotovi nadaljnji razvoj samoupravnih demokratičnih odnosov na poti osvoboditve dela in graditve komunistične družbe. Torej nova ustava določila utrjujejo doseženo stopnjo razvoja, vključno z ustavnimi dopolnitvami sprejetimi v tem obdobju, hkrati pa so usmerjena v razširitev pogojev za nadaljnji razvoj socialistične družbe, to je takih družbenih odnosov, v katerih se bo uresničevalo načelo komunizma: »Vsak po svojih sposobnostih — vsakemu po njegovih potrebah.«

Tako gledano na spremembe ustave pomeni, da bomo s sprejetjem pričeli proces uveljavljanja novih kakovosti v našem družbeno ekonomskem razvoju, ki nas mora pripeljati na višjo stopnjo socialističnih samoupravnih demokratičnih

dnij, ne glede na materialne in druge možnosti družine in okolja v katerem živijo.

V tem pogledu bo nedvomno potrebno veliko prizadevanje družbene skupnosti. Seveda pa mora skladno s tem socialistična skupnost ustvarjati pogoje za čim širše izobraževanje in ga tudi spodbujati. Spodbujati pri vseh kategorijah prebivalstva, predvsem pa med delavskim razredom, s čemer se bo stopnjevala njegova razredna, samoupravljaljska zavest.

V temeljnih načelih osnutka nove slovenske ustave je zelo konkretno in nedvoumno opredeljena tudi usmerjenost vzgoje in izobraževanja in sicer: »Vzgoja in izobraževanje sta usmerjeni na pridobivanje znanja na idejnih temeljih znanstvenega socializma, v skladu s sodobnimi znanstvenimi spoznanji o razvoju narave in družbe, na spoznavanje vrednot samouprav, ne socialistične družbe, na poglobljanje socialistične zavesti in širjenje ter razvijanje vseh oblik kulture zaradi vsestranskega usposabljanja človeka za življenje in delo.« S tem odpadejo doslej v nekaterih krogih prisotne iluzije, ki pa so nedvomno imele izvor v socializmu nenaklonjenih elementih, o brezidejnosti vzgoje in izobraževanja. Če smo vzgojo in

Železarski globus

INDIJA

Indijska državna železarska družba Mysore Iron and Steel Co. bo v prihodnjih petih letih zelo povečala svojo proizvodnjo. Jeklo bo proizvajala tudi s postopkom kontinuirnega vlivanja in kisikovimi konventorji. Letos je imela v februarju in marcu precej težav zaradi pomanjkanja koksa. Poleg tega je narasla tudi cena starega železa zaradi pričeta obratovanja večjega števila mini železarn.

SAUDSKA ARABIJA

Predstavniki ameriške rudarske družbe Marcona predvidevajo, da bodo pričeli voziti, ko bo zgrajena nova železarna v Saudski Arabiji, železovo rudo iz Brazilije. Za to bodo uporabljali velike specializirane ladje, ki bodo, ko se bodo vračale iz Saudske Arabije, vozile surovo nafto. V novozgrajeni železarni pa bodo brazilsko železovo rudo predelovali z direktno redukcijo.

JAPONSKA

Strokovnjaki japonske železarne Nippon Steel Co. računajo, da bodo leta 1973 proizvedli v japonskih železarnah skupno okoli 120 milijonov ton surovega železa, leta 1974 pa okrog 127 milijonov ton, toda ne več kot 130 milijonov ton. Pričakujejo tudi, da bodo letos izvozili skupno 25 milijonov ton železarskih izdelkov, glede na povečano povpraševanje po železarskih proizvodih v svetu.

JAPONSKA

Nova naročila japonskih železarskih družb pri švicarski družbi Concast AG za dobavo naprav za kontinuirno vlivanje slabov obsegajo: dvožilno napravo za družbo Dawia Seiko KW, štirižilno za družbo Toshin Seiko Kimeji works Japan in dvožilno za družbo Jamaguchi Kyoli Kogyo Onoda citiy. Vse te naprave bodo pričele obratovati v letu 1973. Družba Sumitomo Metal Industries pa je naročila dvožilno napravo za kontinuirano vlivanje slabov, ki bo pričela obratovati leta 1974.

JAPONSKA

Povečana potrošnja jekla v zadnjih letih je prisilila japonske železarje, da so se lotili programov za povečanje svojih obratov. Naleteli pa so na dva velika problema: onesnaženje okolja in pomanjkanje vode. Ta dva problema resno ogrožata nadaljno povečanje proizvodnje železarske industrije na Japonskem.

Vlada pravi, da dokler ta dva problema ne bosta rešena japonska železarska industrija ne sme povečevati svojih zmogljivosti. To pa lahko pripelje do hudega pomanjkanja jekla. Toda vlada meni, da morajo upoštevati predvsem tista vprašanja, ki so pomembna za Japonsko.

Izobraževanje splošna človekova potreba in bistven dejavnik nadaljnega razvoja socializma

odnosov. S sprejetjem samim, še ne bodo dane same po sebi nove kvalitete oziroma ne bodo naenkrat uresničena vsa določila ustave. Nova ustava nam daje v roke šele orožje s katerim si bomo morali priboriti kvaliteto višje družbene odnose.

Zato ni slučaj, da je v osnutku ustave SR Slovenije že v temeljnih načelih poudarjeno izobraževanje kot bistveni dejavnik razvoja socialistične družbe, dviganja produktivnosti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskega razvoja osebnosti, humanizacije socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe. Pri tem je mišljeno izobraževanje v najširšem smislu besede, to je od obvezne vzgoje in izobraževanja, do izobraževanja vseh delovnih ljudi zaradi vsestranskega usposabljanja za življenje in delo v družbi. Izobraževanje torej s tem postaja del vsakodnevnega življenja in splošna potreba človeka. Pri tem moramo takoj poudariti, da ima izobraževanje pomembno vlogo pri poglobljanju socialistične zavesti, ki bo imela bistven pomen pri uresničevanju novih ustavnih določil. Tako je tudi razumljivo, zakaj je že v temeljnih načelih osnutka nove ustave taka pozornost dana izobraževanju, ki je bistveni sestavni del pravice človeka do dostojnega življenja.

Jasno, da izobraževanje, ki je tako bistveno povezano z razvojem socialistične družbe, zahteva tudi korenite spremembe v zastarelih pojmovanjih in gledanjih na funkcijo izobraževanja pri usposabljanju človeka za življenje in delo v družbi, pri usposabljanju za prevzem njegove dolžnosti in pravice v samoupravljanju. Pri tem je potrebno še enkrat poudariti, da bo le vsestransko razvita osebnost, pri čemer ima izobraževanje bistveno vlogo, mogla izpolniti temeljne zahteve nove ustave.

Taka opredelitev izobraževanja pa seveda pomeni, da morajo biti vsakomur dostopne, v vsem obdobju njegovega življenja in dela, vse vrste in stopnje izobraževanja ob enakih pogojih. Seveda pa ta dostopnost velja tudi za vse stopnje in vrste vzgoje in izobraževanja namenjene otrokom in mla-

izobraževanje opredelili kot bistvena dejavnika nadaljnega razvoja socialistične družbe, za kar smo se odločili tako v Sloveniji kot v ostalih bratskih republikah in pokrajinah Jugoslavije v narodnoosvobodilni borbi oziroma ljudski revoluciji in to najbolj demokratično potrdili pred tridesetimi leti na zasedanju AVNOJ in sprejemanju prve ustave leta 1946 ter v nadaljnjem povojnem razvoju, potem morata biti dejavnika nadaljnega razvoja revolucije, ne pa njuna sopotnika. Tudi v tem pogledu bodo potrebne korenite spremembe v miselnosti mnogih, ki neposredno sodelujejo v procesu vzgoje in izobraževanja. Dvoumnost ali dvojnost po določili nove ustave ne bo več mogoča.

Da bi delovni ljudje organizirano zadovoljevali in uresničevali svoje osebne in skupne potrebe in pravice, ki jim jih dajejo nova ustavna določila na področju vzgoje in izobraževanja, se neposredno ali prek svojih organizacij združnega dela in drugih organizacij, povezujejo z delavci v vzgojno izobraževalnih organizacijah v vzgojno izobraževalni skupnosti. S tem je tudi zagotovljena pravica delovnih ljudi iz organizacij združenega dela, da bodo enakopravno in sporazumno odločali o opravljanju teh dejavnosti v skladu s skupnimi interesi skupaj z delavci iz vzgojno izobraževalnih organizacij.

Vzgoja in izobraževanje kot bistvena dejavnika razvoja socialistične družbe, dviganja produktivnosti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskega razvoja osebnosti, humanizacije socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe, bosta torej morala dobiti tudi svoji vlogi primerno mesto v samoupravnih dokumentih organizacij združenega dela, statutih krajevnih skupnosti in statutu občine. Skladno s svojo pomembnostjo pa temu ustrezno tudi materialne in druge pogoje, ki jih zagotavljajo delovni ljudje, organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti ter družbenopolitične skupnosti. Seveda pa bo potrebno mnogo zavestnega in vztrajnega dela, da tako pomembno mesto vzgoja in izobraževanje res dobita.

S sej sindikalnih odborov

SPLOŠNA VARNOSTNA SLUŽBA

Na redni seji sindikalnega odbora 7. septembra so govorili o izvedbi javne razprave o osnutku nove republiške in zvezne ustave, o predlogu družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike v občini Jesenice in o predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju organizacij združenega dela v Slovenske železarne, ki mora biti opravljeno od 15. do 25. septembra.

V nadaljevanju seje je predsednik odbora Alfonz Dornik seznanil navzoče, da je bil sprejet sklep v okviru sindikalnih organizacij TOZD, da se iz sindikalne blagajne za pomoč družinam, članom ki prejemanjo otroški dodatek za otroke, dodajo po 100 dinarjev za otroke kot pomoč pri nabavi ozimnice. Poleg tega naj bi tudi sindikal-

ni odbori iz svojih sredstev dodali še po 50,00 dinarjev na otroke.

Na seji so odobrili denarno pomoč v višini 200,00 dinarjev sodelavcu Ludviku Nemcu, ki že dalj časa boluje. Predsednik je tudi opozoril na sklep odbora, po katerem vsi sodelavci, ki bolujejo in se organiziranega izleta ne udeležijo, prejmejo 80,00 dinarjev iz sredstev za izlete. Seznanjeni so bili tudi, da so za spominski dom v Kumrovcu zbrali 480,00 dinarjev.

VZDRŽEVANJE ELEKTRO NAPRAV

Predsednik sindikalnega odbora inž. Peter Ravnikar je sklical osmo redno sejo odbora 10. septembra. Govorili so o izvedbi javne razprave o osnutkih obeh ustav in določili termine javne razprave.

Menili so, da je vodje samoupravnih delovnih skupin potrebno opozoriti na razpra-

vo o načelih kadrovanja in napredovanja v TOZD VZDR. ŽEVANJE, ENERGIJA IN TRANSPORT. Odbor meni, da je peta grupa preizkusa startna osnova za kvalificiranje delavca.

Sindikalni odbor, so sklenili, bo organiziral v zgodnji jeseni dva dvodnevna izleta v Simonov zaliv in s tem dal možnost vsem, da se izleta udeležijo. Posameznik naj bi prispeval po 50,00 dinarjev.

Sklenili so tudi, da bodo nadaljevali z internim prvenstvom v malem nogometu in finalno tekmo zaključili z manjšim piknikom. Na medobratnem prvenstvu v plavanju so osvojili prvo mesto in sklenili, da bodo vsem tekmovalcem izplačali po 20,00 dinarjev odškodnine.

V zvezi z akcijo sindikata o pomoči sodelavcem pri nabavi ozimnice so sklenili, da pomoč dobijo Ignac Luznar — 300,00 Franc Bizjak 200,00 in Janko Fon 200,00 dinarjev.

Na seji so tudi naročili re-

ferentu za prošnje in pritožbe, da do prihodnje seje zbere podatke o sodelavcih, ki že dalj časa bolujejo.

SAMOTARNA

Na redni seji sindikalnega odbora samotarne dne 10. septembra, je predsednik Vinko Pfajfar predlagal v obravnavo organizacijo izleta: Dogovorili so se, da bodo izvedli 16. septembra celodnevni izlet na Pokljuko, ki se ga lahko udeleži tudi po en svoj član kolektiva.

SINDIKAT TOZD TALILNIC

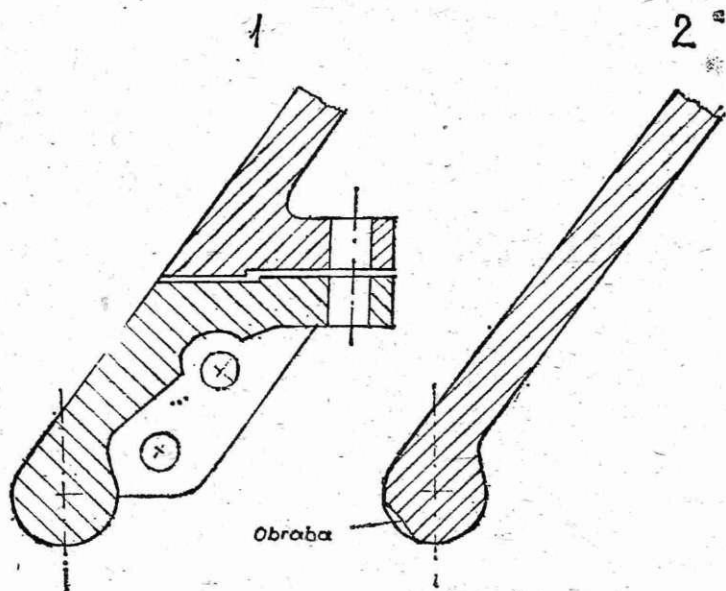
Na prvi seji komisije za prošnje in pritožbe ter socialna vprašanja pri sindikatu TOZD TALILNIC, so obravnavali pet prošenj za denarno podporo in vseh pet ugodno rešili. Denarno podporo so odobrili: Antonu Bokša 200,00 Jožetu Bratkoviču 400,00, Ludviku Ivanetiču 400,00, Dervišu Alagiću 500,00, s priporočilom, da mu podporo odobri tudi občinski sindikalni svet in Ivanki Ravnik 200,00 dinarjev ob smrti moža.

Usoda predloga tehnične izboljšave

Pred nekaj meseci sem vložil predlog tehnične izboljšave, s katero sem predlagal spremembo konstrukcije spodnje vsipne skleda. Komisija za racionalizacijo in novatorstvo pri delovni enoti talilnice je predlog na seji sprejela s sklepom, da moram narediti podroben načrt, na osnovi katerega bo možno izdelati novo skledo po mojem predlogu. To sem tudi naredil, pred izdelavo načrta pa sem se tudi posvetoval z odgovornimi na plavžu. Iz načrta je razvidna razlika med obstoječo konstrukcijo spodnje skleda in mojim predlogom. Celotna skleda je izdelana iz zgornjega in spodnjega dela, spodnji del skleda pa je zaradi lažje montaže sestavljen iz dveh delov.

Prednost spremenjene konstrukcije spodnje vsipne skleda je: Spodnji skledo menjamo na vsakih nekaj remontov plavža, v dvajsetih letih so bile spodnje vsipne

čin bi dobili pri vsakem remontu zadovoljivo tesnenje. Upravičenost te spremembe pa potrjuje tudi to, da bomo morali pri prvih remontih na obeh plavžih zamenjati spod-

skleda menjane samo dva-krat, to se pravi na vsaki peči po enkrat. Pri vsakem remontu obnovijo samo oblogo vsipne skleda, seveda pa pri tem ne morejo obnoviti tudi spodnjega roba skleda in zaradi tega tudi novi spodnji zvon, katerega zamenjajo pri vsakem remontu, ne naseda točno in zato ne dobimo več dobrega tesnenja, zaradi obrabljenosti spodnjega roba vsipne skleda. Čim starejša je skleda, toliko slabše je tesnenje. Zato nam tudi vedno več plina izhaja na vrhu peči, z njim pa tudi kar precejšnje količine prahu. Da bi vsipno skledo menjali pri vsakem remontu, je po vsej verjetnosti neekonomsko. Razen tega pa je menjava vsipne skleda zaradi svoje teže zelo težavna pa tudi dosti nevarna.

Nova konstrukcija spodnje vsipne stene pa bi omogočila, da bi pri vsakem remontu zamenjali samo spodnji del skleda, kar ne bi predstavljalo velikih stroškov in tudi zamenjava bi bila zelo enostavna. Še več, obrabljeni spodnji del skleda bi lahko samo prestružili in na ta na-

nji skledi, ker sta obe že preveč obrabljeni in na spodnjem delu tudi razpokani. Zaradi tega tudi ne bi bilo dodatnih stroškov za izdelavo nove vsipne skleda po mojem predlogu.

Vse je bilo pripravljeno, da se moja ideja realizira, toda nastali so dodatni zapleti. Zahtevano je bilo, da dam jamstvo, da vijaki, s katerimi je pritrjen spodnji del vsipne skleda, pod nobenim pogojem ne bodo popustili. Ta zahteva je s strani obratovodstva plavžev popolnoma upravičena. Toda tudi sam sem v zvezi s tem postavil zahtevo, da naj se mi da jamstvo, da na plavžih ne bodo nikdar presežli dovoljene obratovalne temperature na žrelih plavžev. Dimenzija in število vijakov je brez dvoma taka, da bi prenesla vse napetosti pri normalni obratovalni temperaturi. Takega jamstva pa mi niso mogli dati.

V tem primeru se je izkazala domneva da je avtor ideje tehnične izboljšave prepuščen samemu sebi, kot zelo točna. Mislim, da imamo v

železarni kar precej strokovnih kadrov, ki bi lahko ugotovili ali je predlog tehnične izboljšave tehnično dovolj popoln za realizacijo. V nobenem primeru pa ne moremo zahtevati od avtorja, da sam išče strokovnjaka in da ga tudi plača, da bi ta dal atest o uporabnosti. Na osnovi takega atesta bi se morda potem lahko dalo jamstvo.

Iz objavljene skice je razvidna razlika med obstoječo in predlagano izvedbo nove skleda. Sicer pod številko ena nam kaže način pritrditve spodnje skleda, skica s številko dve pa spodnji del obstoječe spodnje vsipne skleda. Iz skice je razvidno vsaj približno kako se tesnilna površina tekom obratovanja obrabi.

Stane Torkar

Železarski globus

JAPONSKA

Železarska družba Nippon Steel Co. je pričela letos graditi v železarni Oita drugi plavž. Ta bo imel 4750 kubičnih metrov koristne prostornine in bo največji na svetu. Pričel bo obratovati v drugi polovici leta 1974.

ZDA

V severnem centralnem delu ZDA so odkrili velike rezerve črnega premoga z nizko vsebnostjo žvepla, ki je primeren za koksiranje. Vladni geologi cenijo nahajališča v državah Severne Dakote, Manitona in Wyominga na okoli 200 milijard ton. Nahajališča ima 1,5-6,5 metrov debele sloje, delno v dnevnem kopu in je največje v ZDA.

SOVJETSKA ZVEZA

V sovjetski železarni v zahodni Sibiriji so nedavno zgradili dva 300-tonska LD konventorja. Le-ta bosta pričela obratovati marca prihodnjega leta. Letno bosta lahko proizvedla okoli tri milijone ton surovega jekla.

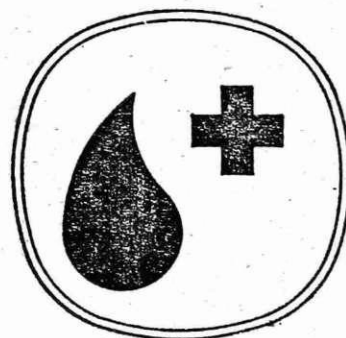
Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu

Dežurna služba

	telefon v pisarni	doma
SOBOTA, 22. septembra:		
dipl. inž. Ivo ARZENŠEK, pom. glav. dir.	401	500
NEDELJA, 23. septembra:		
dipl. inž. Stanislav ČOP, TOZD Talilnice	328	89-438
PONEDELJEK, 24. septembra:		
dipl. inž. Janko PERNE, valj. Bela	848	81-904
TOREK, 25. septembra:		
Jože KOSIR, transport	451	84-022
SREDA, 26. septembra:		
dipl. inž. Dušan SIKOSEK, energija	302	81-130
CETRTEK, 27. septembra:		
Bogomil HOMOVEC, teh. direktor	301	766
PETEK, 28. septembra:		
dipl. inž. Ivo ARZENŠEK, pom. glav. dir.	401	500

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure zjutraj do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih objavljamo vsako soboto na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

**VAŠA KRI REŠUJE
ŽIVLJENJE;
SAMO KRI
NADOMESTI KRI!**

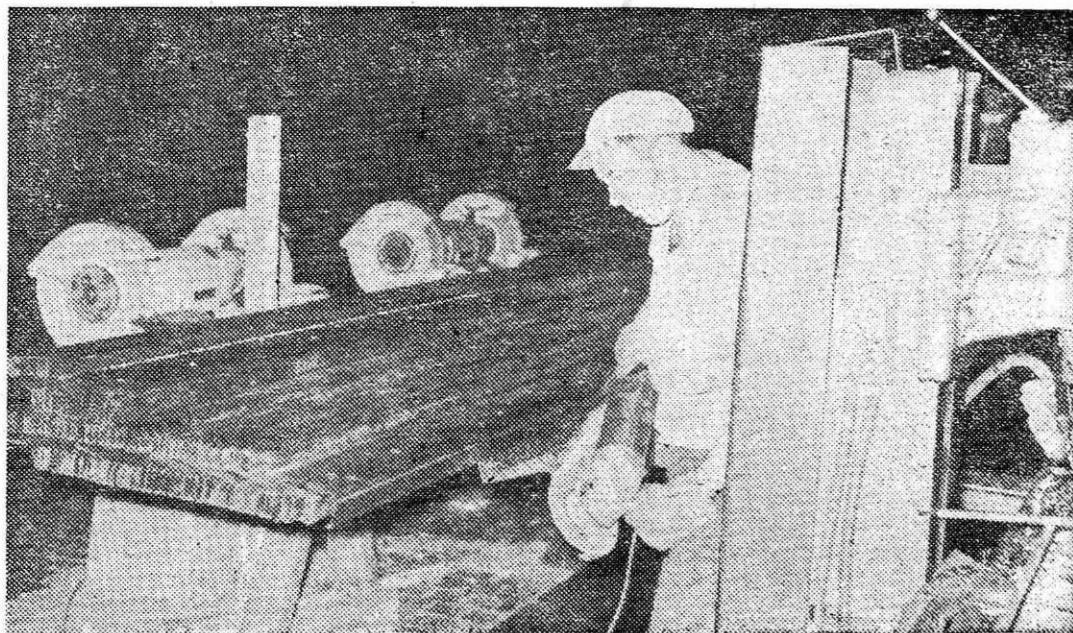
Obvestilo krvodajalcem

Že v prejšnji številki Železarnja smo vas obvestili, da bo ta mesec potekala krvodajalska akcija tudi pri nas. Akcija se bo pričela 24. septembra in bo trajala do vključno 29. septembra, vsak dan od 6. do 14. ure v Delavskem domu na Jesenicah. Za delavce iz Železarne bo odvzem krvi dne 26. in 27. septembra organiziran tudi popoldan od 16. do 20. ure zaradi štiriurnega dela.

Kdaj bodo krvodajalci iz posameznih obratov prišli na odvzem krvi, bo ekipa socialno zdravstvene službe sproti obveščala obratne personalke. Na ta način ne bo nepotrebnega čakanja oziroma eventualnih zastojev.

Delavski svet Železarne je za krvodajalce Železarne odobril tudi štiri proste ure po oddaji krvi v preventivne namene, da ne bi prišlo do eventualnih nesreč na delovnem mestu.

Pričakujemo, da se bodo člani delovne organizacije Železarne krvodajalske akcije v čim večjem številu udeležili in da bodo tudi letos med najštevilnejšimi darovalci v občini.

Brušenje profilov v profilarni

UPOKOJENCEM ELEKTROVZDRŽEVANJA

Sindikalni odbor VEN vabi vse upokojujence elektrovzdrževanja na izlet v Simonov zaliv, dne 29. in 30. septembra. Prijavite se pri Dolfiju Jeršinu tel. 497, kjer dobite tudi podrobne informacije.

Vabi sindikalni odbor

ur-
ad-
re-
jo
iz-
m-
to-
je
cu
nj-
je
že-
to-
že-

ru-
ed-
vo-
že-
že-
Za
ike
do,
ud-
ovo
ele-
ele-
di-

tele-
ra-
1973
tele-
mi-
eža,
ilij.
ilij.
bo-
25
zdel-
pov-
skih

skih
icar-
do-
irno
gajo:
užbo
zilno
, Ki-
zilno
Kyoli
te te
obra-
a Su-
pa
pravš
e sla-
ovati

jekla
la ja-
se lo-
čanje
li pa
lema:
i po-
a pro-
adalj-
je že-
apon-
ler ta
reše-
indu-
ti svo-
a lah-
a po-
vlada
števati
ija, ki
nsko.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

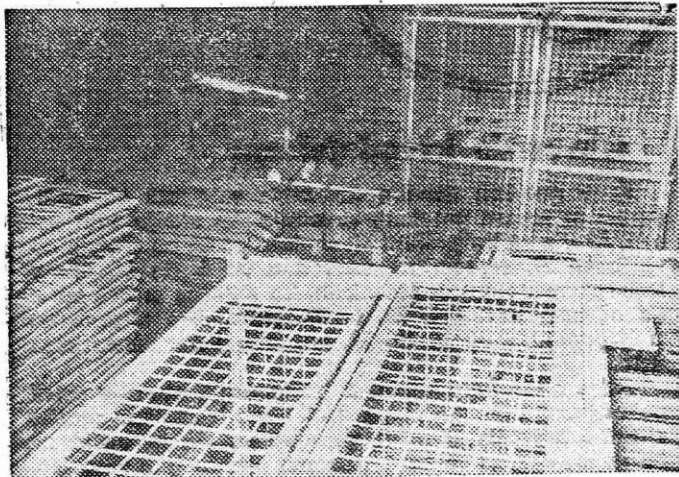
Svet gorenjskih občinskih konferenc ZM

V ponedeljek, 17. septembra, je bilo v Kranju posvetovanje predsednikov in sekretarjev gorenjskih občinskih konferenc ZM.

Razpravljali so o osnutkih ustave SFRJ in SRS ter sklenili, da se bodo zavzeli za podrobno opredelitev interesnih skupnosti in za uveljavitev ZMS med družbeno-političnimi organizacijami. Kajti tako kot ZM ni omenjena v osnutku Zvezne ustave, tako ni omenjena v osnutku ustave SR Slovenije in tako se bodo mladi morali boriti za ustrezno mesto in pomembnost pri sestavi in obravnavi statuten občin. Govorili so tudi o delegatskem sistemu in o sestavi predsedstva enotnega zbora skupščine.

Iz poročil, ki so jih podali predsedniki občinskih konferenc ZM o sestavljanju statuten v posameznih občinah je razvidno, da je jeseniška občina še najmanj naredila na tem področju, kajti ostale občine imajo že sestavljene osnutke statuten in občani že razpravljajo o njih. Sklep sveta gorenjskih OK ZMS je tudi bil, da naj bo svet gorenjskih občin sestavljen iz enakega števila delegatov iz vseh občin in da naj te delegate voli skupščina občine. Mladi se zavzemajo tudi za uresničevanje akcije varstva okolja, zato podpirajo ustanavljanje tovrstnih temeljnih interesnih skupnosti.

Razpravljali so še o udeležbi na osrednji prireditvi v Kočevju, ki bo pod naslovom »Narod si bo pisal sodbo sam« v dneh od 29. do 30. septembra pod pokroviteljstvom republiške konference ZMS. Vsaka občinska konferenca ZM mora poslati na to prireditev najmanj 20 mladincev.

Skladiščne palete izdelujejo v profilarni

Kratke vesti

V dneh od 13. do 15. septembra je komisija za izobraževanje pri republiški konferenci ZMS organizirala seminar za predsednike mladinskih aktivov in šolskih skupnosti v gimnazijah in ekonomskih srednjih šolah. Za vodstva mladinskih aktivov na tehničnih in ostalih strokovnih šolah pa bo seminar v prihodnjem mesecu.

Mladi so se seznanili tako s samoupravljanjem, organiziranostjo ZM ter z nalogami, ki jih imajo predstavniki aktivov.

V sredo, 19. septembra, je bil sestanek iniciativnega odbora za ustanovitev mladinskega aktiva na Javorniku. Razpravljali so o ustanovni konferenci, ki bo v soboto dne 22. septembra ob 17. uri. Ustanovna konferenca aktiva iz Koroške Bele pa je predvidena 29. sept. Tako bo tudi mladina v krajevni skupnosti — Javornik-Koroška Bela začela bolj organizirano delovati.

V četrtek, 20. septembra, je bila sklicana seja specializirane konference mladih delavcev, na kateri bo udeleženo 52 delegatov — mladincev iz delovnih organizacij, vabljeno pa so še predsedniki osnovnih organizacij sindikata delovnih organizacij. Mladi delavci se bodo na ta način neposredno vključili v javno razpravo o osnutku obeh ustav, razpravljali bodo o uresničevanju oziroma ustanavljanju TOZD v naši občini, o sestavi statuten delovnih organizacij ter o samoupravljanju v delovnih organizacijah in vključevanju mladih v samoupravne organe.

Volili bodo predsedstvo specializirane konference mladih delavcev, predsednikov ter dva delegata za predsedstvo občinske konference ZMS Jesenice. Sprejeli bodo tudi program delovanja, ki ga je pripravila komisija za družbeno ekonomske odnose pri predsedstvu OK ZMS.

V petek, 14. septembra, se je sestala komisija za delo mladinskih aktivov pri občinski konferenci ZMS Jesenice. Člani komisije so razpravljali o delu mladih v krajevnih skupnostih, največ pozornosti pa so na seji posvetili pripravam na specializirano konferenco, ki bo v oktobru,

Jutri zvečer bo v Planini pod Golico mladinska konferenca. Mladi iz te vasi bodo ocenili dosedanje delo ter razpravljali o programu dela v prihodnjem obdobju. Po končani konferenci bodo odprli prenovljeni mladinski klub.

Delo mladinskega aktiva na Blejski Dobravi, ki ga vodi Matjaž Stare, je v prvih septembrskih dneh spet zažvelo. Člani aktiva so poživili delo dramske sekcije, v teh dneh pa bodo ustanovili odbojarski klub. V naslednjih mesecih bodo skušali s pomočjo krajevnih skupnosti najti primeren prostor, ki ga bodo preuredili v mladinski klub.

Tudi člani pionirske folklorne skupine pri DPD Hrušica so spet začeli z delom. V oktobru in novembru bodo pripravljali poseben plesni program za dan republike, predvidoma pa bodo v tem času imeli tudi nekaj samostojnih nastopov.

Janko Rabič

Program dela

komisije za kadrovska vprašanja in volitve pri predsedstvu občinske konference ZMS Jesenice

1. Komisija bo zaradi kontinuiranega in uspešnega spremljanja kadrovske strukture v naši organizaciji izdelala kartoteko članstva. V prvi fazi evidentiranja bomo zajeli ves vodstveni sestav, od aktivov do organov občinske konference. V naslednji fazi pa mora evidentiranje zajeti vso članstvo ZMS na Jesenicah.

Načrt evidentiranja in kartoteke mora komisija izdelati do 15. septembra 1973.

2. Komisija mora redno spremljati vse predvidene kadrovske spremembe v organih občinske konference ter predsedstva in posameznim komisijam pravočasno priskrbeti možne kadrovske predloge.

3. Komisija bo praktično in teoretično delovala na področju volitev in tudi organizacijsko pripravljala volilne konference.

4. Poleg rednega evidentiranja kadrov v naši organizaciji mora komisija stalno spremljati tudi tiste mlade družbenopolitične delavce, ki so aktivni v drugih družbenopolitičnih in množičnih organizacijah.

UO IGD Železarne o izvrševanju sklepov

Na seji upravnega odbora industrijskega gasilskega društva železarne Jesenice, ki je bila 13. septembra so pregledali kako so uresničevali sklepe sprejete na zadnjem občnem zboru. Poleg tega so se dogovorili o svečanostnem načinu podelitve diplom za napredovanje gasilcev, obravnavali blagajniško poročilo in govorili o uresničevanju tekočih aktualnih nalog.

Ugotovili so, da so sklepe občnega zbora v glavnem uresničili. Uspešno so zaključili adaptacijo gasilskega doma in pri tem uredili izredno lepe sanitarije ter tri sobe, v katerih bo stanovalo šest samskih gasilcev. Tudi kar zadeva družinska stanovanja so prišli nekateri na prioriteto listo, da bodo stanovali čim bližje gasilskemu domu.

Po programu izpopolnjevanja opreme, so pred kratkim dobili dva dihalna aparata, dve potopni črpalci, reševalni čoln ter kompresor za kisik. V zvezi z urejanjem hidrantov so ugotovili, da stanje ni najboljše. Da bi lahko v železarni vse uredili, bi potrebovali 450 tisoč dinarjev. Ker tega denarja naenkrat ni mogoče dobiti, so se dogovorili, da bodo sestavili prioriteto listo popravil. Urejenost hidrantov tudi na področju drugih krajev občine ni v redu. Podjetje Vodovod, ki jih je dolžno vzdrževati nima denarja, drugod pa za to ni bilo predvidenega potrebne denarja.

Od sprejetih sklepov je ostala odprta še nabava potapljaške obleke, ureditev alarmnih naprav v stanovanju nekaterih najbližje stanujočih gasilcev, nabava gasilskega vozila tipa Land Rover ter nove požarne lestve, ki je nujno potrebna za reševalne posege v visokih blokih in stolpnica. Glede na to, da za nabavo take lestve ni denarja, so predlagali, naj bi se v pradžunih graditve predvidenih visokih stolpnice

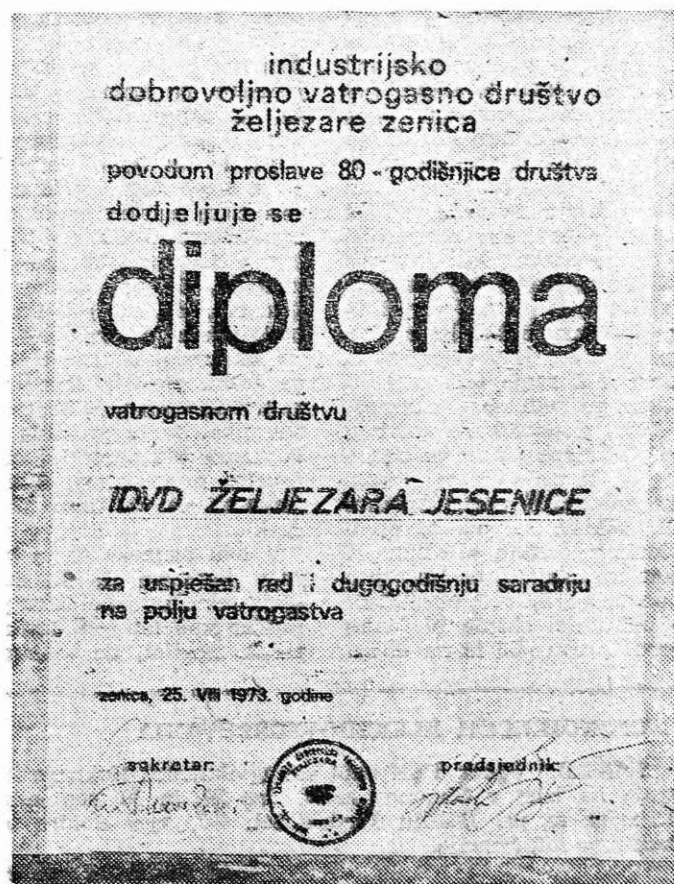
vkalkulirala nabava požarne lestve.

Za nabavo novega večjega gasilskega avtomobila, s katerim je moč prepeljati na kraj požara 12 gasilcev in vso potrebno opremo imajo že 60 tisoč dinarjev, za približno drugo polovico denarja pa bodo zaprosili še občinski gasilski sklad. Zaradi utrjevanja kondicijske sposobnosti gasilcev in reševalcev so v domu uredili telovadnico. Glede opreme oziroma telovadnega orodja, se bodo posvetovali s strokovnjaki.

Na zadnjem občnem zboru so več članov predlagali za napredovanje. Pred kratkim so od občinske in republiške gasilske zveze že prejeli ustrezno diploma. Tako bo v višje častnike napredovalo šest članov, v častnika I. stopnje deset, v častnike šestnajst in za podčastnike I. stopnje sedem članov. Slavnostna podelitev so predvideli v tem tednu.

Na seji so govorili tudi o vzrokih in posledicah požarov v letošnjem letu, o strokovni vzgoji, o športnih srečanjih med gasilci, o stanju in varnem ravnanju z jeklenkami v železarni ter o strokovni ekskurziji, ki naj bi jo pripravili prihodnje leto. Na koncu seje so člani upravnega in nadzornega odbora sklenili da se predsednika društva dipl. inž. Dušana Sikoška in poveljnika Francija Bahuna predlaga za ustrezno zvezno gasilsko odlikovanje.

B.

Samoupravni organi v preteklem tednu

4. seja odbora za dohodek in nagrajevanje pri DSŽ

Na 4. seji odbora za dohodek in nagrajevanje pri delavskem svetu Železarne, ki jo je predsednik odbora dipl. inž. Lado Podlipnik sklical v sredo, 9. septembra, so obravnavali in sklepali o naslednjem:

1. Vzeli so na znanje poročilo o izvrševanju sklepov in ugotovili, da so izvršeni vsi razen sklepa, s katerim je odbor naročil, da se skliče sešatek s predsedniki odborov za dohodek in nagrajevanje pri DS TOZD.

2. Obravnavali so oblikovanje osebnih dohodkov za avgust in zaradi neustreznosti energetske situacije v tem mesecu odobrili popravek do učinka 100 ali do 6 % naslednjim obratom: elektro, jeklarni, valjarni 2400, valjarni žice, hladni valjarni in žebeljarni.

3. Obravnavali so analizo razponov med osebnimi dohodki in sklenili, da mora do prihodnje odločitve o povišanju obračunskih postavk sektor za ekonomiko pripraviti za samoupravne delovne skupine in politične organizacije ustrezno analizo s tem da bo predlog vseboval tudi drugačen način nagrajevanja za stalnost na delovnem mestu. Na podlagi razprave o tem materialu in na osnovi tako zbranih pripomb, bo odbor kasneje zavzel stališče, kako bi v bodoče določili vrednost obračunskih postavk.

V zvezi s to analizo so še naročili sektorju za ekonomiko,

ko, da analizo razponov osebnega dohodka objavi v tedniku ŽELEZAR in da do naslednje seje pripravi pregled, kako so v Železarni zaposleni metalurški in strojni tehniki,

Izredna seja odbora za gospodarstvo

Predsednik odbora za gospodarstvo dipl. inž. Emil Ažman je sklical izredno sejo odbora v sredo, 12. septembra 1973 z eno samo točko dnevnega reda in sicer ukrepi zaradi redukcije električnega toka.

Na tej izredni seji so sprejeli vrsto ukrepov in sklenili, da se delovna skupnost tovarne s temi ukrepi obvesti s posebno informacijo. Informacija je bila izdana še istega popoldne in je delovna skupnost o ukrepih obveščena, zato ne bi v tem članku ukrepov ponavljali. Razen tega pa smo o tem obširno poročali v zadnji številki našega glasila. Še enkrat pa je treba poudariti potrebo solidarnosti med posameznimi TOZD in obrati ter zlasti skrb za tiste obrate, ki jih je

s posebnim poudarkom na kategorizacijo.

4. V nadaljevanju seje so rešili še dve tekoči zadevi in sicer vlogo sindikalnega odbora plavž za denarno pomoč za organizacijo izleta, ki pa jo niso rešili, ampak odstopili TK sindikata Železarne, odobrili pa so povišanje nagrade za dežurstvo pri klimatskih napravah s sedanjih 150 na 200 dinarjev.

redukcija najbolj prizadela kar se v celoti odraža v sprejetih ukrepih.

2. redna seja DS TOZD talilnice

V sredo, 12. septembra, je predsednik Jože Osvald sklical drugo redno sejo delavskega sveta temeljne organizacije združenega dela TALILNIC. Svetu je predložil v obravnavo predhodni plan proizvodnje za leto 1974, predlog samoupravnega sporazuma o združevanju organizacij združenega dela v Slovenske železarne in volitve direktorja TOZD talilnic.

O predhodnem planu proizvodnje talilnic v letu 1974, ki ga je obrazložil direktor proizvodnega sektorja dipl. inž. Avgust Karba, so menili, da bo izvedljiv, v kolikor

Povezava med plavžem in apnenico

ne bo težav z elektro energijo tudi v prihodnjem letu. Predlog samoupravnega sporazuma Slovenskih železarn je obrazložil sodelavec kadrovskega sektorja Iztok Federle. Delavski svet je predlog vzel na znanje z dvema pripombama.

V nadaljevanju je predsednik razpisne komisije TOZD Talilnic poročal o rezultatu razpisa za delovno mesto direktorja Talilnic. Komisija je delavskemu svetu predložila

kandidata, dipl. inž. metalurgije Stanka ČOPA, ki je izpolnjeval vse razpisane pogoje. Delavski svet ga je s tajnim glasovanjem enoglasno izvolil za prvega direktorja temeljne organizacije združenega dela Talilnice.

Ob sklepu seje je delavski svet potrdil manjšo spremembo normativov v šamotar in martinarni ter sklenil, da bo na prihodnji seji imenoval komisijo za racionalizacije in novatorstvo.

Sestanki delovnih skupin

TOZD VALJARNE

VALJARNA BLUMING — SAMOUPRAVNA DELOVNA SKUPINA JORDAN, je na sestanku 2. septembra obravnavala proizvodno problematiko. Ugotovili so, da je osnovni vzrok za slabše proizvodne rezultate v avgustu, redukcija električne energije. Težave jim povzročajo tudi odvozne valjčnice valjarne štekel in počasni potisni stroj na prevlačniku. Valjanci so tudi opozorili na nekatere vzroke kršitve opornega valja na šteklju in predlagali, da bi valje zaščitili s pločevino. Ni jim razumljivo zakaj se je tako zavlčevalo z remontom na blumingu, ker je okujina še med valjčnicami in so se zaradi tega zadnje menjave valjev nenavadno zavlekle. V zvezi z dvakrat po tri odstotnim povišanjem osnovnih postavk osebnega dohodka so bili mnjenja, da bi moralo biti povišanje v enakih zneskih. Zahtevali so tudi, da je v času remonta valjarne bluming v obratu varnostni tehnik. Vprašujejo, kaj je z načrtovano zaščito v kanalu.

ADJUSTAŽA VALJARNE BLUMING — SDS LAZAR IN SDS ERJAVEC, sta se sestali 3. in 6. septembra in pregledali proizvodne rezultate dosežene v mesecu juliju in obravnavali sklepe političnega aktiva TOZD VALJARNE in komisije za varstvo pri delu. Julijska proizvodnja je bila nekoliko nad planom, medtem ko je bila odprava pod planom, delno zaradi slabega materiala, del-

no pa zaradi slabega dela. Temu morajo posvetiti več pozornosti, ker ima izplen velik vpliv na finančno realizacijo. V zvezi z omenjenimi sklepi, je bil posebno poudarjen sklep o boljšem izkoriščanju novih delovnih naprav. Ob sklepih komisije za varstvo pri delu, so bili člani obeh samoupravnih delovnih skupin opozorjeni na dosledno spoštovanje in izpolnjevanje varnostnih predpisov. Na sestanku so tudi pregledali vse vrste stroškov dosežene v juniju in opozorili na varčevanje pri vseh vrstah stroškov. Članji so kritično obravnavali hrano v obratni kantini in zahtevali pojasnilo zakaj je tako stanje.

ADJUSTAŽA ŠTEKEL JAVORNIK — SDS DREMELJ — SVETINA, je na sestanku 5. septembra obravnavala dosežene proizvodne rezultate v mesecu juliju in pregled stroškov po stroškovnih mestih. Dogovorili so se, da bodo zaradi popravila Custodis peči in pomanjkanja elek. energije, na žarilnih pečeh delali vse sobote in nedelje v tem mesecu. Za žerjavovodski tečaj so predlagali Marijo Mikelič, za namestnike delovodij pa so predlagali Valentina Jeklarja in Heleno Sudžukovič. Sklenili so, da bodo namesto 15. delali 8. septembra, ker je 15. organiziran obratni izlet. Na seji so bili seznanjeni tudi s sklepi odborov in komisij pri DS TOZD valjarne, prvemu direktorju TOZD VALJARNE, dipl. inž. Avgustu Karbi pa so zaželeli mnogo uspeha na novem delovnem mestu.

ADJUSTAŽA JAVORNIK I — SDS ZUPAN, se je sestala 7. in 10. septembra. Poleg predloga za zasedbo izpraznjenega delovnega mesta in imenovanje novega člana DS TOZD, so bili na sestanku seznanjeni s sklepi delavskega sveta TOZD in posameznih odborov ter z informacijo obratovodstva. Soglašali so s predlogom kandidatov za delegacijo, ki bo usklajevala pripombe na osnutek republiške in zvezne ustave na nivoju TOZD in kandidati delegacije, ki bo pripombe usklajevala na nivoju občine. Na sestanku so tudi govorili o delovni disciplini in ponašanju posameznikov. Člani skupine so na postavljena vprašanja dobili ustrezne odgovore.

ADJUSTAŽA JAVORNIK I — SDS BENEDIČIČ, je na sestanku 12. septembra obravnavala informacijo obratovodstva, članji pa so izrazili zadovoljstvo, da se je vprašanje higienskih prostorov ugodno rešilo. Pregledali so sklepe obeh dosežanj sej delavskega sveta TOZD in odborov. Na sestanku je bilo poudarjeno, da morajo v adjustaži zaradi pomanjkanja delavcev, z vestnim delom in boljšim korištenjem delovnega časa skrbeti, da bo izvaljan material dobro in čimprej adjustiran. Delo in uspeh jeklovleka je namreč odvisen od njihovega obrata.

TOZD HLADNA PREDELAVA

HVZ ŽARILNICA — SDS EGART, je na sestanku 4. septembra obravnavala proizvodno problematiko obrata in sindikalne izlete. Skupina je bila ponovno opozorjena, da je potrebno od vsake žarjene šarže vzeti vzorec za preizkus. Govorili so tudi o še večji pozornosti na kvaliteto materiala in o stalni skrbi za zmanjšanje potrošnega materiala. Več pripomb so imeli glede sindikalnih izletov, o čemer sodijo, da bi v bodoče razpravljali tudi na

(Nadaljevanje na 6. strani)

(Nadaljevanje s 5. strani)

sestankih samoupravnih delovnih skupin. Delavci, ki delajo na štiri izmene predlagajo sindikalnemu odboru HVŽ, da bi sredstva namenjena za izlete porazdelili na vsakega člana enako. Praksa je namreč pokazala, da se člani, ki so prosti vse nedelje in večina sobot lahko udeležijo vseh izletov, medtem, ko se delavci, ki delajo na štiri izmene ne morejo, ali morajo vzeti redni dopust. Želijo, da jim do naslednjega sestanka sindikalni odbor HVŽ da ustrezen odgovor.

ELEKTRODNI — PROIZVODNJA POLIZDELKOV — SDS KOSMAČ, je na sestanku 7. septembra ugotovila, da na postavljeno vprašanje 4. junija, o vrednotenju delovnega mesta žerjavovodje, še ni dobila ustreznega odgovora. V zvezi z ureničevanjem proizvodnega načrta v mesecu avgustu so ugotovili, da so proizvodni plan VP žice presegli za 53 odstotkov, ker so imeli na voljo dovolj VP žice vseh dimenzij in ker so zmanjšali zastoje na strojih, ki vežejo VP žico. Skupina je bila tudi seznanjena s povišanjem osnovnih postavk osebnega dohodka dvakrat po tri odstotke v juliju in avgustu ter z načrtom gradnje novih garderob. Sprašujejo se, kakšen pomen ima da se sestajajo, če na vprašanje, ki so ga postavili že na dveh sestankih niso dobili odgovora.

ELEKTRODNI — OPLAŠČEVALNICA — SDS TERSEGLAV, je na sestanku 7. septembra obravnavala poročilo o izvrševanju proizvodnih obveznosti v avgustu. Informirani so bili tudi o povišanju osnovnih postavk osebnega dohodka za tri odstotke v juliju in ravno toliko v avgustu. Pripombe so imeli na novo prekritje strehe s plastično maso, ki se zelo blešči.

HVŽ POCINKOVALNICA — SDS JANŠA, je na sestanku 13. septembra obravnavala predlog samoupravnega sporazuma o združenju organizacij združenega dela v Slovenske železarnice Ljubljana in doseženo proizvodnjo v mesecu avgustu ter plan za september. V mesecu avgustu so pocinkali 885 ton žice in tako v pogledu izplesa ter storilnosti dosegli boljše rezultate kot v poprečju leta 1972. Septemberski plan predvideva 800 ton pocinkanja žice in bo po mnenju skupine dosegljiv, če ne bo prepogoste redukcije električne energije. Na obravnavani osnutek samoupravnega sporazuma niso imeli pripomb.

TOZD VZDRŽEVANJE, ENERGIJA, TRANSPORT

STROJNE DELAVNICE — KONSTRUKCIJSKA DELAVNICA — Delovni skupini Šilar — Gartner sta na sestanku obravnavali osnutek družbenega dogovora o načelih kadrovanja v TOZD VET. K osnutku tega dogovora so imeli več pripomb. Obenem predlagajo, da naj bi vse temeljne organizacije združenega dela v Železarni načela o kadrovanju uskladile, da ne bo prevelikih razlik.

TRANSPORT — TEHTALCI — Sestanek delovne skupine Drole je bil 31. avgusta. K načelom kadrovanja in napredovanja v TOZD — VET niso imeli pripomb. Vprašujejo kako je z zaščitnimi sredstvi za tehtalce v Hrenovici. Na vprašanje, kako je z zaščitnimi sredstvi, ki je bilo postavljeno že na sestanku 20. novembra 1972, so dobili odgovor, da se varnostni tehnik ukvarja z normativom zaščitnih sredstev, vendar vse to traja že deset mesecev.

TRANSPORT — VZDRŽEVANJE PROGE — Vodja delovne skupine tov. Gasar je na sestanku 4. septembra obrazložil način kadrovanja in napredovanja v TOZD — VET. Z načeli kadrovanja so se strinjali, vendar imajo pomisleke glede delavcev, ki prihajajo iz ŽIC kot začetniki. Začetni start v peti skupini je prenizek in predlagajo vsaj šesto skupino. Razpravljali so še o poslovnem poročilu za I. polletje in dosežene rezultate primerjali z lanskimi v istem obdobju. V nadaljevanju sestanka je bila delovna skupina seznanjena z nalogami v II. polletju ter s sklepi seje odbora za dohodek in nagrajevanje. Delavci so bili informirani o motivih za šest odstotno povečanje obračunskih postavk. Tov. Gasar je ob koncu sestanka analiziral predvidena dela na tirih s pripombo, da zaradi pomanjkanja delavcev vseh predvidenih del ne bodo mogli opraviti.

TRANSPORT — AVTOMOBILSKI PREVOZI — 5. septembra je imela sestanek delovna skupina Mali. Informirani so bili o rezultatih poslovanja železarnice v I. polletju 1973. Sledila je informacija o načelih kadrovanja in napredovanja v TOZD —

VET. Naslednja informacija se je nanašala na sprejete sklepe druge seje za kadre in medsebojna razmerja v TOZD — VET. Delovna skupina je imela pripombo k informaciji SEOP — oddelek za nagrajevanje, da bi vsaj polovico povečali v enakem znesku. V nadaljevanju sestanka je tov. Hribar govoril o varnosti prevozov v Železarni. Voznike je opozoril o tem, da so obratni obveščeni, kadar je na poti kamion, z vzvratno vožnjo, da mora spremljevalec spremljati avto pri vožnji. Varnostni ukrep je treba dosledno upoštevati. Ob koncu sestanka so omenjali izlet za njihovo delovno skupino.

TOZD VZDRŽEVANJE, ENERGIJA IN TRANSPORT — SDS PETRIČ - PREŽELJ VEN (5. septembra), Vončina — strojne delavnice, orodjarna (5. septembra), Bergelj — strojno vzdrževanje šamotarja (6. septembra), Oblak — vzdrževanje transport (6. septembra), Justin — vozovna delavnica (6. septembra), Langus — strugarna valjev Javornik (6. septembra), Kavčič — Volarič VEN jeklarna (6. septembra), Antonič — priprava dela strojne delavnice (6. septembra), Zupan — strojno vzdrževanje elektrodni (7. septembra), Mežnarc — strojne delavnice strugarna (7. septembra), Palovšnik — strugarna valjev (7. septembra), Dolenc VMR RTA (7. septembra), Bernik — instalacija Javornik (7. septembra), Repe V. — strojne delavnice, orodjarna (7. septembra), Repe R. — PIV energija (7. septembra), Kobljar - Filej — ključavničarji (7. septembra), Kramar — transport (8. septembra), Veljan — PIV energija (8. septembra), Kunšič — ETE (8. septembra), Peterman — PIV energija (9. septembra), Rozman strojno vzdrževanje Bela (9. septembra), VEN — ERD (10. septembra), Kokalj — ETE (10. septembra), Cerkovnik — strojno vzdrževanje HV (10. septembra), Oblak — VEN — DES Javornik (10. septembra), Cvetek — VEN DES (10. septembra), Šorli — tesarji (10. septembra), Zupan — ETE (10. septembra), Beden — RMR — RTA (10. septembra), Klinar — Hudolin — strojno vzdrževanje plavž (10. septembra) kleparji — gradbeno vzdrževanje (11. septembra), Markun — strojne delavnice strugarna (10. septembra), Perne — instalacija Bela (11. septembra), Hudolin — instalacija Jesenice (11. septembra), strojno vzdrževanje žeb-ljarna (12. septembra) Zupanc — PIV energija (19. septembra), Razinger — Kobljar — strojno vzdrževanje jeklarna (12. septembra), Jensterle — PIV energija — delavnice (13. septembra), Travnik — Piberčnik — transport (13. septembra), so obravnavale osnutek načel za kadrovanje in napredovanje v temeljni organizaciji združenega dela VZDRŽEVANJE, ENERGIJA IN TRANSPORT. Na večini sestankov so bile sprejete nekatere pripombe, in posredovane predlagateljem osnutka.

Razen tega so na en katerih sestankih govorili: **SDS — VONČINA — STROJNE DELAVNICE** — ORODJARNA je postavila vprašanje, kako bo z izpolnjevanjem planskih obveznosti v II. polletju, zaradi redukcije električne energije. Mnenja so bili, da v taki situaciji ne bi smel glavnega bremena nositi proizvajalec jekla. **SDS BERGELJ** — strojno vzdrževanje šamotarne, je obravnaval tudi nezasedeno delovno mesto prvega ključavničarja. O sklepih druge seje odbora za dohodek in nagrajevanje ter o polletnem poslovnem poročilu so govorili na sestanku **SDS OBLAK** — vzdrževanje, transport. Samoupravna delovna skupina **JUSTIN** — vozovna delavnica, je govorila o tem, da je v komprimiranem zraku toliko vode, da škoduje mehanizmu zračne zavore na livnih vozovih. **SDS LANGUS** — strugarna valjev Javornik, je obravnavala proizvodne rezultate Železarnice v juliju in gibanje osebnih dohodkov v strugarni v juliju. Ugotovili so, da so v juliju znižali stroške za 2.368,00 dinarjev, v prvih sedmih mesecih pa celo za 300.193,00 dinarjev. Kljub temu njihovi osebni dohodki zaostajajo za poprečjem Železarnice. Opozorjeni so bili s pomanjkanjem električne energije in na varčevanje z njo ter na ustrezen red in čistočo v delavnicah.

Delovna skupina **KAVČIČ - VOLARIČ — VEN** jeklarna je obravnavala analizo stroškov za prvo polletje in za mesec julij. Obvezali so se, da bodo še bolj varčevali z materialom in se prizadevali pri še bolj preventivnem vzdrževanju obrata. V zvezi z ugotovitvijo, da med 13.30 in 14. uro ni tople vode želijo ustrezen odgovor. Na sestanku je bilo poudarjeno, da se je treba prizadevati pri **SDS ANTONIČ** — priprava dela strojne delavnice zmanjševanju nedovršene proizvodnje in se držati postavljenih rokov izdelave. **SDS MEŽNARC** —

strojne delavnice — strugarna, je na sestanku zahtevala, da se bolj čistijo in pospravljajo delavnice. Delovna skupina **PALOVŠNIK** — strugarna valjev Bela je bila seznanjena s stanjem zračne zavese, obravnavala pa je tudi proizvodne rezultate Železarnice v juliju in nerealen prikaz poprečnega osebnega dohodka, ki upošteva tudi nadure. Predlagajo naj bo ta prikaz narejen brez nadur. Delovna skupina **VMR — RTA** je dobila na postavljeno vprašanje odgovore, ugotavljali pa so tudi, da so motnje in zastoji na regulaciji in registraciji v primerjavi s prejšnjim mesecem (julijem) nekoliko višji zaradi povečanih delokrogov posameznikov, kot posledice nenormalne visoke bolezenske odsotnosti in dopustov.

SDS R. REPE — PIV energija je bila seznanjena tudi s sklepi druge seje odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD VET. Delovna skupina **KOBLAR - FILEJ** — ključavničarji prosijo, da se jim odobrijo denarna sredstva za odkup varilnega aparata za varjenje barvnih kovin. Ugotovili so, da za varjenje raznih kovin ne dobijo ustreznih elektrod, medtem ko so jih v proizvodnem obratu lahko dobili: **SDS KOKALJ — ETE**, je izrekla kritiko na pomanjkanje električne energije v Sloveniji glede na vsestransko razvitost. Na sestanku delovne skupine **CERKOVNIK** — strojno vzdrževanje HVŽ, so analizirali poškodbe na delovnih mestih in opozorili na varnostne predpise. Seznanili so se z odgovorom glede ureditve skladišča v HVŽ in menijo, da je kljub težavam potrebno pristopiti k rešitvam tega problema.

SDS OBLAK — DES Javornik — VEN, je obravnavala že narejene nekatere zaščitne ukrepe in nekatere, ki jih bo potrebno že narediti. Na sestanku delovne skupine **TESARJI**, so bili člani opozorjeni na nekatera varnostna navodila in na štednjo z električno energijo. Tudi člani delovne skupine **RMR — RTA** so bili opozorjeni na dosledno izvajanje varnostnih predpisov. Delovna skupina **KLEPARJEV** je obravnavala tudi nekatera kadrovska vprašanja oziroma spremembe. Na sestanku delovne skupine **RAZINGER — KOBLAR - CRMELJ** — strojno vzdrževanje jeklarna so predlagali za dodatna dela ključavničarjev povišanje plačilne skupine ali poseben dodatek. Delovna skupina **JENSTERLE** — delavnica PIV energija je govorila tudi o nekaterih kadrovskih vprašanjih in o garderobi. Pregledali so tudi pravilnik o dodatku za otežkočena dela in imeli pripombo, da ima PIV energija na voljo premalo časa za rekreacijsko kegljanje na asfaltu.

Hladno oblikovani profili

Analiza razponov osebnih ...

(Nadalj. s 1. str.)

1. d) Pomen podjetja v grupaciji.

2. Pomembni interni faktorji pa so:

- velikost podjetja,
- kvalifikacijska struktura zaposlenih in tendenca njene spremembe,
- pomanjkanje posameznih kvalifikacij.

V reviji Ekonomska politika (30. okt. 1972) najdemo podatke Francoskega centra za raziskavo dohodkov in stroškov, ki nam pokažejo, da so razponi plač med kvalificiranimi delavci in direktorji v razvitih deželah od 1:8,6 do 1:13,9.

Razponi so tesnejši, čim razvitejša je dežela. Davčni sistem pa te razpone zožuje.

Tako na primer:

v ZDA na 1:6,9
v Italiji na 1:9,7.

Če pogledamo razmerje v naši Železarni in primerjamo obračunske postavke najnižje kvalificiranega delavca (5. kategorija) z najvišjo obračunsko postavko izven kategorizacije (glavni direktor), dobimo razmerje 1:3,68.

Razmerje 5. grupe z najnižjo izven kategorizacije je 1:2,34.

Torej:
od 1:2,34
do 1:3,68.

Če pa bi primerjali višjo kategorizacijo kvalificiranega delavca, na primer: 6., pa bi se seveda to razmerje še znižalo (v 6. je zaposlenih največ delavcev: od 1:2,23 do 1:3,49).

Razmerje dejanskih zaslužkov za 5. kategorijo in glavnega direktorja pa bi bilo (najvišji možni OD je 7.500 din), $7.500,00/1.985,00 = 1:3,77$.

To razmerje pa nam zniža progresivna obdavčitev skupnega letnega dohodka in pa otroški dodatki, ki jih prejema KV delavec.

Vzemimo povprečno družino z dvema otrokoma:

Letni zaslužek 7.500 $\cdot 12 = 90.000,00$
neobdavč. osnova — 25.000,00
olajšava za otroka — 24.000,00
ostanek dohodka za obdavčenje 41.000,00
Davek znaša 3.470,00
 $= 3.250 + 220$

To vpliva na mesečni dohodek 289,00 din
7.500,00
— 289,00
7.211,00

KV delavec s 5. kategorijo dobi 1.985,0 din na mesec.
Letno 23.820,00 din!

Tako je oproščen dodatnega davka, dobiva pa še otroški dodatek za dva otroka:

$210,00 = 1150 + 950.$
 $1.985,00$
 $+ 210,00$
 $2.195,00$

Novo razmerje je tako $7211/2195 = 1:3,28$ (in prejšnji 1:3,77), kar je nižje kot po obračunskih postavkah kategorizacije!

Variabilnost OD v železarni Jesenice

Vzemimo vse zaposlene v naši železarni, oziroma vse osebne dohodke zaposlenih in pogledimo nekaj značilnosti te populacije.

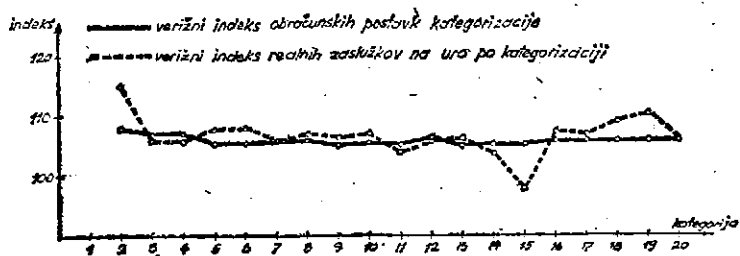
Povprečen osebni dohodek železarnarja je izraz nekaterih splošnih pogojev in nam pokaže nivo osebnih dohodkov in znaša za I. polletje letošnjega leta 2297,67 din. Dodatna informacija pa je nujno potrebna, kajti vedeti moramo v kakšnih mejah ti osebni dohodki varirajo (podatki so za prvih šest mesecev leta 1973). Osebni dohodki zaposlenih izpod I. kategorije so bili 1150 din, vodilni zaposleni, iznad 20. kategorije pa 5.763 din. To pa ni realna slika stanja v našem podjetju, kajti izpod 1. kategorije je bilo povprečno zaposlenih le 25 oseb, nad najvišjo kategorijo pa le 19. Kategorizacija zajema tako 99,3 % vseh zaposlenih. Realnejša slika je torej primenljiva prve in dvajsete kategorije: Tako je ta variacijski razmak realnejši, ker smo izločili najekstremnejše vrednosti.

$R = OD \text{ min} - OD \text{ maks.} = 1411,80 - 4564,89$
 $R = 3153,09$
relativni odnos pa je 1:3,23.

Pa tudi ta odnos nam ne da realne slike virabilnosti v podjetju, ker se višine OD lahko gostijo okoli nekega središča, ali pa so razporejeni enakomerno. V ta namen z decilnim razmakom (ki ga pozna statistika), zajamemo le 80 % zaposlenih, tako da izločimo 10 % z najvišjimi OD. Tako dobimo naslednji rezultat: 80 % zaposlenih je zajetih med 4. in 11. kategorijo.

4. kategorija 1807,52
PK (kvalifikacija)
11. kategorija 2806,74
SS (obrat. tehnik)
RDC = 1000 din (decilni razmak)

Razmerje med kategorijama pa 1:1,55.

Če pa primerjamo dejanski zaslužek na uro po kategorijah z obračunskimi postavkami, dobimo indeks, ki pove

Stanje OD po kategorizaciji v ZJ

Kategorizacija delovnih mest, kot osnova njihovega vrednotenja je v začetku določala razmerje 1:3. To je bilo v začetku leta 1968. To razmerje, bi lahko smatrali za pravilno in nižjo razmerje med 1. in 20. kategorijo ne pride v poštev, kajti na eni izmed konferenc Združenih narodov o uporabi tehnike in znanosti je bil zelo poudarjen odločilen vpliv znanja na produktivnost dela. Tako je bilo ugotovljeno, da tisti, ki končajo obvezno osnovno šolo, povečajo delovno sposobnost za 40 %, tisti s srednjo šolo za 100 %, tisti z višjo in visoko šolo pa za 300 % (Literatura: Polič V.; Investiranje v izobraževanje kot faktor družbeno ekonomskega razvoja, Reka 1970).

Ti podatki nam dajo razmerje 1:2,86!

Avgusta 1972 smo razmerje 1. do 20. kategorije že znižali na 1:2,9, ko smo absolutno dvignili obračunske postavke za 20 par vsaki kategoriji. To razmerje je ostalo do danes. Razmerje je še nižje, če upoštevamo, da smo pretežno odpravili 1. in 2. kategorijo in da je v 19. in 20. kategoriji zaposlenih le 50 ljudi, torej manj kot 1 %.

Ni treba posebej poudarjati, da vsako absolutno zviševanje obračunskih postavk še znižuje to razmerje. Trdim, da razmerje nikakor ni previsoko in da zato ni upravičeno dvigovanje obračunskih postavk absolutno enako za vse kategorije!

Z verižnim indeksom ugotovimo nadalje, da se razmerje dveh sosednjih kategorij giblje med 105 do 108, kar pomeni, da je obračunska postavka neke kategorije od 5 do 8 % višja od prve pod njo (Diagram 1.).

Verižni indeks neto zaslužkov na uro po kategorijah pa se giblje od 98 % (15. kategorija) do 115 % za 2. kategorijo. Torej so razlike neto zaslužkov na uro po kategorijah večje kot pri obračunskih postavkah (Diagram 1.).

koliko presegajo posamezne kategorije osnovni zaslužek. To preseganje se giblje od 135,5 do 155.

(Nadalj. na 14. strani)

● obrambna vzgoja ● obrambna vzgoja ●

Prva pomoč v ABK vojni 10.

Če gre za zračno eksplozijo, nam z radioaktivno okuženostjo ozemlja niti ni treba računati in se sanitetne enote in ustanove lahko takoj po eksploziji lotijo svojega dela.

V bombardirano naselje se odpravi večje število ekip prve pomoči in na kraju samem dajejo prvo pomoč tistim, ki si niso mogli ali znali pomagati sami ali pa jim niso pomagali že drugi, prevzemajo hujše ranjene in jih odpravljajo na postajo prve pomoči, lažje ranjene pa do postaje prve pomoči napotijo peš ali jih tja pospremiti itd.

Postaje prve pomoči so v potrebnem številu razporejene na že vnaprej določenih krajih. Na teh postajah delajo zdravniki, medicinske sestre, medicinski tehniki in drugo pomožno osebje. Poškodovanim dajejo tu splošno zdravstveno pomoč.

Kirurško oskrbijo poškodovane, predvsem tiste, ki jim je kirurška pomoč nujno potrebna, na kirurških postajah, ki so razporejene na vnaprej določenih krajih v bližnji okolici mesta.

Ranjenice, ki jim je potrebno bolnišnično zdravljenje, napotijo v bolnišnice, ki so razporejene po vnaprej določenih krajih v bližnji in daljnji okolici mesta. Toda poudariti moramo, da bodo zmogljivosti bolnišnic glede na veliko število poškodovanih omejene. V takih okoliščinah je edini izhod oskrba poškodovanih na njihovih domovih ob razvitem sistemu patronažne službe. Tako se bodo zmogljivosti bolnišnic izkoristile predvsem za hudo ranjene in nevarno bolne.

Kadar gre za množico poškodovanih, se mora sistem njih oskrbe v dobri meri opirati na samopomoč, na medsebojno pomoč in na domačo nego. Drugače si pač ne moremo zamisliti uspešne oskrbe poškodovanih v razmerah atomsko-biološko-kemične vojne.

KONEC

Načini reševanja iz ruševin

1.

Čisto tehnično gledano vzrok rušenja ne vpliva bistveno na njegovo obliko, s tem pa v bistvu tudi ne na tehniko reševanja. Skoraj enake oblike in strukture ruševin lahko nastanejo tako zaradi potresa kot zaradi učinka klasičnih ali jedrskih rušilnih orožij. Pač pa lahko vzrok močno vpliva na organizacijo in taktiko reševanja. Ker imajo ruševine, ki so nastale zaradi napada, posebne značilnosti, tako po moči kot po obsegu, je nujno, da podrobneje spoznamo nekatere poglavitne lastnosti teh učinkov.

Rušilni učinek vsake eksplozije imata zračni udarni val, ki se prenaša skozi zrak, in potresni udarni val, ki se prenaša po tleh. Učinek prvega vala na objekte merimo v kilogramih na kvadratni centimeter (kg/cm^2) ali atmosferah, drugega pa po tem, za koliko centimetrov se objekt premakne, bodisi v navpični, bodisi v vodoravni smeri. Odpornost objektov proti takim učinkom je odvisna od tega, po kakšnem sistemu so med seboj povezani njihovi osnovni konstrukcijski elementi. Glede na to, da so objekti po konstrukciji skoraj v vseh naseljih zelo različni, ni mogoče pričakovati, da bodo objekti na območjih, ki jih bodo prizadeli enako močni udarni valovi, tudi enako močno poškodovani. Zato pri jedrskem rušenju meje teh območij ne bodo koncentrične krožnice, ampak popolnoma nepravilne črte, ki ne označujejo več moči udarnih valov, marveč različno stopnjo odpornosti teh objektov. To pa pomeni, da bodo poleg popolnoma porušeni stavb ostale tudi stavbe, ki bodo le zelo malo poškodovane.

Ker je nadpritisek zračnega udarnega vala pri eksploziji eden izmed glavnih rušilnih vzrokov, je treba poznati razliko med učinkom klasičnega in jedrskega orožja. Nadpritisek traja namreč pri eksploziji klasičnega razstreliva veliko krajši čas kot pri eksploziji jedrskega, zato so tudi rušilne posledice pri sicer enakih nadpritiskih manjše. Kadar gre za klasične letalske bombe, moramo vedeti, da se poškodba objekta pri polnem zadetku razlikuje od poškodbe, ki nastane, če pade bomba v zemljo tik poleg njega.

V prvem primeru je totalna poškodba prostorsko omejena in se ne razširi na celotno stavbo. Pri večjih stavbah zaustavijo podiranje predelne stene ali stopnišča. Zidovi in mednadstropne konstrukcije se navadno podro, medtem ko ostanejo temelji bodisi celi ali pa imajo le manjše deformacije.

Dipl. inž. Avgust Karba, direktor TOZD Valjarn, o programu dela do leta 1977

Na drugi izredni seji delavskega sveta TOZD VALJARN, lovnih mest za direktorja temeljnih organizacij združenega ki je bila 5. septembra, so na podlagi komisije za razis de-
dela VALJARN izvolili dipl. inž. Avgusta Karba, dosedanega
direktorja proizvodnega sektorja Železarne. Po razpisnih po-
gojih je kandidat moral predložiti program dela TOZD VA-
LJARN za naslednje mandatno obdobje do leta 1977, ki ga v
celoti objavljamo. V naslednjih dneh bodo tudi seje delavskih
svetov ostalih treh TOZD, na katerih bodo imenovali prve
direktorje, ki jih bomo predstavili bralcem z njihovimi pred-
loženimi programi dela.

Z ustanovitvijo TOZD smo v železarni Jesenice pričeli izpolnjevati zahteve, ki so jih pred nas postavila ustavna, dopolnila. Vendar pri tem ne gre za formalno zadostitev v dopolnilih postavljenih zahtev. Važna je predvsem vsebinska stran izvedbe reorganizacije Železarne, povezane z delovanjem TOZD. Če ne bomo uspeli spremeniti našo dose-
danjo miselnost, povezano z organizacijsko in samouprav-
no dejavnostjo, potem bomo težko dosegli tisto, kar z uve-
ljavljanjem ustavnih dopol-
nil pričakujemo.

Seveda pa bi bilo iluzorno in neodgovorno pričakovati, da bomo v dopolnilih postav-
ljene cilje dosegli mimogrede in čez noč. Vsak tak proces zahteva svoj čas. Jasno nam mora biti, da ima tehnološki, organizacijski in ka-
drovski kolos kot je Železar-
na, svojo vztrajnost. Te ni mogoče takoj premagati in jo preusmeriti drugam. Naša na-
loga je, da pri tem preus-
merjanju intenzivno sodelu-
jemo in ga tudi pospešujemo.

Veliko dela nas čaka pri poglobljanju samoupravlja-
nja, povečanju količine in ka-
kovosti proizvodnje, reševa-
nju organizacijskih proble-
mov, na področju ekonomike
in pripravi koncepta dolgo-
ročnega razvoja TOZD Va-
ljarn.

Doseči moramo osnovni na-
men ustavnih dopolnil: omo-
gočiti vsem proizvajalcem od-
ločanje o ustvarjenih sred-
stvih. Le-te pa je potrebno
predhodno z dobrim delom
na vseh področjih tudi prigo-
spodariti.

SAMOUPRAVLJANJE

Pospešiti in doseči čim bolj poglobljeno samoupravljanje je ena izmed naših osnovnih nalog. Zagotoviti je treba, da bo postala v vseh obratih TOZD Valjarn samoupravna delovna skupina osnovna, najbolj neposredna in najbolj učinkovita celica samouprav-
nega mehanizma. Pri tem bo-
do morali odigrati svojo vlogo
tudi obratovodje. S pravo-
časnim in kakovostnim infor-
miranjem, s takojšnjimi od-
govori na postavljena vpra-
šanja in upoštevanjem njho-
vega mnenja oz. predlogov, si
bomo pridobili zaupanje sa-
moupravnih delovnih skupin.
S tem pa nam bo zagotovlje-
no tudi njihovo sodelovanje
in dobra volja pri reševanju
problemov, ki se bodo poja-
vili.

Močno se bo treba zavzeti
za to, da bodo uspešno de-
lali tudi ostali samoupravni
organi TOZD. Ustrezne pogo-
je bo potrebno ustvariti. Tre-
ba bo stalno skrbeti, da bodo
izglasovani sklepi izvedeni,
seje pa dobro pripravljene.

kratke in plodne. Ne sme se
zgoditi, da bi delo teh orga-
nov postalo formalistično in
s tem tudi neučinkovito. Za
to bodo morali skrbeti poleg
predsednikov in članov teh
organov tudi direktor ter
predstavniki odgovornih
služb v TOZD.

Samo z vedno bolj poglob-
ljenim in učinkovitim samo-
upravljanjem bomo uspeli
zainteresirati ves kolektiv za
boljše delo. To in pa odloča-
nje o ustvarjenih rezultatih
je tudi skupni cilj vseh nas.

PROIZVODNJA

Proizvodnja je osnovna de-
javnost našega TOZD. Zato
moramo tudi v bodoče usme-
riti vse naše sile v to, da bo-
mo proizvajali čim več, v ro-
kih in takšnem asortimentu,
ter kakovosti kot želijo naši
kupci.

BLUMING IN ŠTEKEL VALJARNA

Glavna značilnost prihod-
njega štiriletnega obdobja bo
postopno povečanje blagovne
proizvodnje Železarne. To bo
mogoče delno s povečanjem
proizvodnje že obstoječih obr-
atov (valjarne žice, profilar-
na, jeklovlek, žebljarna, elek-
trodni obrat) predvsem pa s
pričetkom obratovanja nove
hladne valjarne. Le-ta je
predvidena, da bo pričela ob-
ratovati v drugi polovici leta
1976.

Vzporedno s povečanjem
blagovne proizvodnje bo po-
trebno proizvajati več tudi
na blumingu in štekel valjar-
ni. Naša naloga bo s postop-
nim povečanjem proizvod-
nje oskrbovati ostale obra-
te s potrebnimi polproizvodi.
Zadeva ne bo lahka in jo bo
mogoče izpolniti samo z na-
bavo slabov iz drugih žele-
zarn in njihovo predelavo
preko potisne peči.

V letu 1977 je po podatkih
SEOP predvidena v obeh je-
klarnah proizvodnja 515.000
ton surovega jekla in nabava
138.650 ton slabov. Podrobna
časovna analiza kaže, da bi
za predelavo takšne količine
blokov in slabov morali zni-
žati zastoje pod 19 % razpo-
ložljivega obratovalnega časa.
Takšno znižanje s sedanjih
27,2 % (1. polletje 1973) ne
moremo pričakovati. Realno
lahko računamo na znižanje
zastojev zaradi pomanjkanja
temperature kot posledica
valjanja slabov preko potis-
ne peči (za okoli 3 %). Poleg
tega tudi nekaj na račun
boljšega dela proizvajalcev in
vzdrževalcev. Zato lahko
predvidujemo skupno zniža-
nje zastojev na okoli 23 % ob-
ratovalnega časa.

Dosedanja praksa dobro
usklajenega valjanja slabov
preko potisne in globinske
peči kaže, da bomo lahko
prevaljali pri teh zastojih
515.000 ton blokov in 100.000
ton slabov. Če bi želeli pre-
valjati več slabov, potem bi

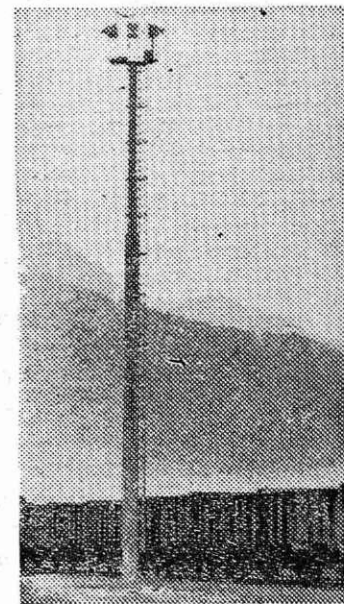
mo potrebno nabaviti za po-
trebe valjarne žice blumse iz
drugih železarn. S tem bi la-
hko zagotovili preskrbo nove
hladne valjarne v celotni ko-
ličini s potrebnim vložkom
in povečali proizvodnjo v blum-
ing valjarni.

Pri tako visoki proizvodnji
in količini nabavljenih slabov
kot je predvideno v letu 1977,
bodo nastale težave pri adju-
staži v III. hali. Treba jih bo
rešiti z ustreznimi organiza-
cijskimi prijemi. Vzporedno
s tem bo treba tudi urediti
vprašanje žerjavov na tem
prostoru.

Povečanje proizvodnje šte-
kel valjarne na v letu 1977
predvidenih 255.980 ton bo la-
žje izvedljivo, ker danes izko-
riščamo njeno zmogljivost sa-
mo 25 %. Vendar se bo isto-
časno nekoliko zmanjšala
možnost prekrivanja zastojev
na tem ogroju. To pa po-
meni, da bo potreben dolo-
čen napor za njihovo zniža-
nje.

Vzporedno s povečanjem
proizvodnje v štekel valjarni
bo treba urediti delo tudi v
adjustaži. Predvsem bo treba
dobro organizirati adjustira-
nje TVT. Njihova količina bo
z ozirom na povečano proiz-
vodnjo profilarne in ob pri-
četku obratovanja nove hlad-
ne valjarne močno narasla.
Normalizirati bo treba tudi
obratovanje bronx škarij in
organizirati delo na tri izme-
ne. Poleg povečanih potreb v
profilarni bomo zaradi pred-
videne večje proizvodnje v
bluming valjarni morali va-
ljati TVT samo iz bram VIII
in jih potem na bronx škar-
jah rezati na ožje dimenzije.

Razen povečanja proizvod-
nje stoji pred nami v obeh
valjarnah tudi velika naloga
osvajanja valjanja TVT auste-
nitnega nerjavnega jekla. V
proizvodnem programu nove
hladne valjarne je predvide-
na tudi letna proizvodnja
15.000 ton nerjavne pločevine.

V zadnjih letih smo v Žele-
zarni dobili mnogo takih ste-
brov za razsvetljavo

Od tega približno polovico
austenitne, za katero danes še
nimamo popolnoma osvojene
tehnologije valjanja na šte-
kel ogroju.

V sodelovanju z ostalimi od-
govornimi službami bomo
morali do pričetka obratova-
nja nove hladne valjarne os-
vojiti valjanje TVT te kvali-
tete.

VALJARNA ŽICE

Letos v 1. polletju je valjar
na žice dosegla pri 35,7 % za-
stojih na obratovalni čas
58.733 ton skupne proizvod-
nje. To pomeni, da lahko ob
enakih zastojih in upošteva-
nju 14-dnevnega remonta v
2. polletju predvidevamo le-
tošnjo proizvodnjo okoli
113.000 ton.

Pri stanju v kakršnem je
naša valjarne žice in njenem
proizvodnem programu bo-
mo le s težavo dosegli še na-
daljnje znižanje zastojev in s
tem večjo proizvodnjo. Edina
realna možnost je rekon-
strukcija dna ogrevne peči,
ki jo bomo izvedli v letu 1974
S to rekonstrukcijo bomo od-
pravili oz. znižali na mini-
mum zastoje, ki smo jih ime-
li doslej zaradi okvar na pe-
či (v 1. poll. 1973 1,1 % obra-
tovalnega časa). Če upošteva-
mo še napore, ki jih bodo
vložili v znižanje zastojev
proizvodni in vzdrževalni de-
lavci, potem lahko v prihod-
njih štirih letih računamo na
postopno povečanje letne
proizvodnje do 120.000 ton.
Ta številka ustreza 33 % za-
stojev na razpoložljivi obra-
tovalni čas. Nadalje poveča-
nje proizvodnje bo možno le
v slučaju, če se bomo odlo-
čili za gradnjo tretje žile.

Pri kvalitetnem asortimen-
tu bomo v prihodnjih letih
povečali količino nerjavne ži-
ce za potrebe elektrodne
obraba, žice za Schumag vleč-
ni stroj in specialne žice za
vijačno industrijo. Za dose-
go teh ciljev bo treba vložiti
skupaj z odgovornimi slu-
žbami še dosti naporov.

VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Proizvodnja te valjarne se
je v zadnjih štirih letih giba-
la:

Leto:	proiz- ton:
1970	97.092 t
1971	97.018 t
1972	98.970 t
1973 (1. poll.)	45.058 t

Iz zgoraj navedenih števil
vidimo, da do zdaj še nismo
uspeli doseči letne proizvod-
nje 100.000 ton. Tudi letošnja
dosežena proizvodnja ne bo
dosegla te številke. Uvajanje
proizvodnje mikrolegiranih
jekel v tej valjarni postavlja
vedno ostrejšo kvalitetne za-
hteve in tudi več dela. Zato
sem mnenja, da je velika na-
loga, če postavimo kot naš

cilj v prihodnjih letih doseči pri kvalitetno vedno zahtevnejšem asortimentu letno proizvodnjo 100.000 ton.

Na organizacijskem področju bomo morali doseči predvsem več reda in discipline pri držanju dobavnih rokov. Tu smo precej slabi, čeprav vemo, da je del vzrokov za te težave tudi objektivne narave (napake predhodnih obratov, specifično delo s posameznimi ploščami). Naša naloga je, da skušamo z ustreznimi organizacijskimi ukrepi v sami valjarni, pa tudi v sodelovanju s predhodnimi obrati stanje izboljšati.

PROFILNE VALJARNE

Profilne valjarne obratujejo samo zato, da oskrbujejo z vložkom jeklovlek. Zastarelost, nizka proizvodnost in težko fizično delo so značilnosti tega obrata. Zato bo obratoval tako dolgo, dokler bo potrebno valjati material za potrebe jeklovleka. Njegova proizvodna zmogljivost in kvaliteta usposobljenost je za sedanje potrebe zadostna.

EKONOMIKA

Že uvodoma sem omenil, da želimo z ustanovitvijo in delovanjem TOZD približati našemu proizvajalcu gospodarjenja in odločanje o ustvarjenih sredstvih. Zato bo ekonomika TOZD in posameznih obratov glavno gibalno celotne naše dejavnosti.

Osnovna sredstva

V začetku tega leta so predstavljala osnovna sredstva TOZD valjarn sledečo vrednost (zaokroženo v milijonih N din):

	osnovna vrednost	odpisi	sedanja vrednost
Gradbeni objekti	242,2	54,5	187,6
delovne naprave	501,7	301,1	200,6
Skupaj	743,9	355,6	388,2

Iz zgoraj navedenih števil vidimo, da imajo danes gradbeni objekti še 77 %, delovne naprave pa 40 % osnovne vrednosti. To nam pove, da so naše naprave kljub valjarnam na Beli, ki so še sorazmerno nove, že močno odpisane. Ker bistvene investicije v prihodnjih letih zaradi gradnje nove hladne valjarne v TOZD valjarne niso predvidene, bo potrebno v prihodnje izvesti določeno revalorizacijo osnovnih sredstev. S tem bo omogočeno odvajanje primerne amortizacije za potrebe našega bodočega razvoja.

Realizacija

Rebalans finančnega plana za leto 1973, ki ga je sprejel DS Železarne na zasedanju v juliju predvideva za TOZD valjarne zunanjo realizacijo 225.252 ton v skupni vrednosti 880,8 milij. N din in v povprečni prodajni ceni 3.950

din/t. Ta zunanja realizacija predstavlja danes 53 % finančne realizacije celotne Železarne.

V letu 1977 se bo situacija z ozirom na pričetek obratovanja nove hladne valjarne bistveno spremenila. Zunanja realizacija našega TOZD bo po predvidevanjih SEOP padla na 204.000 ton.

Bistveno pa bo narasla obveza pri preskrbi TVT kot vložek za hladno valjarno. Pri tem je najvažnejše dejstvo, da bo kvalitetni asortiment znatno zlahtnejši kot je danes. Potrebno bo letno izvaljati TVT za 30.000 ton elektro in 15.000 ton nerjavne hladne valjane pločevine. To bo pomenilo izreden premik v kvaliteti in s tem tudi v realizaciji celotne železarne. Zato bo delež TOZD valjarn v direktni zunanji realizaciji Železarne leta 1977 znatno padel, istočasno pa izredno narasel indirektni delež preko nove hladne valjarne.

Iz tega razloga bo naša naloga pri bodočem povečanju finančne realizacije celotne železarne izredno pomembna in odgovorna. S preskrbo potrebne količine TVT v odgovarjajočem asortimentu in zahtevani kvaliteti bomo morali pri uvajanju nove hladne valjarne doprinesiti svoj delež.

Proizvodni stroški

Izredno važno področje, ki zajema ekonomiko TOZD so proizvodni stroški. Na te imajo vpliv tako vodilni delavci kot proizvajalci zaposleni na posameznih napravah.

Na fiksni del stroškov vpliva višina proizvodnje. Če jo bomo uspeli držati na ravni predvideni za posamezna obdobja, bomo s tem dosegli tudi planirane fiksne stroške.

V valjarnah je izplen izredno pomemben del stroškov, na katerega imajo najmočnejši vpliv neposredni proizvajalci. Na tem področju, ki nam lahko prinese lepe denarje, moramo narediti še mnogo. To velja za vse valjarne s tem, da je v valjarni debele pločevine bolj povdarek na pločevini, ki jo dajemo na zalogo. Naša naloga bo zaostri borbo za izplen do skrajnosti in skušati doseči za valjarniške napake iste številke, ki so predpisane z regulativom. Treba bo tudi bolj poglobiti sodelovanje z ostalimi obrati — dobavitelji vložka in kupci naših polproizvodov. Naš cilj ne sme biti doseči čim bolj popolno izgovarjanje in prenašanje krivde na predhodne obrate, temveč z dobrim sodelovanjem in ustreznimi ukrepi odpravo tistih pomanjklivosti pri delu, ki imajo vpliv na izplen. Pri tem je izredno važno tudi prenesti del te borbe na samoupravne delovne skupine (informiranje in sprostiranje potrebnih ukrepov).

Poraba raznih vrst energije je pomemben vir stroškov. Tu smo že dosegli nekaj uspehov v preteklosti, ki nas pa ne smejo uspavati. Še nadalje bo treba nadaljevati

napore v tej smeri. Pri tem moramo čim bolj koristiti strokovne usluge službe energetskega gospodarstva. Treba bo tudi še bolj zaostri kontrolo mesečnih energetskih obremenitev TOZD VET.

Končno predstavljajo važno postavko tudi stroški vzdrževanja. Tu bo treba delovati v dve smeri. Z vestnim delom moramo naše proizvodne naprave čuvati pred nepotrebnimi okvarami. S strani vzdrževalcev pa želimo čim boljše in kvalitetno vzdrževanje. Razen tega bo treba tudi na tem področju zaostri kontrolo obremenitev za vzdrževalne usluge.

V zvezi z zasledovanjem proizvodnih stroškov na posameznih delovnih mestih bo treba narediti še več. Ta zadeva že sedaj poteka precej dobro, vendar mislim, da jo lahko še bolj izpopolnimo. Naš cilj mora biti, da bo vsak proizvajalec, ki je na delovnem mestu zadolžen za stroške vedno točno vedel kako gospodari z njimi. Le tako lahko pričakujemo na tem važnem področju v prihodnosti še več uspeha.

INVESTICIJE

Na področju investicij stoji naša železarna pred veliko nalogo — gradnja nove hladne valjarne. Zato v prihodnjih štirih letih niso predvidene večje investicije v TOZD Valjarne. Izjema bo le eventualna gradnja tretje žile v valjarni žice.

Bluming in štekel valjarne

V III. hali bo treba urediti ali obnoviti žerjave in portalne žerjave. V zvezi z obratovanjem nove hladne valjarne je predvidena nabava še enega CM stroja za čiščenje nerjavnih slabov.

V štekel valjarni je že naročena naprava za avtomatsko merjenje debeline TVT

(AGC). Montirana bo v prvi polovici leta 1974.

Valjarna žice

Škarje za rezanje koncev valjane žice so naročene in bodo montirane v začetku leta 1974.

Za ogrevno peč je naročena nova konstrukcija dna. Vgrajena bo med remontom, izvedenim v letu 1974.

V strokovni obdelavi je elaborat o gradnji tretje žile. Odločitev o eventualni izvedbi te investicije bo padla v začetku leta 1974. Takrat bo tehnično in tehnološko situacija jasna in bomo videli kakšne so možnosti za fiksiranje.

Valjarna debele pločevine

Obstoječi pralec bram ni več primeren zaradi vedno večjih kvalitetnih zahtev, z ozirom na površino izvaljane pločevine. Nujno potrebna bo že v bližnji prihodnosti njegova preureditev, ki bo omogočila pritisk brizgane vode na valjnicah povečati na 100 At.

Do konca leta 1973 bomo vgradili v normalizacijsko peč nov ventilator. Ta bo omogočil povečanje njene zmogljivosti.

Profilna valjarna

V tem obratu nismo v prihodnjih letih predvidenih nobenih investicij.

DELOVNO OKOLJE

Na delovnem mestu preživimo skoraj tretjino našega aktivnega življenja. Zato je za dobro počutje ustrezno delovno okolje.

V valjarni Bela smo z dograditvijo novih rarderob napravili pomembne korake naprej. Vzporedno z gradnjo nove hladne valjarne je predvidena tudi ureditev nove centralne kantine. Poleg tega

bodo po končani gradnji dokončno urejene tudi ceste s parkirnimi prostori in zelenice.

Na Javorniku so osnovni problem garderobni prostori profilnih valjarn. Le-ti so v takšnem stanju, da je njihova takojšnja ureditev nujna. Poleg tega tudi ni razloga za dve kantini, ki obe nista v najboljšem stanju. Čimprej bo treba urediti kantino v stavbi, kjer so garderobe profilnih valjarn, drugo pa ukiniti. V bližnji prihodnosti bomo z uvajanjem proizvodnje v hladni predelavi, ki bo locirana na Javorniku, lahko dokončno uredili tudi zunanost celotnega kompleksa (parkirni prostori, zelenice itd.).

Naša stalna skrb mora biti z majhnimi racionalizacijami izboljševanje delovnih pogojev v samih obratih, odpravljanje nepotrebnega fizičnega težkega dela in urejevanje ekoloških pogojev. Pri tem se bodo morala maksimalno angažirati vodstva obratov in odgovodne službe.

ZAKLJUČEK

Iz vsega opisanega lahko za mandatno obdobje do leta 1977 strnem naslednje naloge:

— Neprestano poglobljanje samoupravljanja na vseh področjih.

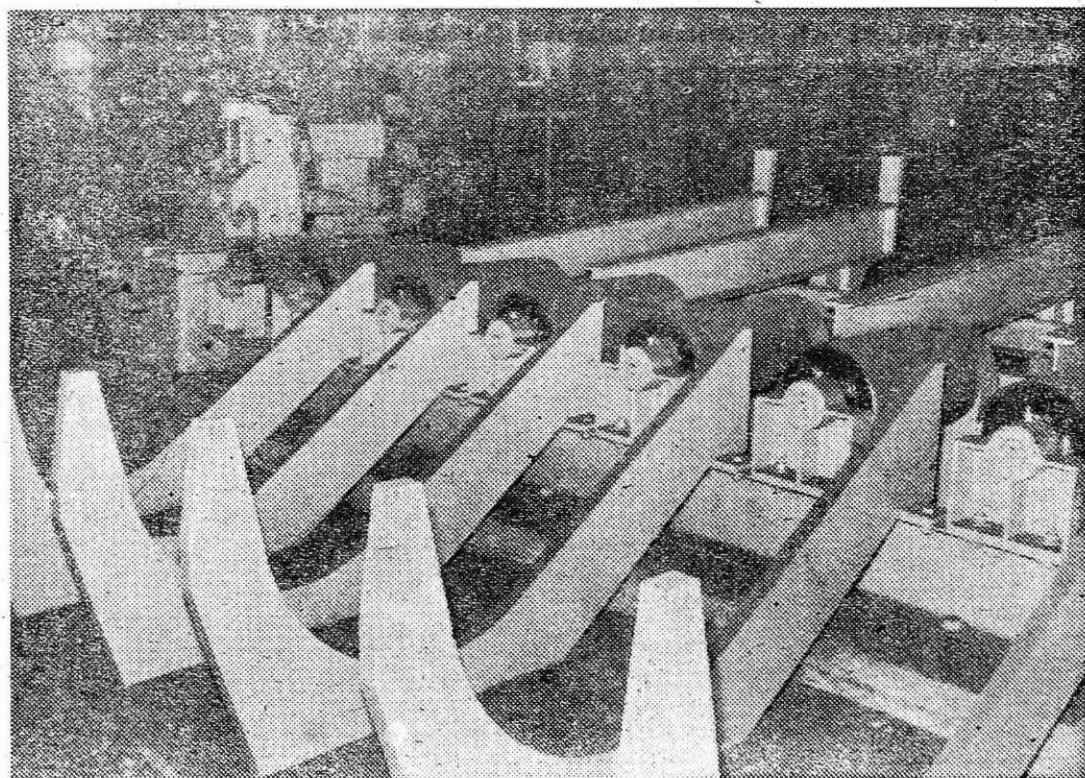
— Doseči v posameznih obratih takšno proizvodnjo, ki bo v prihodnjih letih omogočila predvideno povečanje blagovne proizvodnje celotne Železarne v zahtevani kvaliteti in asortimentu.

— Doseči čim boljše gospodarjenje v zvezi z realizacijo in proizvodnimi stroški.

— Uresničiti tiste investicije, ki so predvidene.

— Izboljšati delovne pogoje.

Dipl. inž. Avgust KARBA

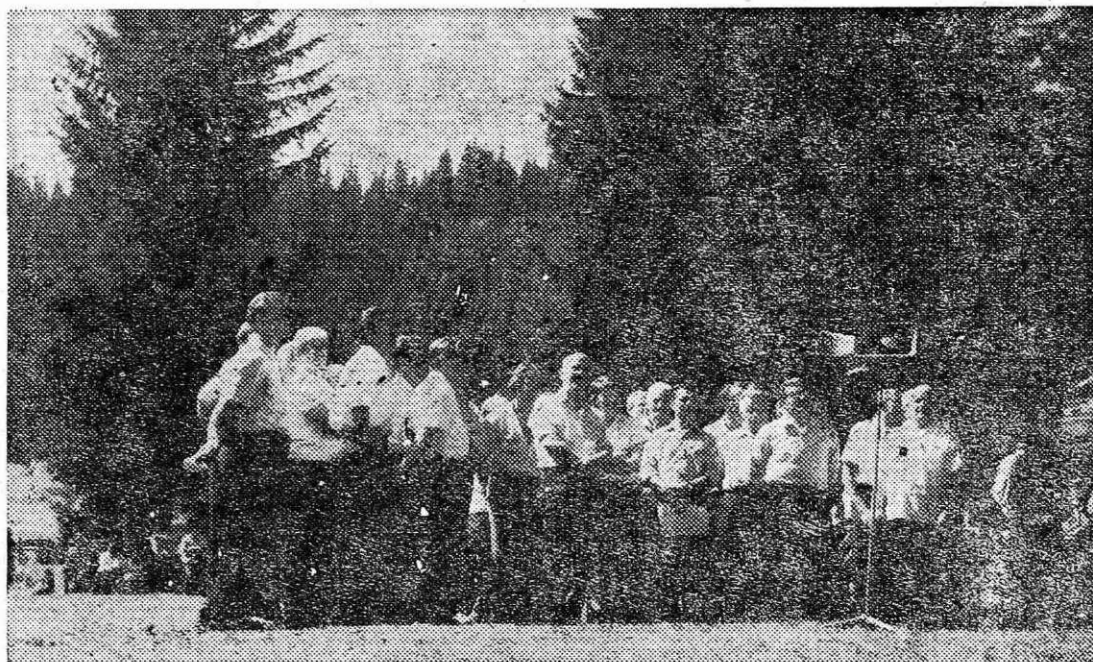

Stroj za rezanje vzorcev (prob) v tretji hali valjarne Bela

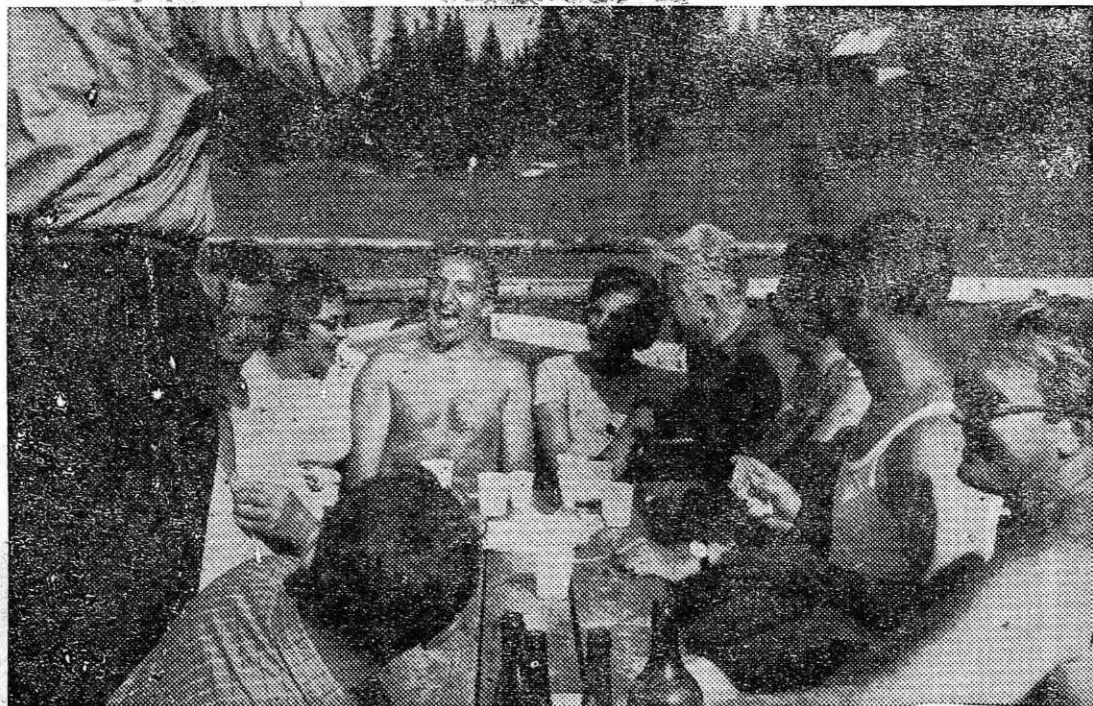
Borci za zgled se tesnejšega sodelovanja med železarji

Srečanje na Pokljuki — Prihod nekdanjih borcev NOV iz železarne Ravne na prireditveni prostor

Srečanje na Pokljuki — V slavnostnem programu je sodeloval pevski zbor JEKLAR

Srečanje na Pokljuki — Slavnostnemu delu je sledilo tovariško popoldne

(Nadalj. s 1. str.)

jenje duha ubranosti in družbene zavesti vseh slovenskih železarjev in celotnega slovenskega železarstva. Razkrinkujmo in odstranjujmo zato tiste, ki rušijo našo vzajemnost in enotnost.

Ni naključje, da smo se borci slovenskih železarn prvič sestali na tem mestu. Med prvimi, ki so se po prihodu okupatorjev zavedali svoje dolžnosti, so bili komunisti, delavci bivše Kranjske industrijske družbe ali sedanje železarne Jesenice. Tu na Pokljuki, sosednjih Karavnkah, Mežakliji in Jelovici so bila področja prvih partizanskih borb. V teh, z gozdovi poraščenimi gorskimi predeli Slovenije so prvi naši junaki: Gregorčič, Stražisar, Benedičič, Koren, Arzenšek, Finžgar, Prešern, Bokal in mnogi drugi prižgali luč upora, dali vzgled in za lepšo prihodnost darovali svoja življenja.

Heroja Gregorčiča, prekaljenega komunisto in španskega borca, sem prvič srečal 9. julija 1941 v njegovem zametku partizanskih enot pod Stolom. Dobro se spominjam nagovora, ki ga je imel ob prihodu odposlanca glavnega odbora OF Primožiča in Svičljaja. Prežet s komunistično zavestjo je rekel: »Mi smo sestavni del rdeče armade, ki sedaj bje končni boj za svoje internacionalne cilje.« Primožič-Marko pa je posredoval takrat že izoblikovano dalekosežnejšo strateško opredelitev OF, da je ob internacionalni solidarnosti nacionalno obeležje pogoj uspešne borbe za osvoboditev. Tako je nastala narodnoosvobodilna vojska in njena mobilizacijska moč, ki je pozneje iz majhnih osamljenih enot razvila pravo široko ljudsko armado.

Železarji, ki so leta 1941 začeli odkrito borbo, so v delavcih tovarne na Jesenicah imeli glavno oporo. Poleg partizanskih enot po bližnjih gozdnih pobočjih je v železarni nastajala organizacija, pravi stroj, ki je kljub aretacijam in streljanju deloval ves čas NOB. Vse, kar se je ponoči zgodilo, so delavci naslednje jutro že zvedeli, na žalost tudi za eno od največjih tragedij gorenjskih partizanov, ki se je zgodila na tem mestu. Skoraj 80 borcev in bork iz enote Prešernove brigade je izmučenih od akcije moralo plačati ceh toplega prostora z življenjem. Toda narodnoosvobodilna borba se je razvijala dalje. Na mesta padlih so prihajali novi in vedno več jih je bilo v borbi za svoj narod, za svobodo in prihodnost brez izkoriščanja človeka po človeku.

Tudi na Koroškem, na področju Raven je bilo podobno. Aktivna celica KP, katere srce je bil Prežihov Vranc, je dala vzor in prekaljene borce kot je Ivan Kokalj, Franci Golob in drugi. Železarna pa je tudi tam postala pomembno zaledje narodnoosvobodilne borbe.

Podobno je bilo tudi v Štovah. To je dokaz, da so železarji, ki so se med vojno v dneh težke preizkušnje opredelili za pravilno, čeprav trnovo pot, ostali zvesti revoluciji. Tej vrlini, ki je dobila svojo podporo po vsej deželi in zlasti v planinskih vaseh in domovih, se lahko zahvalimo da Triglav, pod katerim danes zborujemo, ni več mejnik, temveč samo naš, ponos in simbol slovenskega naroda. Z zmagovito narodnoosvobodilno borbo smo znova pridobili Istro in Primorje. In še mnogo večji so dosežki naše borbe. Spomnimo se samo načrta okupatorja, da iz Gorenjske, Štajerske in Koroške izseli četrto milijona Slovencev. Spomnimo se na spominske znamke, ki jih je Hitler izdal natančno pred 32. leti, sredj leta 1941. »Meistern, Veldes, Marburg, Pettau — deutsch für immer«. Že prve partizanske akcije so pokazale, da tu Nemčije ne bo, da se bomo Slovenci za svojo zemljo borili. Na žalost nismo uspeli zadržati vsega, kar smo si z borbo pridobili. Kot odgovor med velikimi zavezniki smo morali zapustiti Koroško, to je predele, kjer je bila v preteklosti zibelka slovenske kulture, danes pa se tam po vzoru nacionalistične ideologije nadaljuje raznarodovalna tragedija.

Mi borci smo potisnili mejo proti zahodu in omogočili Sloveniji dostop k vratom v svet, k našemu morju. To je zgodovinski dosežek naše generacije, za kar morajo biti ponosni in hvaležni tudi poznejši rodovi. Borci-železarji smo v tem boju odigrali pomembno vlogo. Iz slovenskih železarn je izšlo 12 španskih borcev, nad 20 prvoborcev in štirje narodni heroji. Preko 550 jih je padlo, bilo ubitih in pomrlo po taboriščih. Okrog 85 % žrtev je dala jeseniška železarna.

Organizacija ZB je mnogo prispevala k ohranitvi in prenašanju moralnih vrednosti izoblikovanih v boju z okupatorjem na mlajše rodove, zmanjšala pa je tudi neupravičene razlike, ki so z razvojem družbe nastajale po osvoboditvi. Prav je zato, da so borčevske organizacije prisotne tudi v podjetjih in naših tovarnah. Na žalost pa se število aktivnih borcev vidno osipa. Medtem ko je leta 1971 v naših železarnah delalo še 1042 borcev, je to število do 31. 7. letos padlo na 814. Pozno smo se zato spomnili, da je tēm, ki so napisali pomemben list slovenske in jugoslovanske zgodovine in priborili svobodo, posvetiti posebno pozornost.

Priznati je treba, da so samoupravni organi vedno z razumevanjem reševali borčevska vprašanja. Marsikateri borec je s podporo svoje organizacije prišel do poklica in primerne delovnega mesta. Le nekateri tihi in ponižni ter tisti, katerim ponos ne dovoljuje, da bi prosili za to, kar jim gre, so ostali prikraj.

šani. Današnje srečanje mora zato biti nova priložnost, da v tovariških razgovorih zve-
mo, kaj posamezniki boli in
da poskušamo v prihodnosti
popraviti, kar se še popraviti
da. Spričevalo, ki pri nas po-
staja glavno sredstvo kadrov-
ske politike, za borce ne bi
smelo biti razlog, da se jim
ne bi poverila odgovornost
in delo, ki ga obvladajo. Ob
skrbi za položaj borcev pa
smo v preteklosti sigurno
najbolj pozabili na borce-
kmete.

Netovariško je, da smo po
osvoboditvi tako pustili
osamljene tiste, ki so nam
dajali kruh, streho in infor-
macije, od katerih so mnogi
med njimi izgubili vse. Ko
so se po osvoboditvi vračale
zreducirane in izčrpane dru-
žine na svoje požgane gorske
domove, so si morale mnoge
brez vzajemne pomoči zopet
z lastnimi rokami napraviti
zasilen krov nad glavo. Težko
bo popraviti krivico kmetom
pod Raduho in Olševo, pod
Blegošem, na Pohorju, pod
Karavankami, v Radovni, na
Primorskem in drugih slo-
venskih predelih. V oprem-
ljanju zasebnega kmečkega
proizvajalca smo videli oživ-
ljanje kapitalizma, ob tem
pa so zasebniki vlagali
ogromna sredstva v objekte,
ki nič ne prinašajo družbi.
Vikendi kot močnejše vile so
se gradili širom po Sloveniji.
Mnogi, ki so v narodnoosvo-
diteljski borbi izgubili vse, pa
niso dobili povračila. Ob tem
da imamo v primerjavi s pro-
duktivnostjo pretirano števi-
lo avtomobilov in so postali
nadloga na naših cestah in
pri parkiranju v mestih, je
traktor še vedno luksuz. Tu-
di to je eden od razlogov, da
naše gorske kmetije postaja-
jo osamljene.

Dve uri od tu je Velo po-
lje. Letos tudi tam ni več ču-
ti kravih zvoncev in nevar-
nost je, da bodo utihnili še
na tem Goreljku. Možnost je,
da bo veselje ob vračanju
krav iz planin pri nas postalo
preteklost in da bo planin-
ska idila ostala le še v razvi-
tih alpskih deželah zahoda,
kjer planšarstvo sestavlja po-
membno sestavino sodobnega
gospodarstva. Ne samo za-
radj proizvodnje mesa, kože,
mleka in turizma, temveč tu-
di iz narodno obrambnih raz-
logov nam je naseljenost po
hribih potrebna. Nihče bolje
to ne ve kot mi borci. Mače-
hovski odnos do tega proble-
ma v preteklosti je pustil po-
sledice, ki jih bo težko od-
praviti. Ostalo nam ni nič
drugega kot napake poprav-
ljati. Upi se sedaj uprti v
preobrat, v zeleni načrt, ki
naj nas spokorjene vendar
pripelje do tega, da bomo
vsaj toliko pridelali, kot po-
trebujemo. Borci bomo prav
gotovo podprli vse, kar bo v
prihodnosti pri tem napravi-
ljeno za gorskega kmeta, da
bi planine zopet oživele.

Borci — delavci slovenskih
železnar smo bili vedno soli-
darni z ustvarjalnimi in po-
štenimi kmetijskimi proizva-

jalci. To svojo solidarnost
smo doslej že večkrat izka-
zali, najbolje izpričali z de-
lovnimi uspehi — visokim
deležem blagovne proizvod-
nje. Naš delež ni velik le pri
oblikovanju države, temveč
tudi pri njeni izgradnji, pri
oblikovanju družbe, njene re-
produktivne sposobnosti in
naše samoupravne ureditve.
Z edinstvenim žarom so de-
lavci leta 1945 pristopili k ta-
ljenju osvobojenih domovnih
namenjega jekla. V 28. letih
so slovenske železarnice dale
tržišču okrog 7,5 milijonov
ton raznih jeklenih izdelkov
in pri tem prispevale po-
memben delež pri obnovi, in-
dustrializaciji, izgradnji to-
varn, energetskih in komuni-
kacijskih objektov ter druž-
bene ravnosti.

To pa ni vse. Predvsem Je-
senice so bile poleg proizva-
jalca jekla tudi kovačnica ka-
drov. Širokogrudno so razda-
jale med vojno zreducirane
strokovne delavce, ki so po-
tem sestavljali jedro načrto-
vanja in izgradnje nove črne
metalurgije. Medtem ko so
na drugih področjih in re-
publikah nastajale nove so-
dobne tovarne, pa so Jeseni-
ce same po opremljenosti
relativno zaostajale.

Kljub skromnemu investira-
niju smo slovenski železar-
ji s svojo tradicijo, znanjem
in zavestjo vsa leta po osvo-
boditvi napredovali. Medtem
ko smo v železnarnah Jesenice,
Ravne in Štore leta 1946 iz-
delali 142.000 ton surovega
jekla, kar je bilo že več kot
leta 1939, smo leta 1972 pro-
izvodnjo tega, za reprodukcijo
sodobnega človeštva naj-
važnejšega materiala poveča-
li na 684.000 ton ali za 4,8
krat. Na hektolitre je izteklo
znoj, ob napornem delu pa
so padale tudi žrtve. Delež v
jugoslovanski proizvodnji je-
kla pa je vendar padal in se
znižal od 60 na 25 %. Sloven-
ski železarji smo izkoristili
svoje prednosti, ki so pred-
vsem v znanju, preusmerjali
proizvodni program in se
prednostno orientirali na kva-
litetna in zlahtna jekla ter
končne izdelke.

Potem ko smo v gospodar-
ski reformi zaradi visoke in-
flacije in preširoke zunanje-
trgovinske liberalizacije leta
1967 in 1968 v železnarnah
preživljali krizo in v vseh treh
tovarnah padli v poslovno iz-
gubo, smo na Jesenicah, Rav-
nah in Štoreh spoznali, da je
združitev pogoj obstoja in
nadaljnega razvoja slovenske
železarstva.

Čez teden dni bo natančno
štiri leta, odkar smo se na
referendumih 15. septembra
1969 odločili za integracijo v
ustanovitvijo združenega pod-
jetja Slovenske železarnice. Ve-
liko se je v tem kratkem štiri-
letnem obdobju spremenilo.
Ob tem da je v tem času za-
izjemo dopolnjevanja in do-
končevanja izgradnje proiz-
vodnih agregatov bil zastoj
v posodobitveju in izgradnji
novih kapacitet, je prizadev-
nost bila enotno usmerjena

na sanacijo ekonomskega po-
ložaja, odpravo in nadome-
stitev izgub, povečanje aku-
mulativno in zboljšanje li-
kvidnosti poslovanja.

Od leta 1968 do leta 1972
smo ob istem številu zaposle-
nih povečali proizvodnjo je-
kla za 21 %, blagovno proiz-
vodnjo za 28 %, realizacijo
na 2,4 milijarde dinarjev ali
za 135 %, osebne dohodke za
89 % in akumulacijo na 391
milijonov dinarjev ali za cel-
ih 23,5-krat.

Med drugim so tak preob-
rat pogojevali:

— specializacija oziroma
delitev proizvodnega progra-
ma znotraj združenega pod-
jetja

— enotno in solidarno fi-
nanciranje proizvodnje

— enotnejši nastop pri
oskrbovanju z energijo in su-
rovinami

— enotni nastop za ureje-
vanje akutnih problemov pa-
noge.

Vse to dokazuje, da se je
ekonomski položaj sloven-
skih železnar uredil, poleg te-
ga pa so postale tudi plačilno
zmožne in kreditno sposob-
ne, kar pomeni, da se jim že
odpira za vstop v nov razvoj
širjenja in modernizacije pro-
izvodnega procesa.

V letošnjem letu načrtuje-
mo novo rast proizvodnje. V
osmih mesecih smo proti
istemu obdobju lani napre-
dovali:

— v blagovni proizvodnji
na 442.194 ton ali za 11 %

— v realizaciji na 1.932 mi-
lijonov dinarjev ali za 23 %

— pri izvozu na 13.470.923
dolarjev ali za 89 %.

Tudi ekonomski položaj se
nam krepi. Iz obračuna prve-
ga polletja se vidi, da smo
izplačali 244,3 milijone dinar-
jev bruto osebnih dohodkov,
kar je povečanje za 24,3 %, in
dosegli 201,6 milijonov dinar-
jev bruto akumulacije, kar
pomeni proti istemu obdobju
lani povečanje za 20 %. S tem
pa niso izčrpani vsi dosežki
letošnjega leta.

Našemu združenemu poveča-
nemu ugledu se moramo za-
hvaliti, da tudi druge proiz-
vodne organizacije s področ-
ja predelave jekla želijo vstopi-
ti v našo integracijsko tvor-
bo. Danes z veseljem po-
zdravljamo med nami dele-
gacijo borcev delovnih skup-
nosti Verige Lesce, Planena
Kropa, Tovila Ljubljana in
Žične Celje, ki so se na refe-
rendumu že izrekle za zdru-
žitev k našemu združenemu
podjetju. V kratkem bomo
zato predstavljali gospodar-
ski sistem s 14.500 delavci in
celotnim dohodkom, ki bo že
letos znašal preko 4 milijar-
de dinarjev. Zagotovo pa la-
hko pričakujemo tudi priklju-
čitev TRO Prevalje, TRIMO
Trebnje in Metalurškega in-
štituta Ljubljana.

Ob proizvodno-poslovnih
naporih je bila v naših delov-
nih skupnostih letos razvita

široka aktivnost na uveljav-
ljanju nove ustave, zboljša-
nju organiziranosti, delitvi
tovarn na TOZD, na integral-
nem povezovanju v naš kon-
cern in širše gospodarske si-
steme.

V vseh treh železnarnah so
že ustanovljene TOZD. Poleg
organizacije skupnih služb
so na Jesenicah štiri, na Rav-
nah dve in v Štoreh dve.
Razdeitev železnar na TOZD,
to je na manjše sklenjene
proizvodno poslovne enote,
ki bodo imele neposredne sti-
ke s svojimi porabniki, bo go-
tovo pomenila sprostitev po-
bude, poglobitev delavske sa-
mouprave, večje gospodarske
dosežke in s tem trdnjšo
konkurenčno in reprodukcijsko
sposobnost slovenskega
železarstva.

Izdelan in poslan v javno
razpravo je tudi predlog sa-
moupravnega sporazuma o
združevanju sredstev in dela,
ki bo v prihodnosti urejal
medsebojne odnose znotraj
slovenskih železnar. V do-
brem mesecu lahko računa-
mo, da bodo delovne skup-
nosti vseh predvidenih pod-
pisnikov v javni razpravi zav-
zele svoja stališča do pred-
loga sporazuma in po uskla-
ditvi stališč kmalu svedčano
podpisale končno besedilo.
Tedaj se bodo železnarnam
pridružili predelovalci žice in
Metalurški inštitut. Postali
bomo velik metalurško-pre-
delovalni koncern.

Zlasti po junjski regulaci-
ji cen jekla smo lahko prič-
kovali dobro celoletno proiz-
vodnjo in ugoden finančni re-
zultat. Na žalost nam bo se-
danja septembrska energet-
ska redukcija občutno pre-
knjižala račune.

Naše železarnice pokrivajo le
okrog 55 % potreb razvite
kovinske in elektro industri-
je ter drugih porabnikov na
Slovenskem, zato je nerazum-
ljivo, da so postale žrtve ne-
skladja med proizvodnjo in
porabo električne energije.
Ob tem da smo samo v teko-
čem tednu od ponedeljka do
petka zgubili okrog 1.250 ton
sivega železa in okrog 5.600
ton surovega jekla, upraviče-
no zahtevamo, da se ta pro-
blem reši. Mana, ki jo čaka-
mo iz neba, ni edini razlog
kritični energetske situaciji,
zato bi morali z mobilizacijo
obstoječih zmogljivosti elek-
tro gospodarstva povečati
proizvodnjo, z gospodarsko
razsodnostjo pa pristopiti k
glenki redukciji elektro ener-
gije. Položaj nas sili k dolgo-
ročnejšemu usklajevanju pro-
izvodnje in porabe energije
in k pospešenemu odpravlja-
nju vseh deficitarnosti na po-
dročju proizvodnje in pora-
be.

Že ob normalnem delu že-
lezarne nimajo dovolj last-
nih sredstev za potrebno mo-
dernizacijo naprav in tehnolo-
gije, ki bi jo morali izvesti
v bližnji prihodnosti, znižanje
dohodka vsled redukcije elek-
trike pa bo reproduktivno
sposobnost še znižalo, zato
upravičeno pričakujemo, da
nam bo republika Slovenija

odstopila pomembnosti pro-
izvodnje jekla primeren del
državnega kapitala. Del tega
v višini naših anuitet za leto
1972 na kredite, dane iz biv-
šega zveznega splošnega in-
vesticijskega sklada v višini
52 milijonov dinarjev, smo že
dobili, zato pričakujemo, da
nam bo v kratkem odstopljen
tudi kapital, ki se reproducira
s plačevanjem ostalih anui-
tet od istih kreditov. To bi
do leta 1985 pomenilo okrog
600 milijonov dinarjev ali pri-
meren prispevek za odpravl-
janje strukturalnega neska-
dja kovinske industrije na
Slovenskem.

Taka odločitev, ki jo žele-
zarji zahtevamo zaradi depre-
siranih cen in izgubljenih
sredstev v preteklosti, bi
omogočila lastno udeležbo
pri izgradnji nove hladne va-
ljarne in posodobitvenju ta-
lilnice na Jesenicah, naložbe
v modernizacijo metalurških
obratov in izgradnjo novih
predelovalnih obratov na
Ravnah ter dokončanje in
daljno razvijanje proizvodnje
v Štoreh. Prepričani smo, da
bomo tega razumevanja do-
ležni.

V času, ko smo se borci
slovenskih železnar zbrali na
Pokljuki, je v Alžiriji konfe-
renca nevezanih držav. Po-
nosni smo lahko, da smo med
pobudniki razbijanja blokov-
ske politike in za krepitev
politike suverenosti in pra-
vičnega sodelovanja med vse-
mi narodi in državami. Po
našem vzoru se število drž-
av, ki se nocoje vezati in
blokovsko opredeljevati,
stalno povečuje. V Alžiru je
prisotnih toliko delegacij, da
to še pred enim letom naj-
večji optimist ne bi mogel
predvidevati. Miselnost neve-
zanih je postala velika vzaj-
jemna sila, ki bo v prihod-
nosti učinkovito vplivala na
tokove svetovnega dogajanja,
zato želimo, da bi SFRJ tudi
ostala in to na podlagi zdra-
ve in trdne notranje politike,
pobudnik za širjenje ideje
svobodnih držav.

Dobro delo, gospodarski
uspehi in kulturni medseboj-
ni odnosi bodo naš najbolj-
ši prispevek v prizadevanju
nevezanih držav. Borci s svo-
jo visoko zavestjo lahko vpli-
vamo, da se bodo tudi drugi
tega zavedali. Zlasti to velja
za tiste, ki prihajajo, ki po-
stopoma stopajo na naša me-
sta, za našo mladino. Ta mo-
ra predvsem vedeti, pod kak-
šnimi pogoji smo živeli, da
bi spoštovali to, kar smo ob-
trpljenju v pomanjkanju do-
segli. Vedeti mora, da le setvi
sledj žetev in delitev plodov
in le izvrševanju dolžnosti
uveljavljanje pravic.

Zavedajmo se padlih za na-
šo svobodo v NOB in tudi ti-
stih, ki so žrtvovali svoja živ-
ljenja na delu v naših žele-
znarnah, zato razvijajmo duh
priateljstva v celotnem sklo-
pu združenega podjetja. Za-
vedajmo se, da smo na me-
ji, zato z obrambno sposo-
bnostjo čuvajmo naše pride-
bitve. Nadaljujmo z našo re-
volucijo v vzajemnem delu
za isti cilj — višjo življenjsko
raven in lepše življenje v pri-
hodnosti.

Celje z zaledjem v borbi za svobodo

Na dan streljanja prvih talcev v Starem piskru (sodni zapor) v Celju, je bila izvršena koncentracija revirske, savinjske in šaleško-mislinske čete na Dobrovljah v I. štajerski bataljon pod poveljstvom komandanta Franca Rozmana-Staneta, kasnejšega komandanta NOV Slovenije in narodnega heroja. Na Reševni, hribu med Sentjurjem in Storami, je bila 20. julija 1941 ustanovljena prva celjska četa, katere prvi komandir je bil bivši učitelj Franjo Vrnč-Buzdo, za njim pa Peter Štante-Skala, oba člana celjskega okrožnega komiteja KPS. Ta četa je štela od 12 do 16 borcev in je povzročila okupatorju številne preglavice. Med člani te čete so znani poleg obeh naštetih še Ivan Skvarča iz Celja, Ivan Novak in Milan Borsič iz Sentjurja, Vovk Karl iz Stor, Turk (Conč) iz Sentpavla (Prebolda), Verčkovnik iz Westnove tovarne v Celju, Rudi in Jožica Hribar iz Savinjske doline, Hermina Senčarjeva in neki pekovski pomočnik pri Mlakarju iz Celja. Peter Štante je privedel še dva pobegla nemška ujetnika (Arabca Junis in Krim), pozneje se je priključil še Vilko Slander iz Prebolda. Četa je kmalu pričela s požigi skladišč, tako v Bežigradu pri Ce-

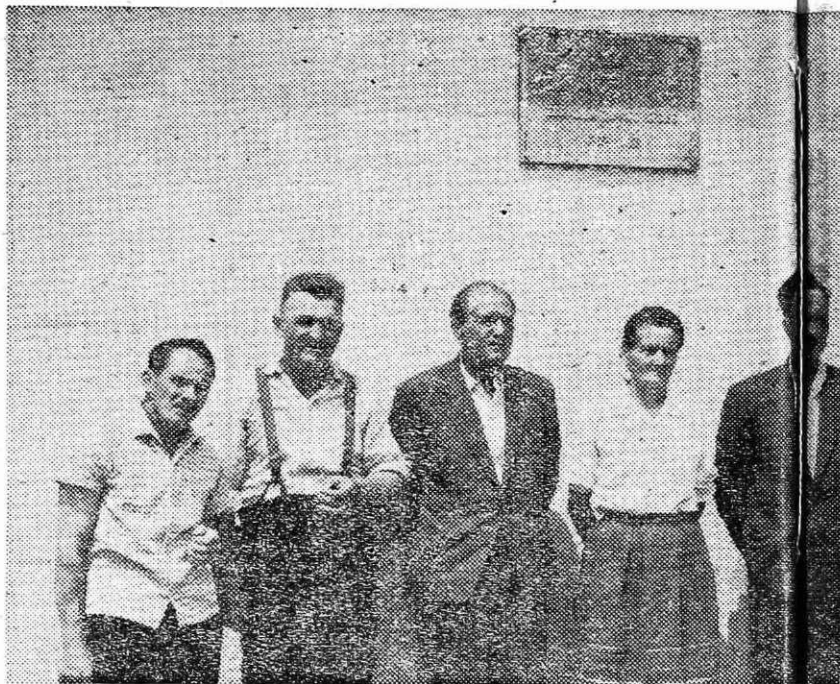
lju, potem pa so pričeli z oboroženimi napadi na nemške policiste, oziroma orožniške postaje. V napadu v Slivnici pri Celju, 11. avgusta 1941, je bil ujet prvi komandir čete Franjo Vrnč-Buzdo, ki je bil pozneje ustreljen. Nekaj dni za tem se je četa spopadla z žandarmerijskimi patruljami na Javniku nad Storami, kjer je bil ranjen komandir Peter Štante-Skala. V gostilni Petriček v Liscach so 20. avgusta ranili nemškega stotnika Rohra. Pod vodstvom komandirja Vilča Slandra je četa 25. avgusta v Pustih njivah pri Planini nad Sevnico ustrelila orožniškega komandirja Neuwirtha s Planine. Svoj zadnji boj je četa imela 27. avgusta v gorečem Zavškovem mlinu pri Brezah nad Laškim (tedaj še Sentrupert). Bivališče borcev je bilo namreč ponovno izdano. Borci se niso hoteli predati, raje so zgoreli, le trem se je uspelo rešiti: Peter Štante, Janko Skvarča-Modras in Ivan Novak. Kmalu za tem so pričele z akcijami brežiške in za njo kozjanske čete, slednje sta vodila Skvarča in Anton Vrantanar-Antonesku. Nemci so pričeli z neprestanim preganjanjem in v borbi pri Topolovem je bil v noči od 27. na 28. avgusta velik del čete uni-

čen. Ranjena je bila sekretarka kozjanskega okrožja Tončka Čečeva, ki so jo zvezano, pretepeno in izmučeno vodili po celjskih ulicah kot politično voditeljico banditov. S svojim junaškim obnašanjem pa je vzbujala strah celo pri samih mučiteljih. Pozneje je ta junaška borba dotrpela v taborišču Oswiezin na Poljskem (Auschwitz). V poletju 1942 je operirala po Savinjski dolini II. grupa odredov pod vodstvom Franca Rozmana-Staneta. Na Dobrovljah je bil ustanovljen kozjanski bataljon in tako odšel na Kozjansko pod vodstvom Mazovca-Rista in Babiča-Vojteha. V novembru 1943 je privedel Janez Rožman 14 borcev — prostovoljcev iz Kalnika, ki so z dvema strojnica močno okrepili kozjanski bataljon; 19. decembra so s I. bataljonom zagorskega odreda napadli močno žandarmerijsko postojanko v Bistrici ob Sotli (Sentpeter pod Sv. Gorami). Proti jutru so se umaknili in zvedeli, da je to noč padel Janko Skvarča-Modras. Nemci so jih srdito napadli, niso jih pa mogli uničiti. Kozjanski bataljon se je krepil, prihajali so novi prostovoljci. V noči med 6. in 7. februarjem je prekoračila Sotlo pri Sedlarjevem 14. udarna

divizija in s svojim pohodom prek Kozjanskega na celjsko območje še bolj dvignila zavest borcev in prebivalstva. V bohorskih zaselkih si je divizija odpočila za en dan. Ko so takoj nato napadli rudnik Rešanj in uničili separacijo v Senovem, je okupator poslal okrepitev svojim enotam iz Maribora, Celja in celo iz Gradca in Celovca, da bi uničili »banditsko divizijo«. Vsestranska pomoč prebivalstva pa je rešila hrabre borce pogina v hudji zimi in izredno težavnih razmerah. Po hudih borbah so partizani osvobodili območje Bohorja ob Planini do Brestanice. Trinajstega februarja 1944 ponoči je 14. divizija v Prožinski vasi pri

Storah prekoračila železniško progo in jo nato minirala. V Dramljah je uničila občinsko pisarno in poštni urad ter razorožila orožniško postajo. Osmega maja 1944 so borci kozjanskega odreda iznenadili nemškega priganjača Himmerja v vili nad vasjo Svetina, ko je dajal navodila blockführerjem. Po kratkem mitingu so izvršili nad njim obsodbo, »kozjanci« pa so se okrepljeni z novimi prostovoljci podali v nove akcije. Kmalu je bilo osvobojeno vse ozemlje Kozjanskega. Okupator je kmalu občutil udarno pest borcev 14. divizije na območju okoli Celja, Sentjurja in v Savinjski dolini, vse do Kozjaka in Pohorja.

Storah in jo nato minirala. V Dramljah je uničila občinsko pisarno in poštni urad ter razorožila orožniško postajo. Osmega maja 1944 so borci kozjanskega odreda iznenadili nemškega priganjača Himmerja v vili nad vasjo Svetina, ko je dajal navodila blockführerjem. Po kratkem mitingu so izvršili nad njim obsodbo, »kozjanci« pa so se okrepljeni z novimi prostovoljci podali v nove akcije. Kmalu je bilo osvobojeno vse ozemlje Kozjanskega. Okupator je kmalu občutil udarno pest borcev 14. divizije na območju okoli Celja, Sentjurja in v Savinjski dolini, vse do Kozjaka in Pohorja.

Borci prve celjske čete z obveščevalci ob otvoritvi Vrhunčevega doma zgradil kolektiv železarne Štore

Slavko Tarman

Od Sredozemlja do Atlantika

3

Kdo bi vse naštel? Temperamentno južnjaško barantanje zasebnih gojiteljev »žlahtnega« cvetja nas spremlja do konca našega ogleda. Tu se sklepajo pogodbe o izvozu cvetja na vseh pet celin. Naprimer: lahko naročiš šopek nageljnov tu na borzi — in cvetje ti dostavijo cvetličane v Ljubljani na dom, seveda le tiste cvetličarne, ki imajo izvesek z oznako INTERFLOR. Še isti dan je šopek cvetja popolnoma svež v rokah srečne dobitnice ali dobitnika. Počasi dobivam vtis, da nisem na cvetličnem trgu, temveč na špekulantski borzi. S ponudbo pada tuč: cena — ne pa kvaliteta cvetja. Seveda pov-

praševanje nujno dvigne ceno, kar takoj opazimo na razgretih obrazih zasebnikov. Cvetlična borza v SAN REMU vsakodnevno diktira ceno na tržišču petih kontinentov. In tudi z vso pravico! Kot največji in najkvalitetnejši izvoznik nageljnov v svetu, ostaja SAN REMO nedosegljiv. Tu ni mesta za ljubiteljstvo — to je pravi in čisti komercialni izvoz. Parkirni prostori pred BORZO so napolnjeni s hladilniki največjih zmogljivosti, ki takoj po izteku te edinstvene ure (obratovalni čas je od 7.—8. ure zjutraj!), odpeljejo cvetje na vse strani

sveta. Organizacija, da je le kaj. Cvetje nas spremlja vseh povsod. Prostori pred lokali, prostori med betonsko-aluminijastimi vertikalami so izpolnjeni prav tako s cvetjem, palmami in kaktusi. Še mnogokje smo pozneje spoznali, da Italija poleg Francije doživlja renesanso, turizem postaja panoga, ki jim kar najhitreje vnaša vložene investicije. Sredi trga na CORSO DELL'IMPERATRICE svoji vodomet, ki ponazarja rodovitnost nasadov cvetja v mestu. Neopisno živčav vlada na ulicah, ulica je ena sama ogromna trgovina. Počasi vozimo v središče mesta.

CITTA DEI FORTUNA — MESTO SREČE

Mesto ima izredno ugodno podnebje prav zaradi izjemne lege v Ligurskem zalivu. Razlika med najvišjo in najnižjo poprečno temperaturo zraka znaša borih 7 stopinj. Rastlinstvo je bujno in zemlja rodovitna. Saj marljivim domačinom nakloni letno dve ali celo tri »žetve« agrumov. (pomaranče, limone, mandarine). Tudi hladne, dobro pitne vode je dovolj. Višje v hribu nad mestom je postavljen sistem vodnih zbiralnikov, povezan še z mestnim vodovodnim omrežjem. Ta sistem dodatne sveže, pitne vode po konstruiral Anglež SIR THOMAS HANBURY — nanj se bom vrnil malo pozneje. Prav po zaslugi novatorja iz Anglije imajo prebivalci mesta in okolice dovolj pitne vode, preostane jim jo še dovolj za namakanje »osnovnega kapitala«, t. j. za namakanje bližnjih plantaž nageljnov in ostalega žlahtnega mediteranskega cvetja. Mesto SAN REMO je imenovalo najlepšo promenado dobremu mecenu v čast CORSO DEGLI INGLESII (ANGLEŠKI KORZO). Meščani SAN REMA dolgujejo globoko zahvalo temu dobrotniku. Prav ta izjemna rodo-

vitnost je dala povod za vzdevek »MESTO SREČE«. Človek se vprašuje ob tem ali so tu ljudje res srečni? Odgovor je morda v misli: »kako pa naj ocenijo srečo, ko pa ne vedo, kaj je nesreča.«

GLEJ IN SPOZNAJ ČIM VEČ

Mimo BORDIGHERE in VENTIMIGLE, prijetnih pristaniških mestec brzimo proti francoski meji. Poslovne stavbe in hotele zamenja vinogradniško področje. Pobočja so poraščena s palmami in ogromnimi kaktusi. Preden zapustimo CVETLIČNO OBALO si ogledamo prvi in največji botanični vrt Evrope, ter drugi po velikosti, izboru rastlin in tropske flore na svetu. Rdeče cvetje v daljavi, daje slutiti pravo pašo za cvetlične sladokusce. Ob obcestnem gostišču ustavimo. Prek ceste se boči napis HANBURY BOTANIC GARDEN — THE GREATEST IN EUROPA (BOTANIČNI VRT HANBURY — NAJVEČJI V EVROPI). Vtis je res enkraten! Ne morem se načuditi spretnosti in mojstrstvu graditelja, tega edinstvenega terasastega vrta Evrope. Palme nihajo v vetru. To vzdušje, ta enkratnost te pritegne.

Dojla...
Ni izu...
vkor...
lje.
Sl...
je povr...
da, ave...
Kitske...
grajno...
ta 67.
narosl...
RY slo...
Naviš...
vrst ek...
jih tazi...
ri. Nje...
namaka...
taž v...
stvi s...
Dosežke...
prese...
nič v...
tergast...
SR...
VENTIL...
Letniš...
skala...
hča L...
196...
janka...
čni vrt...
je dme...
nost i...
Psla...
nit, vt...
krak...
vzmo

Stojanje talcev, oddvojitve in pošiljanje »ukradenih« otrok v taborišče Fronnleiten pri Gradcu, različne oblike nasilja in zverinsiva so le okrepile zavest slovenskega prebivalstva in številčno krepile vrste partizanskih brigad in divizij. V noči od 14. na 15. december 1944 so člani lokalnega komiteja za Celje mesto in člani OF oddelka osvobodili v Starem piskru Celju 170 zapornikov. Ob izidu vojaškega pokopališča Celju so Nemci 19. decembra 1944 ustrelili osem talcev kot povračilo za likvidacijo obersturmführerja Adolfa Kovača; 19. januarja 1945 je Bračičeva brigada strahovito spopadla z Nemci

vega doma na Svetinah, ki ga je

na Slemenih nad Dramljami pri Sentiurju; 3. februarja 1945 je bil v Tesni pri Frankolovem ubit celjski krester Toni Dorfmeister, v povračilo so Nemci obesili 12. februarja v Stranica pri Frankolovem 100 talcev; 18. marca sta padla na Resevni nad Sentiurjem sekretarka SKOJ Cvetka Jerinova in Dušan Lah; 18. marca t. l. so nemške enote obkrožile pri Resevni II. bataljon kozjanskega odreda, v junaški borbi je padlo 100 borcev. Nekaj dni nato je Bračičeva brigada na Resevni potolkla Nemce. Sledili so še napadi in hudi spopadi, medtem se je okupatorska drhal s svojimi hlapci Vlasovci in ustaši že pomikala skozi območje okoli Celja; 7. maja so se umikajoči ustaši ustavili v Celju, 8. maja pa je ljudska oblast že pričela prevzemati ključne položaje v Celju. Dne 10. maja 1945 je generalni štab Jugoslovanske armade v svojem dnevnem povelju sporočil, da je Celje osvobojeno, kmalu so bili osvobojeni še ostali kraji na celjskem območju, dokler ni bila 15. maja zajeta in razorožena celotna von Löhrova armada nad Soštanjem.

To so le drobci iz številnih dogodkov in hudih pa tudi veličastnih dni borb in trpljenja slovenskih ljudi v neenih prizadevanjih, da si priborijo narodno in socialno svobodo. Sledila so leta obnove in graditve, kjer so zopet borci-partizani in aktivisti doprinesli levji delež, da lahko danes s ponosom gledamo na prehojeno pot. V tem pogledu nazaj pa se z velikim spoštovanjem spominjamo vseh padlih tovarišev.

KONEC

PRAVLJICO MESTO — KNEŽEVINA MONAKO

MONAKO — največje operetne kulise sveta bi bile prav veselje za vsakega scenografa. Moder pristaniški zaliv, nad njim skoraj vedno modro nebo — v ozadju pa belo mesto. Dviga se v terasah po slikovitem hribu. V daljavi rožnato — rdeč grad, zgodovinski topovi in palme. MONAKO sestavljajo tri majhna provansalska mesta: MONAKO je glavno mesto in če pi na 65 m visoki skalnati planoti. Potem sta tu še MONTE CARLO in LA CON-DAMINE — poslovna četrt, ki leži med obema. Denarni mogotci Onnasis, Niarhos, Grover in ostali občutno pripirajo kneževino MONAKO.

Že v času Feničanov in Grkov je obstajalo na mestu današnjega Monaka majhno ribiško naselje. Rimijski so ga imenovali HERCULIS MONOECI PORTUS. Od 12. stoletja dalje je bil MONAKO pod oblastjo Genove. V letu 1641 je prišlo pristaniško mestece in velik del njegovega zaledja pod francoski protektorat. Ko je padla dinastija MATIGNON—GRIMALDI, je konvent leta 1793 priključil Monako Franciji.

Dožljas prvinskost narave. Nič izumetničenega — vse vključeno v naravno okolje.

SIR THOMAS HANBURY je prvnik iz Daljnega vzhoda, Sive, Sumatre, Bornea in Kitajske prišel z edinstveno gradnjo botaničnega vrta leta 1867. Kot strokovnjak in naravoslovec je dr. HANBURY slovel širom po svetu. Nabil je vse tedanje, znane vrste eksotičnih primerkov in jih razvrstil po nomenklaturi. Njegov pionirski podvig namakanja terasastih planov v SAN REMU je edinstven s področja melioracije. Dosežke iz SAN REMA je prenesel v novozgrajeni botanični vrt. Tudi tu je uredil terasasto namakanje.

SIR HANBURY je umrl v VERIMIGLI leta 1907. Ljubljano svojega življenjskega dela je prenesel na hčer LADY DOROTHY. Leta 1960 po njeni smrti je italijanska vlada prevzela botanični vrt v upravljanje. Tako je danes vrt odprt široki javnosti in turistom.

Poslavljamo se z nepozabnim vtisi. Francoska meja — kratak carinski pregled in že vožnja skozi MENTONE.

73

Tako čuti Žef in o tem razmišlja tudi po šoli, ko se vrača na tlako v vilo gospoda Aleša. Zopet ga mrazi in niti hoja ga ne ogreje.

Zares si bo treba napraviti srajce iz papirja, kakor mu je svetoval dolgočasec.

»Ni ga bilo,« se Žef spomni bolj slike kakor neznanega dolgočasega slikarja. »Ja, slika, prekleto...« ga zaskrbi, ko se spomni na srečanje z gospo. »Najbrž bo zopet sitnarila.«

Žef vzdihne.

»Najbrž je tudi gospod že doma,« pomisli. »Najbrž bo prepil,« sluti, saj je gospod preklinjal gospo, ko se je v nedeljo odpravil z Matijo neznanokam, gospoda pa je preklinjala gospa in mu grozila, kakor da bi bil v sobi gospod in ne samo Žef, ki je moral poslušati njene, na glas izgovorjene misli. »Nekaj je narobe med njima. A kaj? Sam vrag razumi gospodo. Vsega imata preveč, nobenih skrbi nimata, pa se koljeta med seboj.«

Toda ne gospoda ne gospe ni doma.

»Čudno?«

Po vsem tem, kar ga je mučilo že ves dan, zlasti pa še v šoli, kjer se ga sošolci izogibajo, kakor da bi bil gobav, se Žef čuti še bolj samega.

Tako sam še ni bil nikoli. Tudi včeraj ne, čeprav ni bilo prav tako kakor nocoj nikogar ne v hiši ne tu v gospodarskem poslopju, v tej čemerni čumnati poleg hleva.

Toda včeraj tega ni čutil. Bil je celo vesel, ker je bil sam in ker ga nihče ni gnjavil. Legel je in takoj zaspal kakor ubit.

»Le kako bi ne,« pomisli Žef na včerajšnje čiščenje v gospodovi vili, da so ga bolele vse mišice in kosti.

Tako zbit je seveda lahko zaspal.

Sicer pa tudi nocoj ni bogve kako spočit: delo v tovarni, potem nenadejano srečanje z gospo, ki ji je moral zakuriti kopalnico in še salon, kakor da bo ostala doma in morda celo dobila goste.

TIGROVEC ŽEF

MIHA KLINAR

»Pa je v hiši temno in tudi ključ od glavnih vrat je vzela s seboj.«

Torej se bo vrnila? Ključa na mestu, ki vesta zanj poleg gospoda in gospe le še Žef in Matija, ni bilo.

»Pa bi moral biti tam. Gospa ima vendar svojega.«

Bolj kakor ta skrb žene Žefa samota, da gre pogledat k vili.

»Ne, ključa ni tam. Vzela ga je. Vedel sem,« se Žef pogovarja s seboj na glas, kakor se je popoldan gospa. »Mogoče se je tudi ona počutila tako samo,« si pravi, ko se zave, da govori na glas, ko pa utihne, ga zopet objame tista neznanostna tišina, ki jo človek občuti, kadar ga pekli samota, ki je bila včeraj, pa tudi davi, ko je vstal in ga nihče ni priganjal ne h konju, ne h gospodu, tako blagodejna. »Ko bi vsaj Kuna pustili doma,« si želi Kunove družbe. Celu Matija bi mu bil ljub, četudi bi sitnaril ali polglasno molil ali listal po tistem črnem molitveniku, po katerem seže Žef, da bi si skrajšal večer. »Hm, to so stare bukvice,« se zagleda bolj v črke kakor letnico. »Slava Marije Devize?« vprašujoče gleda naslov in si reče: »Moralo bi pisati c ne z. Hm,« se zazre v črko, ki je kakor f brez črtice, pa bi morala biti s, kar ugame, ko bere: »... od svetiga Alfonsa Marije od Ligouri, škofa... aha, škofa pri s. Agati in sahetnika... aha, začetnika... družstva... aha, družstva presvetiga Svelizharja... zve-ličarja... Iz italijanskega prestavil Blash Potozhnik... Ja, to bo Blaž Potočnik, fajmošter v Shent Vidu nad Ljubljano. V Ljubljani, 1854. Na prodaj pri Matiju Gerberu. Natisnil Joshef Blasnik...«

Tudi to ime je Žefu znano, le ne ve odkod.

»Nekje sem ga že videl.«

Žef guba čelo, kakor da se mora na vsak način spomniti, kje in v kateri knjigi se je že srečal s tem imenom in s takimi črkami.

»V šoli ne,« tega je gotov.

In ker misli na to šolo, iz katere se je komaj vrnil, zagleda za trenutek pred seboj zopet sošolce in Vipernikov obraz, ki se mu posmehuje, kakor da se pripravlja, da bo pravkar rekel, naj vpraša učitelja Miklavčiča, če hoče vedeti, kje je že videl take črke, pa se ta podoba, ki bi še bolj potlačila Žefa, razblini in se spremeni v drobno knjižico, vezano v usnje, ki jo ima mama doma na polici poleg knjig Mohorjeve družbe in še nekaterih.

»Poezije, ja, Prešernove poezije, ki jih je mama poleg Gregorčičevih pesmi prebirala raje kakor molitvenik. «Ja, mama...«

Žefa stisne v grlu, a pogoltne solze. Noče misliti na mamo, na dom, na vse, kar je tako daleč in nedosegljivo in kamor najbrž nikoli več ne bo smel, ker so tam Italijani. Zato se raje z vso zagrizenostjo zažre z očmi v Matijev molitvenih in začne prebirati popolnoma mehanično besede. Od mnogih djanj poboshnosti na zhast presvete Devize Marije, črkuje, da je, nebes kraljica tako radodelna in hvalešna, de svoje slushabnike sa nar manjši djanja poboshnosti s velikimi dobrotami plazha', črkuje o nekem svetem Andreju Kretanskemu in o nekem svetem Petru Celestinu, ki je trdil, da se je nekemu grešnemu vojaku, ki je kdaj pa kdaj opravljal bolj iz navade pobožnosti v čast device Marije, prikazala Marija, ko je bil hudo lačen, in mu ponudila najboljše jedi, vendar v tako umazani posodi, da se jih vojak ni upal dotakniti: »Lej jest sim Mati Boshja in sim prishla tvojo lakot potolashit. Pa jest ne morem, pravi vojak, teh jedi is take posode vseti.«

Sele ta stavek nekoliko pritegne Žefa, da se nasmehne.

»Hm, tale vojak najbrž še nikoli ni bil tako lačen kakor jaz in Matija... In tisti sveti Peter Celestin najbrž tudi ne, saj bi drugače tole storijo o lačnem vojaku drugače zapisal in ne spravljal v nevero lačnih, ki bi jedli iz najbolj umazane skleda, če bi jim jo prinesla Marija... Take prikazni Marije pri lačnih ne vžigajo, čeprav so ljudje ponekod še vedno lahkoverni in v prikazni verjamejo.«

In Žef črkuje naprej in prebira zgodbe o prikaznih, ki bi danes celo globoko verne vernike spravile v nevero in smeh.

»Tudi tale o Tomažu Kempčanu je bosa,« prasne v smeh ob zgodbici, kaj se je zgodilo Tomažu Kempčanu, ko je nekega dne pozabil opraviti pobožnost v čast Mariji in se mu je potem prikazala v sanjah ter objemala vse njegove prijatelje, le njega ni hotela objeti, marveč mu je rekla: »Prezh beshi od mene, ti nisi vreden, da bi te objela...«

Toda sanje so sanje. V sanjah se dogajajo čudne stvari, ker sanje niso resnice.

»V sanjah lahko vidiš mater božjo ali rogatca ali pa tudi najbolj dobre jedi. Ko pa se zbudiš, jih ni.«

O da, take sanje pozna tudi Žef, saj jih ne sanja samo, kadar spi, marveč tudi ko je buden, vselej, kadar je lačen. Zato tista zgodbica o Tomažu Kempčanu še ni tako bosa, kakor tista o svetem Bernardu, ki je prav dobro slisal, da ga je podoba Marije posdravila s besedami: »Zheshen bodi Benard', ali tista o sveti Jederti, ki ji je sveta mati božja sama obljubila, da ji bo ob smertni uri tolikokrat na pomozh prishla, kolikokrat je ona nji. Zheshena Marija rekla'.

Kakor se pri Zhezheni Mariji vse nebesa vesele, tako hudizh trepeti in beshi. Tomash Kempenski ravno to poterdi is lastne kushnje; in pravi, da se mu je enkrat sgodilo, de, ko je Zheshena Marija molil, je hudizh nevtagama sbeshal...«

»Tale Tomaž Kempčan pa nibrž ni videl nebes, ker je klatil take laži. Tudi hudiča je videl. In tega zares in ne samo v sanjah kakor Marijo.«

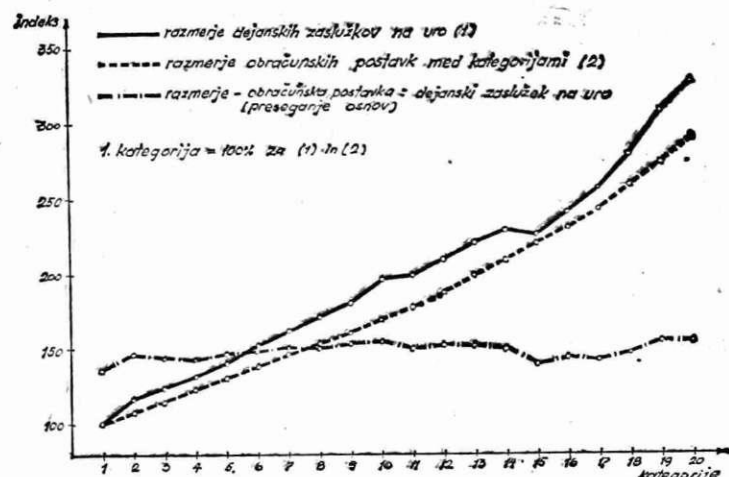
Neki pater Krassnet je svojim vernikom take klatil: »Sgodilo se je bilo namrezh, da je neki hudodelnik, ki je bil obsojen seshgan biti. Ker je pred prasniam osnanenja Devize Marije tisti vezher Materi boshji se priporozhval, v sredi ognja shiv ostal, tako da she njehove obleke ogenj ni prijel.«

Anaiiza razponov osebnih...

(Nadalj. iz 7. str.)

Razmerje je rahlo progresivno od prve do desete gru-

pe, skoraj linearno do 14. grupe. Tu pa se opazi padec iz indeksa 150 na 140 za 15. kategorijo (Diagram 2).

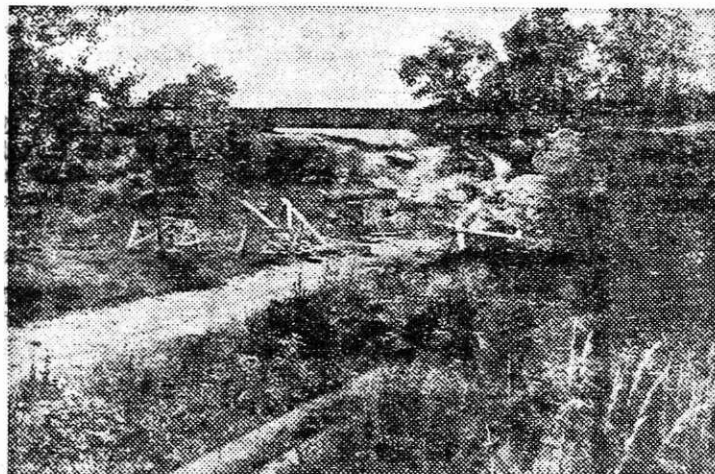
16. — 143
17. — 143
18. — 147

Indeks se izboljša ponovno za 19. in 20. kategorijo zaradi stimulacijskega dodatka, ki je pretežno priznan tem kategorijam.

Zakaj je tako stanje? Vpliv števila ur po kategorijah smo že odpravili. Do 14. kategorije so možnosti dela v madurah in pa dodatek za nočno, otežkočeno, nedeljsko delo, delo na dan praznikov (ti dodatki znašajo za železarno ravno okoli 10 % osnovnega zaslužka). Glede na to, da skušamo uveljaviti delitev po delu, je taka situacija upravičena.

Pri dodatku za neprekinjeno zaposlitev pa bi pripomnil, da ima NK delavec 10 let, KV delavec 6 let, delavec s srednješolsko izobrazbo pa pet let daljšo delovno dobo

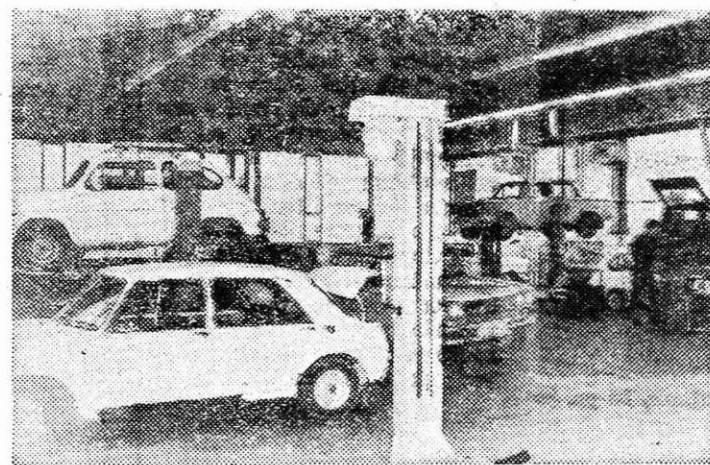
od zaposlenega z VS izobrazbo, če sta istočasno končala osemletno osnovno šolanje. (Se nadaljuje)

Na Koroški Belj so že pričeli z gradnjo novega podvoza v zvezi z rekonstrukcijo ceste

Na zgornji sliki vidimo nevsakdanji prizor v naši železarni, spodaj pa novo delavnico VIATORJA — TOZD Jesenice

mala šola samoupravljanja • mala šola samoupravljanja • mala šola samoupravljanja • mala šola samo

Mali leksikon ekonomskih izrazov

V današnji številki se bomo skušali še nekoliko zadržati na stroškovnem mestu in njegovi odgovornosti. Glede na to, da je stroškovno mesto kot smo dejali osnovna celica tovarne z zaokroženim tehnološkim procesom, mora biti zanj tudi nekdo odgovoren. Pri organizaciji stroškovnih mest smo poskrbeli tudi za to, in vsak obrat je določil odgovornega za stroškovno mesto. Priznati moramo, da je to nekje boljše, drugje slabše urejeno, odvisno od obrata in značaja proizvodnje. Ker vsako novo delo terja določen čas računamo, da bo trajalo nekaj časa, da se bo vsak odgovorni vživel v svojo nalogo in skušal z agregati čim boljše gospodariti. Zavedati se moramo, da nastanejo stroški samo pri vložnih materialih, in pri predelavi na stroškovnih mestih ter nikjer drugje. Vse ostalo je samo zbir podatkov pa naj gre to za obrat, temeljno organizacijo ali podjetje kot celoto. Na nivoju podjetja lahko z dobrim vodenjem vplivamo na pravi izbor asortimenta, na čim ugodnejši nakup surovin ali osnovnih sredstev, na potroške materialov in drugo pa samo tisti, ki z napravami in materiali neposredno upravljajo. Z uvedbo delovnih skupin, smo v upravljanju dosegli tako kvaliteto, da pri razpoložljivih podatkih o delu stroškovnega mesta lahko analiziramo gospodarjenje v preteklem obdobju in sprejememo določene ukrepe za gospodarjenje v naprej.

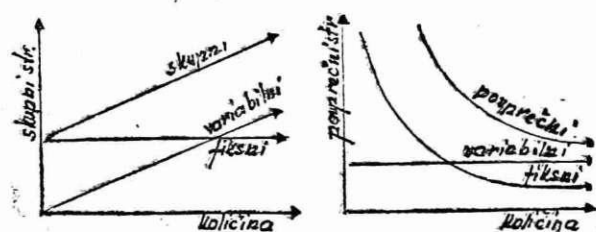
Kakšni pa so razpoložljivi podatki za vsako stroškovno mesto?

Z uvedbo strojnega obračuna preko računalnika smo uspeli izdelati obračun do 13. v mesecu za preteklo obdobje in to za mesec, kumulativno obdobje in primerjano s planom. Tako zbranim podatkom pravimo obračunski list, vsebuje pa vse bistvene podatke o stroškovnem mestu. Ti podatki so vsi zbrani stroški razdeljeni na primarne in sekundarne, kar smo obravnavali že v predhodni številki ter podatki o proizvodnji oziroma storitvi na stroškovnem mestu. Storitve pravimo zato, ker je lahko izvršena v tonah, urah, normatonah, kwh, m³, din, v tisti enoti mere pač, v kateri se storitev opravlja. Tudi te storitve vedno primerjamo s planiranimi, tako da dobimo odstotek koriščenja kapacitete stroškovnega mesta, kar prav tako spada v okvir gospodarjenja z napravami.

Tako smo uspeli razjasniti pojem **stroškov predelave**, kar je vezano na stroškovno mesto, ostanejo nam pa še **stroški vložka**.

Strošek vložka je vrednost porabljenih surovin, za tona nekega proizvoda, ki začne pri nas z gradljem in konča z gotovim izdelkom za prodajo, ta pa je lahko valjan ali hladno predelan. Razlika med vložnim materialom na začetku proizvodne poti in gotovim izdelkom imenujemo **izplen**. Ko dodamo stroškom vložka še stroške predelave, dobimo **proizvodno ceno izdelka**. K pojmu proizvodna cena ali kakor tudi rečemo kalkulacija se bomo povrnili še kasneje, ko bomo obravnavali **nosilce stroškov**, to so izdelki.

S tem pa še nismo zaključili poglavja o stroških, seznaniti se moramo namreč še s kriterijem delitve stroškov na **fiksne in variabilne**. Kriterij te delitve pa je odvisnost stroškov od proizvodnje. Fiksni stroški so od proizvodnje v masi neodvisni na enoto pa z večanjem količine padajo, nasprotno temu pa so variabilni stroški na enoto enaki in se

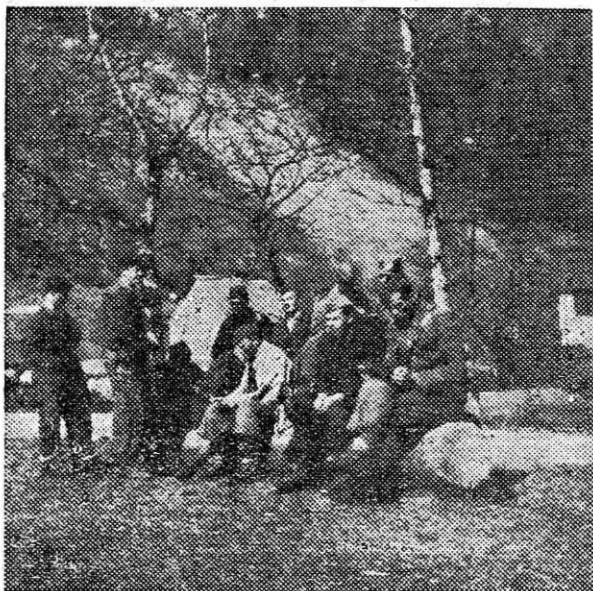
večajo ali manjšajo s količino proizvodnje. Praktično nam to prikazuje grafikon. Ko že govorimo o fiksnih in variabilnih stroških pa moramo povedati še kako jih praktično opredeljujemo. Določanje kriterija te opredelitve je zelo težavno in za to ni nekega splošnega pravila, vsak ki se s tem ukvarja mora pač določiti kriterij, ki najbolj ustreza organizaciji tovarne in tehnološkemu procesu. K variabilnim stroškom spadajo vse porabljene surovine in vložni materiali, ki jih določimo po normativih ali kako drugače. To je npr. poraba koksa t, goriv, ognjevarnega materiala, vzdrževanja in podobno. K fiksnim stroškom pa spada amortizacija, obresti, investicijsko vzdrževanje, upravno-prodajna in obratovna režija. Za dobro gospodarjenje naj velja, da moramo skrbeti za čim večje upoštevanje normativov in za čim boljše izkoriščanje kapacitet. Fiksni stroški naprav v železarni so tako visoki, da neizkoriščanje kapacitet bistveno vpliva na izboljšanje ali poslabšanje rezultata tovarne.

Jerka Vidali,
dipl. oec.

Muzejsko — zgodovinski vestnik

21 SEPTEMBER

Kramljanje z bralci

Gornjo sliko je odstopil muzeju naš sodelavec Anton Mokorel, izhaja pa iz zapuščine njegovega očeta, padlega borca. Ker nam tovariš Mokorel mlajši ni vedel podati zaželenih podatkov o kraju, času kdaj je bil posnetek narejen niti o partizanih na sliki, naprošamo bralce, če je komu kaj znanega, da nam to sporoči. Omenimo lahko le to, da je po naši oceni posnetek narejen nekje v Baški grapi ali morda v okolici Cerkna, vsekakor pa ne pred letom 1944.

Številni bralci se vedno pogosteje obračajo na nas s prošnjo, ali željo če bi jim lahko preskrbeli komplet ali morda posamezne številke priloge Zvezarja »MZ — vestnika« od vseh začetkov do danes. Te želje pa žal ne moremo izpolniti, ker hranimo v tehničnem muzeju le arhivske izvode Zvezarja in pa tiste številke MZ Vestnika, ki jih rabimo pri našem delu. Upamo, da bodo bralci to razumeli. Žal nam je, da jim tega ne moremo izpolniti, vendar bi tu opozorili že na našo uvodno besedo, objavljeno v prvi številki MZ — vestnika, kjer smo predstavili bralcem namen te priloge, kakor tudi vsebino, ki jo bomo tu v nadaljevanjih objavljali.

Bralcem, ki bi morda želeli prebrati vsa naša nadaljevanja, naj si bo v študijske namene ali karkoli že, lahko nudimo na vpogled komplet vseh teh nadaljevanj, ne moremo pa jih odstopiti.

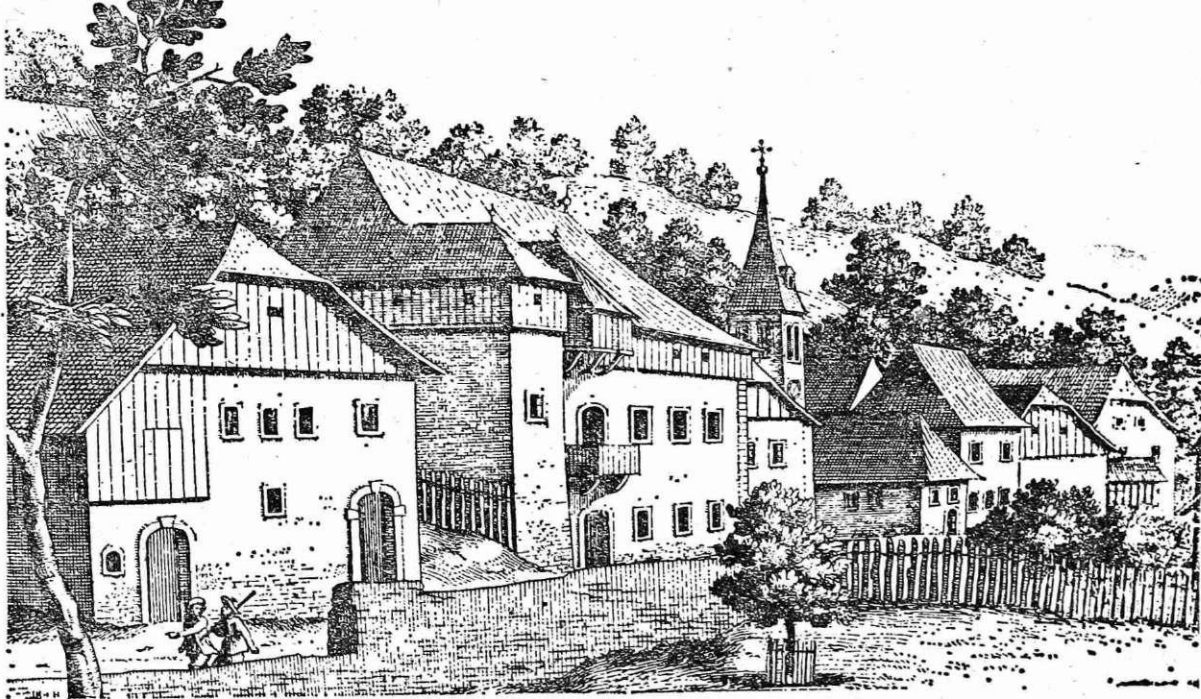
Glede samega izhajanja MZ — vestnika, kakor tudi njegove vsebine, se skušamo držati napovedanih rokov in programa, kar nam je v določeni meri uspelo, saj na ta račun posebnih kritik ni bilo. Res je, da to pisanje spodbuja razne komentarje, kar je povsem razumljivo, obenem pa je to dokaz, da je to čtivo brano. Na drugi strani pa potrjuje, da se bralci zanimajo za preteklost in razvoj domačega kraja. Zaželeno pa je, če bralci naletijo po njihovem mnenju na napačne navedbe ali podatke v naših sestavkih, da nas na to opozorijo oziroma nam posredujejo bolj ustrezne oziroma dokumentirane podatke, kajti razumeti morajo, da je zbiranje tega gradiva zahtevna, odgovorna in obsežna naloga, ki je otežkočena zlasti še zato, ker dokumentov o samih Jesenicah starejšega datuma žal nimamo, niti nam niso dosegljivi v raznih arhivih in muzejih, ker enostavno ne obstajajo. Toliko v vednost. Za vse pripombe, dopolnitve ali kakršne koli strokovno utemeljene razlage in pojasnila se že vnaprej najlepše zahvaljujemo.

Kako stare so pravzaprav Jesenice

20. nadaljevanje

V zadnjem nadaljevanju našega sestavka smo nekako zaključili polemiko okrog domnevnega jeseniškega jezera, kakor tudi o samem prodoru Mežaklje z navedbo še nekaterih dodatnih izjav oziroma dokazov, ki nam možnost obstoja jezera na Jesenicah potrjujejo, kakor tudi usad Mežaklje približujejo, čeprav le-tega časovno ne moremo točno opredeliti.

S poglavjem te neznanke iz preteklosti Jesenic pa so se pred menoj ukvarjali že prenekateri občani, kar smo v enem prejšnjih nadaljevanj že omenjali. Pri iskanju gradiva o zgodovini Jesenic sem bil pozoren do vsega, karkoli je v bližnji ali daljni preteklosti pisalo o Jesenicah in prav to me je privedlo do zanimivega sestavka, ki ga je neznan avtor v nadaljevanjih priobčil v Slovencu z dne 16. junija 1906. Zaradi zanimivosti bomo v tem sestavku nekaj misli nepodpisanega avtorja citirali, kajti tudi on ugotavlja razgibano konfiguracijo tal ožje jeseniške doline in jo pripisuje

Gornji ponetek nam predstavlja eno najstarejših ohranjenih ilustracij o starih Jesenicah. Posnetek, delo našega zgodovinarja Janeza Valvasorja, nam predstavlja Jesenice nekako v času, ko je obiskoval Jesenice, to se pravi v začetku druge polovice 17. stoletja. Ta slika, ki je bila med drugim tudi na razstavi »Jesenice včeraj, danes, jutri« je pri obiskovalcih vzbudila precej komentarjev in sicer v tem smislu, da to ne morejo biti stare Jesenice. Vendar je ta njihova skrb povsem odveč, kajti kljub slabi perspektivi lahko vidimo na sliki vse že takrat obstoječe in razen kaplanije še danes stoječe stare jeseniške zgradbe. Če gledamo od leve proti desni na sliki, je prvo poslopje nekakša kašča ali gospodarsko poslopje poleg njega stoječe stare belopeške graščine poznane Jeseničanom kot Kosova graščina. Tesno ob graščini vidimo del zgradbe, ki ne more biti nobena druga, kot stara Svedrarjeva hiša (ulica Mirkota Roglja 1). Za njo stoji cerkev, ki je morda le preveč približana glavni cesti, dalje ob cerkvi bi lahko spoznali staro med vojno porušeno »Kaplanijo«, ki je stala nasproti še obstoječe Moričeve hiše. Ostali dve zgradbi pa nam predstavljata sedanjo Balohovo hišo (pri Ferberju) in že delno adaptirano Černetovo hišo.

kasnejšemu obdobju, čeprav se časovno ne opredeljuje.

Zgodovinske črtice o Jesenicah na Gorenjskem

Nobene listine nimamo, ki bi nam pojasnila kaj o prvotni dobi jeseniškega početka. Nekaj zgodovinske podlage imajo tudi razne krajevne pripovedke, ki omenjajo v davnini nekakšno jezero, ki se je raztezalo vse od Most do Borovske vasi, to je sedanje Kranjske gore. Kaj bi mi rekli k tej pripovedki? Gotovo to, da ni brez vsega pomena! Vsa opazovanja zemlje po dolini kažejo, da je nekdanj moralo biti to mnogo drugače, kakor pa je dandanes. Ne daleč od Jesenic proti Javorniku pod Blejsko Dobravo se prav natančno vidi, kako je imela Sava v različnih obdobjih različen tok. Rila je v svoji strugi vedno nižje in nižje v tla. In ravno pod Mostami, tam, kjer zavije Save tok proti blejski strani, se lahko opazi, da je tamkajšnje hribovje po Savi prerezano ali pregledano. Dokler ni bilo tega predora je morala voda po dolini zastajati, ali skratka, v dolini je nastajalo jezero.

Isto misel, kot jo izraža povest, vzbuja tudi nam opazovanje zemljišča jeseniške okolice. Kako to? Da so pred 16 leti na Savi nekaj sto korakov od prejšnjih plavžev ali talilnic kopali in prirejevali zemljo za zgradbo nove sedanje tovarne, ko so glavno cesto, ki pelje od Radovljice proti Kranjski gori, prelagali in delali železniško progo od jeseniške postaje do tovarne, podirali in preobračali so hribčke, rušili visoke skale, zasipali dolinice ter svet ravnali. Takrat so prišli globoko v zemljo, zlasti ondi, kjer so priredili prostor za »turbine« do popolnoma rečnega proda ali peska. In tak svet se opaža sploh po dolini. Nadalje nam priča tudi skalovje v dolini, da je nekdanj bilo drugod, na sosednih obestranskih hribih in gorah, da se je semkaj sčasoma privarilo, ko se je po kakem zemeljskem potresu ali kaki drugi naravni prikazni na prvotnem prostoru odtrgalo, kajti med posameznimi skalami je bil prazen prostor ali pa se najde nasip rečnega peska. Pod vsem tem pa se nahaja šele »humus« ali navadna zemlja. Ako bi bila napominjana ljudska pripovedka brez zgodovinske podlage, nam vsa ta zemeljska opazanja jeseniške okolice v dolini vrivajo misel, da je potem mogoče edino to, da je Sava imela nekdanj mnogo višjo strugo, kakor jo ima dandanes. Ko-

(Nadaljevanje na 16. strani)

der pa je tekla, puščala je prod za seboj, sicer bi ne bilo povsod pod navadno zemljo polno rečnega peska nasutega. Njena sila, njena moč, zlasti ob nalivih, je iskala vedno nižjo strugo, kakor to še dandanes dela ob deževju, dokler ni prišla v sedanjí tir, ki je pod Jesenicami že globoko v nizki strugi. Pri tem seveda tudi njeni pritoki niso bili brez vpliva. Kdor pozna dolino, mora po enakem opaževanju priti do priznanja, do zaključka, da okolica v dolini v prvotni dobi ni bila prikladna za ljudska bivališča ali naselbine. — Mnogo časa je gotovo preteklo, preden se je Sava uravnala po svoji strugi. Mnogo vode je pa tudi oteklo iz doline po savski strugi, preden se je svet osušil in zemlja usposobila za obdelovanje. In kakor drugod, tako so se potem tudi po tej okolici in dolini polagoma naselili ljudje.

Kakega rodu so bili prvotni prebivalci? Mnogi pisatelji dokazujejo, da so Noriki, Karni itd. bili keltsko-romanskega plemena. Ter da so bili katolici, medtem ko so njih sosedji na severozahodu Bavarci bili pogani, na jugozahodu Langobardi pa arijanci.

Zopet drugi pa trdijo, da po razlagi krajevnih imen se lahko dokaže, da so prvotni prebivalci tudi bili Slovani. Ime Norik ali Noričani se izpeljuje iz staroslovenskega debla »norx«, kar pomeni votlino. Norici bi bili potem prebivalci bodisi po umetni narejenih votlinah, bodisi v naravnih votlinah po gorah. In teh se ne manjka po teh krajih, kajti apnensko gorovje je že po naravi sposobno za upodabljanje votlin, po drugi strani pa je ravno po Noriku bilo mnogo rudokopov že za dobe Rimljanov. Mogoče je tudi, da so prebivalci po dolinah, ki so že nekoliko olike dobili in po že umetnejših stavbah prebivali, svoje sosedje radi trdovratnega bivanja še vedno po gorskih votlinah imenovali »Norci«, katero ime je tudi Rimcem bilo lahko v izgovoru, a izginilo je tudi z njimi iz pisave. V »Carnia« ali »Carneola« se izpeljuje iz slovenskega debla »krn«, kar pomeni gorske grebene ali vrhove, zlasti pa gorske prehode. Karnija bi bila torej gorata dežela ali hribata, kar tudi v istini je že po naravi. In ravno v tem delu, ki se je nekdaj imenoval »Carnia«, se nahaja vrh Krn. Karni so bili torej Gorjanci ali hribovci. Tudi ime Kranjsko izhaja iz te korenike »krn«.

Od kod pa ime Kelti? Že rimski pisatelji imenujejo prebivalce po planinskih deželah »Celtos« ali »Keltos« ter pravijo, da so ti posebno izveščani bili v spiranju ali čiščenju zlata, ki so ga našli po gorskih vodah. Strabo in Polibij pripovedujeta celo, da je to delo bilo posebno opravilo keltskih narodov. Ali mar ni morda ravno to opravilo bilo tudi odločilno glede nastajanja imena »Celt« ali »Kelt« za ljudstvo, ki se je bavilo s tem delom? Prastari izraz »zelt, zelts« pomenja zlato, koja beseda je prav lahko nastala po premestitvi črk, kar se pri slovanskih narodih prav rado dogaja, da je iz »zelto« ali »zalto« nastalo zlato. In Rimljani so oni narod, ki se je bavil s pripravljanjem ali čiščenjem zlata, imenovali sploh »zelto« ali »Celta«. Latinski »C« pa se izgovarja za »k« in tako imamo ime Kelti, katero se je ohranilo pri planinskih narodih tudi pozneje, ko niso imeli več tega posla. Le nekatera krajevna imena, kakor »zlatnaveš«, »Zlatoličje« se je še ohranilo v spomin na nekdanje naselbine. Ker pa so imena planinskih rek, v kolikor so jasna, slovanskega izvora, se mora sklepati, da so tudi oni naselniki katere zvejo Kelte, bili Slovani. Tako trdi tudi Žunković v svojem spisu. Enako je tudi z imenom »Taurisk«, ki ima za podlago slovanski pomen »tur« ali bivol, kakor tudi druga taka imena, »Turk«, »Turjak« itd. Oznamuje torej ono okolico ali pokrajino, kjer so se nahajali svoje dni bivoli ali turi. Prijelo se je pa to ime naposled tudi ljudstva dotične dežele, kjer so bivali turi, zlasti še, ker so jih krotili in preganjali. Moral je pa narod ta pač krepak biti, da je obvladoval divje bivoie. Kakor pa kaže ime, bil je slovanskega rodu ter znan v zgodovini že za časa Rimcev, kakor omenjajo razni pisatelji. Valvasor v svoji knjigi in Dimitz v svoji zgodovini omenjata, da je na Belšici, to je na gorovju nad Koroško Belo proti Breznici, katero meji Kranjsko od Koroškega, kakih 300 poganskih grobov. Pravi, da so to grobovi pogumnih Tauriskov, kateri se niso hoteli Rimcem pokoriti, marveč so rajši v tem gorovju do zadnjega ohranili svojo ljubo svobodo ali prostost.

Nekateri domačini so že iskali ta grobišča, žal brez uspeha. Čudom se je pa vendarle čuditi, da slavni preiskovalec starinarstva v sedanjih dneh in velik prijatelj prazgodovinskih grobišč gospod Jer-

nej Plečnik še ni zašel v to pogorje, ko je vendar že v tem oziru prepotoval skoro vso kranjsko deželo ter preiskaval tudi že v begunjski okolici. Zakaj nam vsaj deloma ne odkrije temne preteklosti naših gora in hribovja v gorenjski dolini? Dostavljamo k temu še, da se nad vasjo »Potoki« v belanski župniji še dandanes imenuje skalovito hribovje »Ajdozna«, kar spominja na stare poganske čase. Valvasor nam pripoveduje na omenjenem mestu svoje knjige tudi o gradovih starih naselnicov v tem kraju. Pravi, da so stali pod Belšico izdolbeni večinoma v skalo. Znamenja so bila za njegove dobe še o dveh. Eden je bil popolnoma razdrt in porušen, o drugem so pa bili še ohranjeni železni podboji od vrat in v skalo izklesane stopnice. Deloma se še dandanes zaznajo sledi starih razvalin ondi. Tudi razne starine, kakor bakrene cevi za vodo dragocene srebrne in bakrene svetinje in druge reči najdejo pastirji večkrat v okolici. Kako pa sta se gradova zvala, o tem viri molče.

Ta neznani avtor je že skoraj pred sedemdesetimi leti čutil potrebo zaradi praznine bolj rečeno neznane preteklosti našega kraja, da bi o tem kaj napisal, vendar pa kot vse kaže, saj je po nekaj nadaljevanjih s pisanjem prenehal, prišel do zaključka, bolj rečeno želje, da bi nam veščaki v tej stroki podali kar najbolj nazorno preteklost, tako Jesenic kot celotne Gornje savske doline.

Čeprav je od tega preteklo že sedem desetletij se žal njegovemu apelu še nihče ni odzval, da bi prijel za pero in nadaljeval njegovo začeto in nedokončano delo. Kje so vzroki za to, na tem mestu ne bi ugotavljali, vsekakor pa ni na mestu, da tako omalovažujemo zgodovinsko preteklost domačega kraja, zlasti še upoštevajoč dejstvo, da bomo v kratkem času praznovali šeststoletnico mesta oziroma nastanka Jesenic.

Teh nekaj misli smo vključili v naš sestavek zaradi tega, ker tudi on začenja svoj uvod v zgodovinsko preteklost jeseniške doline na podlagi pripovedi očancev o obstoječem jezeru v jeseniški dolini, ki ga kot je razvidno iz besedila še znatno povečuje, kar od znane soteske v Kavčkah tja gor do Kranjske gore. Odkod to, je seveda težko ugotoviti, je pa povsem nesprejemljivo, da bi se od današnjih Kavčk z nadmorsko višino 550 metrov lahko raztezalo jezero do Kranjske gore, kjer beležimo nad 800 metrov nadmorske višine. Toda pustimo to ob strani, dejstvo pa je, da vse te govorice o domnevnem jezeru le bazirajo na neki osnovi, na nekih izročilih po prednikih iz davne preteklosti in prav zaradi tega misli in razglabljanja o domnevnem jeseniškem jezeru v nobenem slučaju ne smemo zavržeti.

Glede razmišljanja avtorja o grobovih na Belšici, kakor tudi o gradovih neznanih imen na Ajdni in v okolici pa je bilo prav tako govora že v našem sestavku, žal pa moramo priznati, da tudi dandanes, čeprav je preteklo od tega že sedemdeset let, še nismo nič bolj na jasnem kot takrat, ker vse kaže, da do danes še ni bilo zanimanja pri tovrstnih institucijah, da bi ta področja dokončno raziskali in ugotovili, kar se ugotoviti da, ter stvar dokončno ovrgli, v kolikor ne bi našli dokazov, o čemerkoli. Pričakovati je, da bomo v bližnji prihodnosti le našli nekaj več razumevanja za ta neraziskana področja, saj so seznanjeni s tem naši izvedenci, tako pri Zavodu za spomeniško varstvo SR Slovenije, kakor tudi arheologi in muzejski delavci.

Ugotavljati čas, kdaj so bile Jesenice naseljene oziroma kdaj je to naselje dobilo ime Jesenice, je seveda zelo kočljivo vprašanje, ker kot smo že omenili, dokumenti o tem ne obstajajo. Že v zadnjem sestavku pa smo navedli, da je skoraj neločljivo in težko razumljivo, da bi bilo freisinško Dovje preje naseljeno kot recimo ožja jeseniška dolina s sončnim Belškim poljem. Prav zaradi tega, ker starejših dokumentov o nastanku Jesenic ni, smo nekako sprejeli leto 1381, ko je nastal znani Ortenburški rudarski red, kot nekakšen uradni mejnik oziroma začetek jeseniškega naselja, pa čeprav je vas Jesenice ali karkoli je takrat bilo, prav gotovo obstajalo prej, kot pa je bil napisan zgoraj omenjeni dokument.

Sicer pa v prid naših navedb glede pomišljanja o poznejšem nastanku Jesenic oziroma mlajši naseljenosti jeseniške doline govorijo pisani dokumenti, ki so se ohranili in se nanašajo na zaselke in vasi v naši neposredni okolici in še na samem teritoriju današnje občine Jesenice.

Enega teh dokumentov smo citirali v zadnjem nadaljevanju in se nanaša na Dovje že iz leta 1033.

Na samo Dovje je ohranjenih še precej tovrstnih dokumentov starejšega datuma, ki nam nazorno pričajo o zgodnji naseljenosti, kakor tudi o začetku železarstva na tem področju. Podobno velja tudi za Kranjsko goro, ki se v listinah že zelo zgodaj omenja, medtem ko za vas Rateče dokumentov izpred 14. stoletja ni, kar je vsekakor čudno, če upoštevamo navedbe raznih zgodovinarjev, da so bile Rateče naseljene že znatno prej kot vsa Gornja savska dolina, kar je povsem razumljivo, zlasti če upoštevamo navedbe arheologov in izvedencev glede najdb pri izkopavanjih in raziskovalnih delih pri eni najstarejših cerkva na Gorenjskem, podružnični cerkvi sv. Tomaža.

Z zgodovino Rateč se je bavil dolgoletni župnik v Ratečah Josip Lavtežar. Morda ga je k temu nagibalo prav to, ker kot domačin, rojen je bil namreč v Kranjski gori 12. decembra 1851, o preteklosti svojega rojstnega kraja kot tudi Rateč ni vedel ničesar. Medtem ko je avtor novejšo zgodovino Rateč razmeroma dobro obdelal, mu glede nastanka same vasi ni uspelo ugotoviti kaj več, kot ugotavljajo razni zgodovinarji o sami naseljenosti Gornje savske doline. Jože Lavtežar ugotavlja, da so Rateče ena najstarejših naselbin Gornje savske doline, sklicujoč se na to, da je že nekakrat omenjena podružnična cerkev sv. Tomaža v Ratečah bila prezidana vsaj v 14. stoletju v srednjeveškem gotskem slogu, medtem ko je opazil, da so bila ob predelavi cerkve zazidana romanska okna, kar je dokaz, da je bila prvotna kapela ali cerkev zgrajena vsaj v 13. če ne že v 12. stoletju. Torej, če je stala v tistem času že cerkev, je povsem razumljivo, da so štele takrat Rateče že razmeroma veliko prebivalcev, saj za nekaj osamljenih kmetij bi se prav gotovo ne lotili gradnje cerkve.

Glede porekla prvotnih prebivalcev v Ratečah domneva Lavtežar, da je precej romanskega elementa, kar sklepa po raznih priimkih, ki so še danes navzoči v Ratečah. Zgodovinarji pa pripisujejo, da so Rateče, kakor verjetno vso Gornjo savsko dolino naseljevali iz koroške strani in to že v 13. in zlasti v 14. stoletju.

Sklicujoč se na pisane vire, ki se nanašajo na Kranjsko goro, že v drugi polovici 11. stoletja obstaja vsa možnost, da so prvi naseljenci, ki so po vsej verjetnosti res prišli iz koroške strani, naj si bo preko Trbiža ali Korenskega sedla, res že zelo zgodaj naselili Gornjo savsko dolino.

Pri tem naj navedemo, da je že imenovani župnik Jože Lavtežar ugotavljal, da so Rateče v verskem pogledu sodile pod prafaro Marijo na Zilji in ne pod gorenjsko prafaro Radovljico. To se pravi, da že po tem lahko sklepamo, da so priseljenci iz koroške strani brez dvoma bili prvi, ki so izsekavali laze in spreminjali divji svet v rodovitno obdelovalno zemljo v Gornje savski dolini.

Čeprav Lavtežar takrat še ni razpolagal z nekaterimi kasnejše odkritimi dokumenti, lahko ugotavljamo, da so njegove navedbe in ugotovitve glede nastanka Rateč in njihove gravitacije v verskem pogledu glede na organizacijo takratnih prafar dokaj točne. Sicer pa nam dokumenti odkrivajo, da je v Ratečah že koncem 14. stoletja obstajala nekakšna verska bratovščina in nekako iz tega časa izhaja tudi znani Celovski oziroma »Rateški rokopis«.

Kakšna pa je bila povezava Rateč z ožjo Gorenjsko pa je vprašanje, ki ga bo treba še točno preveriti, kajti navedbe zgodovinarjev, da Gornja savska dolina ni bila prehodna naletijo na nekatere protiangumente, kajti nekateri zgodovinarji so mnenja, da je od Kranja proti Trbižu vodila že starorimska cesta, ki jo novejši zgodovinarji sicer odklanjajo, toda če se sklicujemo na vir oziroma ohranjeni podatek iz leta 1269, ko je češki kralj Otokar Přemisl osvaja s svojo vojsko Kranjsko deželo, ki mu je po dednih pravicah pripadala, zasledimo zanimiv podatek, da je koncem novembra oziroma v začetku decembra l. 1269 korakal s svojo vojsko iz Ljubljane, preko Kranja, Radovljice in Trbiža v Beljak. Kako bi mu uspelo z vojsko, ki vsekakor ni bila majhna, prodirati skozi to goščavje, če ne bi bila utrta cesta, je vprašanje, ki da misliti. Zgornji podatek mi je uspelo zaslediti v zapisih stare kronike kranjskih mest, ki se nanaša na Kamnik.

Tušar Stane

(Se nadaljuje)

JESENIŠKE NOVICE

Na torkovi seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta Jesenice so najprej govorili o programu dela občinske organizacije do konca leta. Konkretno so se domenili za nekatere akcije, ki jih bodo opravili.

Govorili so tudi o delu iniciativnega odbora za ustanovitev samoupravne stanovanjske skupnosti. Menili so, da bo treba pohiteti z delom in pripraviti statut bodoče interesne skupnosti za javno razpravo, prav tako pa poskrbeti tudi za potrebne kadre.

Ponovno bodo obvestili občane, stanovalce v družbenih stanovanjih in tudi delovne organizacije na možnost pomoči pri stanarini za družine z manjšimi dohodki.

Razpravljali so tudi o sedanjem poteku javne razprave o osnutkih zvezne in republiške ustave in dokumenta o kadrovski politiki v občini. V okviru sindikalne organizacije so imeli od 86 predvidenih do sedaj 39 javnih razprav ali 45 %, v okviru občinske organizacije SZDL pa od 130 točno 65 razprav ali 50 %. Dogovorili so se, da bo potrebno javno razpravo zaključiti do 15. oktobra. Ob analizi javnih razprav so ugotovili, da je malo pripomb na osnutka obeh ustav, očitno pa bo dokument o kadrovski politiki doživel nekaj sprememb.

H koncu gredo tudi obiski, ki jih vodstvo občinske sindikalne organizacije opravlja v osnovnih sindikalnih organizacijah. Pogovarjajo se o številnih vprašanjih, ki zadevajo tako dejavnost organizacije, problematiko zaposlenih in delovnih organizacij. V prihodnjih dneh bodo z obiski zaključili, s tem da bodo naredili tudi določene analize. Pri tem pa se postavljajo vprašanja, kako tudi v bodoče zagoviti živ stik z osnovnimi organizacijami. Zato je toliko bolj utemeljena zahteva za reorganizacijo, o kateri so govorili tudi na 4. konferenci sindikata Slovenije. Seveda o predvidenih dopolnitvah, ko gre za delitev na več področij, v naši občini še določene dileme. Zato bodo o tem v prihodnje več razpravljali in pripravili predloge z večimi možnostmi za razpravo.

Na torkovi seji so govorili tudi o problemu preskrbe z električno energijo, ki je prizadela tako široko potrošnjo, še bolj pa proizvodnjo. Menili so, da bi se morali v občini dogovoriti z distributerji o programu delitve energije, pri tem pa so bili kritični tako do programiranja v preteklosti in do samih razmer v elektrogospodarstvu, ki tudi vplivajo na sedanje stanje.

Pri tem so se domenili, da je treba pozvati vse občane na čimvečjo štednjo in čimboljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti takrat, ko je električni tok, da bi tako čimbolj ublažili izpad dohod-

ka in osebnih dohodkov zaposlenih.

Med drugim so govorili tudi o preskrbi prebivalstva z ozimnico. Dogovorili so se, da bodo vsem osnovnim sindikalnim organizacijam in delovnim organizacijam poslali poziv, da naj poskrbijo za pomoč socialno šibkim delavcem pri preskrbi z ozimnico, pri čemer bo sodeloval tudi občinski sindikalni svet. Pri tem opozarjajo tudi na možnost koriščenja kredita v Ljubljanski banki in pri trgovskem podjetju Rožca. Občinski sindikalni svet se je zavzel tudi za preskrbo s kurivom, tako da bi zagotovili občanom premog in drva.

Dohodki proračuna občine

Izboljšava ceste od Korena do Kranjske gore prihodnje leto

Čez mejni prehod v Ratečah je letos šlo blizu milijon, čez Koren pa nad štiri milijone potnikov. V glavni polletni sezoni je v nekaterih dnevih glavno cesto Gornjesavske doline prevozilo blizu dvajset tisoč vozil. Kljub delni izboljšavi ceste po ukinitvi železniške proge, ta cesta ni usposobljena za tako velik promet. Da bi dobili ustrezno cestišče, za tako gost promet je predvideno, da bo okrog leta 1985 Gorenjska dobila avtocesto.

Ker je do uresničitve te zamisli še dolgo, se pri Skupnosti za ceste Slovenije, Skupščini občine Jesenice in Cestnim podjetjem Kranj prizadevajo, da bi izboljšali obstoječo cesto. Tako je bilo letos narejene 1500 metrov nove ceste skozi Belco, ta teden so pričeli z asfaltiranjem okrog dva kilometra nove obvoznice v Kranjski gori, predvidoma do oktobra pa bodo končali rekonstrukcijo ceste od Potok do Koroške Bele.

Za ta dela je bilo letos namenjenih okrog 18 milijonov dinarjev. V srednjeročnem programu razvoja pa so predvidene še nadaljnje izboljšave in sicer novi del ceste skozi Hrušico, odstrani-

Jesenice so po osmih mesecih za 1,86 % nad predvidenim. Nad predvidenim so dohodki od davkov od osebnih dohodkov (za 18 %), za okroglo odstotek pa tudi davki od prometa blaga in pa dohodki od taks. Pod predvidevanji so prispevki za uporabo mestnega zemljišča (za 14 %).

Ob koncu avgusta smo tako od predvidenih 24.774.000 N din zbrali 16.934.708 dinarjev.

Slabše pa je z dohodki, ki se v posebnem odstotku zbirajo za potrebe temeljne izobraževalne skupnosti.

Od predvidenih 17.396.000 novih dinarjev ali 63,88 %, dinarjev smo zbrali 11.112.848 kar je pod predvidenim za 2,79 %.

tev ovinka v Logu, obvoznica pri Podkorenu in izboljšanje ceste na Koren. Od naštetega pa je za vedno večji turistični promet najbolj nujno urediti zadnja dva cestna problema. Mnogi gostje, ki so bili letos pri nas na morju, so se namreč pritožili nad stanjem ceste od Korenskega sedla do Kranjske gore. Veliko jih je k nam prišlo ali se vračalo raje po cesti čez Lienz, Bločkenpas, Tolmezzo, Videm in Trst. Ob tem so povedali, da ko bo nared Turska cesta do Beljaka, nameravajo priti po njej, seveda če bo tudi cesta čez Koren boljša. Zato smo mišljenja, da bi bilo v interesu nadaljnega povečanja turizma na Gorenjskem, da prva sredstva namenijo za ureditev tega približno pet kilometrov dolgega cestnega odseka. Z delom pa naj bi začeli v začetku prihodnje pomladi, za kar pa bo še to jesen potrebno izdelati ustrezno dokumentacijo, da se ne bi ponovila napaka pri rekonstrukciji ceste skozi Belco, ki so jo urejali v času največjega prometa oziroma na višku poletne turistične sezone ravno zato, ker načrti niso bili preje pripravljeni.

B.

Dobra preventiva in hitra intervencija

V jeseniški občini je bilo letos do vključno avgusta 107 požarov, pri katerih je nastalo nekaj nad 70 tisoč din škoda. Največji požar je bil 7. aprila na Hrušici, kjer se je vnelo skladišče. Da je pri takem številu požarov nastalo razmeroma malo škode, gre zahvala gasilcem, ki so hitro in uspešno intervenirali. Pri tem je treba poudariti, da so se skoraj vsa gasilska društva v občini zadnja leta opremila z novimi motornimi brizgalhami, nekatera pa tudi z novimi gasilnimi avtomobili.

Požarom je v glavnem botrovala nepazljivost, predvsem pri gozdnih požarih, ki so bili v pomladanskem času in igra otrok.

V železaini je bilo sorazmerno malo požarov, kar je pozitivna posledica dobre preventivne službe, ki so jo vpeljali v sodelovanju med delavci in gasilci. Največkrat so se vnela razna olja, maščobe in razne naprave na globinskih pečeh.

B.

Novice iz radovljiske občine

Redukcija električnega toka je povzročila v vseh delovnih organizacijah precejšnjo škodo in nevšečnosti v proizvodnji. Domala v vseh tovarnah so tri dni ustavili proizvodnjo, delavci pa so morali na prisilni dopust. Da bi izpolnili proizvodne načrte in izvozne obveznosti, bodo morali nadoknadi delo v sobotah in nedeljah.

Javne razprave o osnutkih zvezne in republiške ustave in osnutku občinskega statuta, so v polnem zamahu. Prvi so začeli z razpravo zdravstveni delavci v Radovljici in na Bledu. V preteklem tednu so v organizaciji sindikatov imeli razpravo v Suknu, Verigi, Almiri, Plamenu, SGP Gorenje, Vezeni, Elanu in v LIP. Od 18. do 27. septembra pa bodo KO SZDL organizirale razprave v 27 krajevnih skupnostih.

Občinski komitej ZK je v ponedeljek, 17. 9., sklical posvet aktivna direktorjev. Obravnavali so posledice elektroenergetskega položaja po nedavni redukciji in aktualne naloge v izvajanju ustavnih razprav, stanovanjskem gospodarstvu in v družbeno ekonomskem izobraževanju delavcev.

Na 16. seji občinskega komiteja ZK so ugodno ocenili pri zadevanje komunistov v izvajanju stališč 29. seje CK ZKS v občini in v organizacijah ZK. Dogovorili so se o organizaciji in izvedbi razprav o izhodiščih za pripravo stališč in sklepov X. kongresa ZKJ.

Predsedstvo občinske konference ZM bo na današnji seji razpravljalo o letošnji dejavnosti občinske konference in njenih organov. Domenili se bodo o organizaciji seminarja, na katerem bodo z vodstvi aktivov obravnavali bodočo organiziranost ZM in program za prihodnje leto. Seminar bo prve dni oktobra v Bohinju.

Komisija za splošni ljudski odpor pri občinski konferenci ZM je izdala informativni bilten. Celotno gradivo v biltenu je posvečeno 30-letnici AVNOJ-a in zbora slovenskih odposlancev v Kočevju. Komisija za SLO bo v ta namen organizirala več prireditev. 55 mladincev in mladink bo 29. in 30. septembra sodelovalo na proslavi v Kočevju, prav toliko pa tudi na prireditvi »Pokljuka 73«.

Devji se bo sestala na 1. seji novoustanovljena komisija za zdravstveno prosveto in vzgojo pri občinskem odboru Rdečega križa. Sprejeli bodo akcijski program za predavanja o boju proti koleri in TBC. Predavanja bodo po osnovnih šolah in krajevnih organizacijah RK v tednu boja proti TBC od 24. do 30. septembra.

Odbor sindikatov industrije je na ponedeljkovi seji obravnaval izhodišče 4. konference Zveze sindikatov Slovenije za novo organiziranost sindikalnih organizacij. Analizirali so potek ustavnih razprav in se dogovorili o načinu pomoči pri nabavi ozimnic za delavce.

V drugem polletju 1973 bodo v tovarni Elan Begunje zaradi izpada delovnih moči na novo sprejeli 33 ne kvalificiranih ali polkvalificiranih delavcev, da bi izpolnili program odpremnih rokov za izvoz. Proizvodjo klasičnih lesenih smučj bodo v prihodnje popolnoma opustili in jo preusmerili na cenejšo s plastičnimi smučmi.

Od 24. do 26. septembra bo v Mladinskem domu v Bohinju seminar o idejnopolitičnem usposabljanju v ZK Slovenije, ki ga prireja sekretariat CK ZKS za predsedniške komisije za idejnopolitično usposabljanje pri občinskih konferencah ZK. Na seminarju bodo govorili Franc Šetinc, dr. Boris Majer, Emil Rojc, Matija Rotovnik, Jože Ster in Marjan Lah.

Obrtno gradbeno podjetje in Komunalno podjetje z Bleda sta se združili v novo podjetje Grad. Novo podjetje bo imelo dve TOZD, eno za nizke gradnje in drugo za komunalno dejavnost.

Ob 50-letnici DPD Svobode Lesce, so prejšnjo soboto 15. septembra na osrednji slovesnosti pri družbenem centru v Lescah podelili priznanje Kulturne skupnosti Radovljica Avsenik Jožu, Gros Majdi, Lacko Branku, Rutar Ludviku in posebno priznanje društvu Svoboda. ZKPO je podelila 25 svojih priznanj najstarejšim članom tega društva.

Po dolgotrajnem odlašanju so delavci Obrtnega gradbenega podjetja Bled ta teden pričeli z obnovitvenimi deli v bivšem društvenem domu Troha na Bledu, kjer bodo uredili novo blejsko knjižnico. Do konca leta bodo opravili vsa zidarska in obrtniška dela, naslednje leto pa bodo novo knjižnico opremili za redno dejavnost.

Tovarna Almira, ki te dni slavi 25-letnico je izdala v nakladi 3000 izvodov lepo urejenega spominskega almanaha, ki obsega vse bistvene podatke o razvoju podjetja do danes. Gradivo je uredil Gospodarski vestnik, tiskala pa tiskarna Slovenija iz Ljubljane.

Napredni delavski materi v slovo

Vedno bolj se redčijo vrste živih prič naprednega delavskega gibanja med obema vojnama na Jesenicah. Prič, ki niso le opazovale boja delavcev proti izkoriščanju, boja za osvoboditev delavskega razreda, temveč ki so v njem tudi sodelovale. Taka živa priča in sodelavka v tem boju je bila tudi Antonija ŽAGAR, Zagarjeva mama iz Koroške Bele, od katere smo se za vedno poslovili v torek, 18. septembra, na pokopališču na Blejski Dobravi. Njenih 82 let življenja se prepleta z usodo delavskega razreda med obema vojnama in narodnoosvobodilnim bojem.

Z možem, delavcem v takratni Kranjski industrijski družbi, ki je že takoj po prvi svetovni vojni začel delati v naprednih delavskih vrstah, je vseskozi delila usodo, ki je takrat pomnila tudi vsakodnevni kruh za družino. Ne le, da je delila usodo z možem, ki je bil med ustanovitelji naprednega delavskega prosvetnega društva Svoboda in Saveza metalurških radnikov Jugoslavije na Javorniku, temveč se je tudi sama vključevala v napredno gibanje. Bila je v odboru Delavske zveze žena in deklet na Javorniku, ki je v času brezposelnosti in denarne krize imela veliko solidarnostno nalogo. Med prvimi ženami se je odzvala ob stavki v javniški obrati leta 1935 in z drugimi ženami zase.

dla vhod pred železarno. Udeleževala se je protestnih shodov delavstva in proslav 1. maja. Čeprav je bila kot dobra žena in mati v večnem strahu za svojo družino, za vsakodnevni kruh, se ni ustrašila hišnih preiskav žandarmerije, niti groženj kapitalističnih veljakov, temveč sta ostala z možem zvesta napredni delavski borbi.

Okupacija naše domovine jo je postavila pred še eno preizkušnjo. Tudi v tem boju naših narodov z mnogo premočnim sovražnikom, je ostala zvesta svoji ideji. Od vsega začetka je pomagala borcem narodnoosvobodilne borbe. Spretno je znala urediti skladišče prehrane za partizane in kdo ve kolikokrat je iz tega skrivališča romal živeč v gozdove.

Po osvoboditvi, ko so se začele uresničevati ideje, za katere sta se borila z možem, je bolezen najprej začela nazirati moža, po njegovi smrti pa je obbolela tudi sama. Moč boleznij je bila močnejša kot njena, v dolgem in delovnem življenju istrošena energija. Zatisnila je svojo trudno oči, ki so gledale grozote dveh svetovnih vojn, izgorela je njena osebnost, ki je predstavljala izrazito napredno delavsko ženo in mater.

Spomin na take žene in matere pa nikdar ne zbledi, ker so del dogodovine, ki jo ne smemo pozabiti.

Če podložni ne razmišljajo o podložnih se nikoli ne povzpno (Bertholt Brecht)

Naj začnem s Klinarjevimi besedami: »Prav je, da 12. številki Listov dasta prav ta dva avtorja svojo težo, naš veliki jugoslovanski jubilar (Miroslav Krleža) z novelo Bitka pri Bistrici Lesni, naš znani in že večkratni sodelavec Bertholt Brecht pa z Nemškimi vojnimi abecednikom.

Jeseničani poznamo hrvaškega umetnika Krležo bolj kot dramatika, vemo pa, da je poleg tega še pisatelj, esejist in revolucionarni pesnik. Prav letos, ob 400-letnici kmečkih uporov, nam zelo pogosto prihajajo na uho odločne in kruto resnične besede njegovega junaka, Petrice Kerempuha. Slišimo ga z radijskih valov, oglasi se nam s televizije, tokrat nam je spregovoril kar v Lstih. Zelo nas je razveselilo pisanje Mihe Klinarja, v katerem nam je odkril pesnikovo življenje in obsežno delo. Kdor bo prebral njegovo novelo Bitka pri Bistrici Lesni, ga bo pisatelj osvojil, kajti njegovi spisi in orisi so mojstrski. Zgodba je enostavna: v bitki pri Bistrici Lesni pade sedem mož, za katere je pisatelj žal.

»Tako gospod rezervni deseti Pesek Mato kakor šest junakov te naše povesti, vsi ti so od začetka živeli tisto tiho in trpko življenje, kakršno živijo milijoni naših ljudi ki se mučijo že stoletja na našem blatu in ga vsako pomlad in jesen preorjejo, da bi iz njega potegnili pest, dve zrnja ter pojedli reželj pšenice gibanice o veliki noči in o božiču...«

Pisatelj ni gluhi in ne slepi, ko nam predstavlja svoje junake, čutimo, kako mu ni vseeno, ko mora Tvrđak Vid pustiti svoje otroke na milost in nemilost vasi in oditi na fronto. Priče smo sedmim različnim umiranjem, sedmim smrtim, da nas spreletava srh. Kako nesmiselno izvenj vse tisto, kar lahko izvedemo iz zapuščine padlih vojakov. Zamislimo se nad smislom življenja ob tolikih nesmiselnih vojnah:

»Padajo mrliški listi na mižo divizijskega mrliškega oglednika kakor dež in z mrliškimi listi pisma in prošnje rajnih domobrancev in dijak Palčič prebira vse to, registrira in vse to je končano in vsemu temu ni medicinskega in pravnega leka več, ne rekurza ne priziva.

Ni ostal tu samo Tvrđak Vid s svojimi sedmimi pajdajši iz drugega voda druge stotnije s svojo prošnjo, na katero je pozabil napisati za nujno rešitev; brigade in divizije mrličev so se sprehodile skozi to črtovje in stopajo dalje v neskončnost, neme, sklonjene bedne, nedolžno obsojene na smrt.

Bertholt Brecht ni neznano ime bralcem naših Listov. Danes ga bomo spoznali še z druge strani z pesnitvijo

Nemški vojni abecednik. To je pesnitev »iz časa odpora proti Hitlerju«, kot je napisal prevajalec Miha Klinar. Težko bi bilo nanizati vse misli iz te pesnitve, kajti vsak stavek je svoje reklo: Pri odličnikih velja pogovor o jedi kot nizkotnost. To izhaja iz tega: Oni so že siti.

Če podložni ne razmišljajo o podložnih, se nikoli ne povzpno. Pesnik razmišlja o nesmislu vojne, ki jo vodijo tisti, katerim je življenje dalo vse, kar so hoteli in ti: pridigajo o zadovoljstvu. Ti, ki so si vzeli blagor, zahtevajo požrtvovalnost. Siti govore lačnim o velikih časih, ki prihajajo.

Narodu, ki je slepo orodje v rokah »izvoljenih« poskuša odpreti oči in samo človek, ki je smrtno sovražil Hitlerja in njegovo vojno, je lahko napisal: Bobnarjem cesarjem ne pustite zatisniti oči. Naj preizkusijo vsak izstrelek, četudi je nabit. Vsakega preizkuševalca naj preizkusijo, četudi je zanje zanesljiv. Vse, kar ohranjuje bobnarja, naj bo razbito, in vse, kar prihaja od njega, naj se naperi proti njemu. Hraber bo, kdor se bo proti njemu bil, pameten bo, kdor bo preprečil njegove načrte. Le-ta, kdor ga bo ubil, bo rešil Nemčijo smrti.

In ko sem že pri vojni tematiki, ne smem mimo Neznanka Ivana Jana. »Saj se ni nič posebnega zgodilo v tej zgodbi«, bi kdo rekel. Res je, saj ravno zato, ker se ni nič posebnega zgodilo, pa nas avtor vseeno pritegne k branju, v tem je vrednost njegovega teksta. Njegovi trije junaki izžarevajo človeško toplino, mati Angela preudarnost in dobroto, hči Julka pa s svojo prešerno zvedavostjo razvedri utrjenega in lačnega partizana, ki vsaj za malo pozabi na neupanje in strašno vojno.

Nekajkrat sem že omenila Klinarjevo ime. Prvič kot literarnega zgodovinarja, potem prevajalca, otroškega pesnika in še nismo pri koncu. Cikel enodnevnice je sestavljen iz drobnih srečanj, neke razgalja tisto plat ženskega spola, ki jo vsi obsojamo, nihče pa ne poskusi prodreti do odgovora, zakaj tako živijo. Morda bi le spoznal, da niso le predmeti naslade, ampak tudi človeška bitja, predvsem nesrečna in samotna človeška bitja. Kot kritik družbe se je oglašil s tremi pesmimi še iz sredine šestdesetih let, ko ugotavlja, da je svet prepoln krivic in razlik. Pesnik poziva ljudi, naj se borijo proti temu:

Birokratom in tehnokratom je že zdavnaj prirasel k srcu stari, zanje dobri svet, kjer gospodarijo lahko na tvoj račun za lastni žep.

Nekateri pesniki so ostali v mejah izpovednih pesmi. Mednje spadajo Benjamin Gracer, Stane Wakounig, Nevenka Mitrovič, Andrej Kokot, Marija Mencinger in Valentin Cundrič. Srečamo se s kopico problemov, ki zadevajo družbo in posameznika v njej, kako se umetniki velikokrat zamažijo trudijo in jih nihče ne posluša, o smislu življenja in smrti, o odnosu starejši-majši... Ljubezenskih pesmi skoraj ni najti, če odmislimo nekaj pesmi Mihe Klinarja, Mitrovičeve in Wakouniga. Noč je edina prijateljica marsikaterega umetnika, saj jim ta zakrije stvarnost in Kokot pravi: Mi pa hlapimo po fata morgani.

Ali Gracer: Dobro veš da bo dan spet ja'lov, da se bodo reke tvojih moči iztekle v prazno in boš zvečer zarjul kot ranjena zver: z vulkansko silo svojega goltanca, z blazno željo, da se ti odpro žile. in bi madeži tvoje krvi na belih hišah ulic pričali o tebi.

Ugotavlja da je mnogo zaman, kajti človeška usoda je tako čudna: Tvoje rojstvo je prelomljen dogovor med nebom in zemljo. Svetloba prinaša v tvojo rast klic neba. Tema prinaša v tvojo rast težo zemlje: in proti soncu vzletiš zato, da lahko padeš na zemljo. in od vsakega posameznika je odvisno, ali in kako se bo znašel: Potem si nekega dne priznamo,

da smo čisto sami globoko sklonjeni nad globino jezera in da nam je dano da se v njegovih globinah spoznamo ali pogubimo.

Tu sta še zanimiva članka o Antonu Janši, prvem čebelarjem pedagogu na svetu in o sedemindvajsetletnici jese-niškega likovnega krožka. Zadnja stran je spet ostala rezervirana za mlajše bralce.

Ker je 12. številka Listov izšla v spomin na 1. avgust 1941 in na težke dni revolucije, se je kulturno-umetniški klub Tone Cufar odločil za zares odličen izbor proze in poezije, ki neprisliljeno opominja bralce na krvave dni slovenske in jugoslovanske zgodovine. S. Muhar

Številna priznanja krvodajalcem

Franc Nerad in Helena Lešnik že več kot 25-krat darovala kri

Prihodnji teden bo v naši občini krvodajalska akcija, ki jo organizira občinski odbor Rdečega križa na Jesenicah, izvaja pa Zavod za transfuzijo krvi v Ljubljani.

Darovanje krvi je v zadnjih letih postalo nepogrešljiva oblika, brez katere zdravstvene službe praktično ne bi moge več delati. Kri je še vedno najbolj dragoceno zdravilo, ki ga do danes še niso uspeli izdelati niti v najbolj sodobnih laboratorijih.

Občinski odbor RK na Jesenicah vsako leto podeli priznanje vsem tistim občanom, ki redno sodelujejo v tej humani akciji. Letos je takšna priznanja prejelo okrog sto občanov.

Za več kot 25-krat darovano kri sta prejela plaketo RK Franc Nerad z Jesenic in Helena Lešnik iz Mojstrane. Za več kot 20-krat darovano kri pa dr. Stane Čebokli z Jesenic in Ivanka Lorenčič s Hrušice. Ostali večkratni krvodajalci pa so prejeli zlate in srebrne značke. Za pomoč pri organiziranju krvodajalskih akcij je enaindvajset občanov dobilo priznanja.

Podelitev priznanj je bilo preteklo soboto na Hrušici. Za kulturni program so poskrbeli člani dramske sekcije DPD Svoboda Hrušica, ki so uprizorili igro Pariška komuna.

Vsem dobitnikom priznanj iskrene čestitke z željo, da ostanejo zvesti humanim načelom tudi v prihodnje. Odbor RK pričakuje, da se bodo tem reševalcem človeških življenj priključili tudi drugi občani in se prihodnji teden v kar največjem številu udeležili krvodajalske akcije.

Janko Rabič

Danes pričetek glasbene sezone

Letošnjo koncertno sezono, ki zajema vsak mesec po en kakovostni koncert, bomo v občini pričeli danes 21. septembra, s koncertom pianistke Dubravke Tomšič-Srebotnjak. Prvi koncert bo ob 18. uri za šolsko mladino, ob 19.30 pa za vse ostale ljubitelje lepe glasbe v gledališki dvorani na Jesenicah. Koncerte organizira Zveza kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice in je v letošnji sezoni predvidenih osem oziroma šestnajst koncertov s ponovitvijo.

DUBRAVKA TOMŠIČ-SREBOTNJKOVA predstavlja vrh jugoslovanskih glasbenih umetnikov z mednarodnim slovesom. Rojena je v Du-

polni in izreden pianist. Dubravka Tomšič-Srebotnjakova, ki je znana v svetu in na jugoslovanskih koncertnih odrih, bo letos prvič ime-

in skladal v 18. in 19. stoletju. Je velikan obdobja, ki ga danes označujemo z besedo: glasbena klasika. Na višku svoje glasbene ustvarjalnosti je oglušel. Zapustil je devet simfonij, opero Fidelio, številna komorna, vokalna in klavirska dela. Med zadnjimi so zlasti pomembne klavirske sonate, ki pomenijo mejnik v razvoju tovrstne glasbene literature, tako po tehnični, kakor tudi po izrazni plati.

Claude Debussy — skladbi Odsevi v vodi in Vrtovi v dežju. Skladatelj je Francoz in je ustvarjal še v našem stoletju. Označujemo ga kot predstavnika impresionizma, saj v njegovi glasbeni govorici igra veliko vlogo barvni element. Njegov glasbeni opus je zelo bogat in obsega pomembna orkestralna dela, opero Pelleas in Melisande, številna komorna, vokalna in klavirska dela.

Franz Liszt — Pozabljeni valček. Madžarski pianist, skladatelj in dirigent Franz Liszt je živel in deloval v prejšnjem stoletju. Ustvarjal je velika klavirska dela, skladba, ki jo bomo poslušali na Jesenicah pa je krajši, lahkoten, stilizirani valček.

Heitor Villa-Lobos: Polichinelle. Opus sodobnega brazilskega skladatelja izhaja iz južnoameriških folklornih prvin. Velik del svoje ustvarjalnosti je posvetil klavirskim skladbam. Omenjena skladba je vzeta iz suite Družina lutk.

Moritz Moszkovski: Virtuozna etuda, f-dur. Poljski skladatelj in pianist je deloval še v našem stoletju. Omenjena skladba je sicer kratka, vendar prava demonstracija hitrosti in virtuoznosti.

la večjo strnjeno turnejo po Sloveniji v različnih krajih izven našega glavnega kulturnega središča. Tako bo prvič nastopila tudi na Jesenicah.

Umetnica bo na Jesenicah izvajala naslednji program:

J. S. Bach — Siloti: Orgelski preludij v g-molu. J. S. Bach je bil nemški skladatelj 18. stoletja in ga uvrščamo med predstavnike baroka. Med številnimi njegovimi skladbami zavzemajo vidno mesto preludiji. Omenjeni preludij je v izvirniku napisan za orgle, klavirsko transkripcijo pa je naredil znani ruski pianist Aleksander Siloti.

D. Scarlatti — tri sonate. Domenico Scarlatti je italijanski skladatelj in čembalist. Živel in ustvarjal je v 17. in 18. stoletju. Svoje ustvarjalno delo je v pretežni meri posvetil komponiranju za klavir-čembalo ter operam. Pisal je tudi cerkveno glasbo. Iz njegovih številnih sonat, viri navajajo, da jih je napisal 555, bomo na Jesenicah poslušali tri, ki jih odlikuje čudovita, prozorna glasba.

L. v. Beethoven — sonata v d-molu, op. 31, šte. 2 I. stavek: Largo-Allegro. Beethoven je nemški skladatelj flamskega porekla, ki je živel

Frederick Chopin: Scherzo št. 3, cis-mol. Tudi ta skladatelj in pianist je Poljak. Živel in ustvarjal je v 19. stoletju in je izrazil predstavnik romantike. Vse svoje ustvarjalno delo je posvetil klavirju, ki ga je tudi sam virtuosno obvladal. Njegov klavirski opus je ogromen.

Marko Tajčević: Sedem balkanskih plesov. Sodobni

srbski skladatelj zajema snov iz bogate zakladnice jugoslovanske folklorne. Omenjena skladba sodi med njegova najbolj znana dela in je v repertoarju številnih pianistov doma in v svetu.

Iz kratko povzetega programa koncerta je razvidno, da bo ta večer res lepo doživetje za vse ljubitelje glasbe, še posebno, ker nam ga bo predstavila velika umetnica — pianistka Dubravka Tomšič-Srebotnjak.

brovniku, glasbeno akademijo je študirala v Ljubljani, nadaljevala pa v New Yorku, kjer je diplomirala z dvema posebnima nagradama. Po recitalu v Carnegie Hallu je študirala pri znamenitem pianistu Arthurju Rubinsteinu. Leta 1962 je prejela nagrado Prešernovega sklada v Ljubljani, leta 1967 je zmagala na tekmovanju »Mozart-festival« v Bruslju in leta 1970 je prejela župančičevo nagrado mesta Ljubljane.

Svoj prvi recital je imela pianistka, ko ji je bilo komaj pet let. Njena socialistična koncertna pot se je torej začela zelo zgodaj in se uspešno nadaljuje še danes, tako doma, kakor tudi na številnih gostovanjih v tujini. Koncertirala je na vseh večjih slovenskih in jugoslovanskih koncertnih odrih, razen tega pa v vseh večjih središčih Evrope in na turnejah v ZDA, Kanadi, Avstraliji in Afriki. V pretekli sezoni je umetnica med drugim nastopala v Münchnu, Londonu, Madridu, Dresdenu, Berlinu, poleti pa je nastopila na festivalu Ohridsko leto in v Dubrovniku. O njeni igri je velik mojster klavirja Arthur Rubinstein dejal: »Njen talent in glasbena osebnost sta izredna. Kakšna lahkotnost in kakšen čudovit ton! Je po-

Del pionirske folklorne grupe DPD Svoboda Javornik — Koroska Bela med srečanjem na Pokljuki

Srečni otroci v novem vrtcu Julke Pibernik na Jesenicah

Marx in mi

Marksizem ni dogma

Devetdeset let je minilo, odkar je umrl mož, ki ni mislil sveta le razlagati, ampak ga tudi spreminjati, mož, čigar ideje so prevzele milijone ljudi, pretresle svet in ga še pretresajo, Karl Marx, največji mislec 19. stoletja.

Devetdeset let je že od takrat, ko je Friedrich Engels ob grobu svojega velikega prijatelja izrazil veliko spoštovanje marksistične znanstvene misli: »Kakor je Darwin odkril razvojni zakon organske prirode, tako je Marx odkril razvojni zakon človeške zgodovine: odkril je namreč preprosto, doslej pod ideološko peno zakrito dejstvo, da morajo ljudje predvsem najprej jesti, piti, stanovati in se oblačiti, preden se lahko ukvarjajo s politiko, znanostjo, religijo itd...«

In kako vrednotimo Marxa mi, ali ga skušamo pravilno razumeti? Ali vidimo njegovo znanstveno misel v našem samoupravnem socializmu?

Marx je živel v dobi, ko je proletariati kot razred za sebe šele nastajal in vendar se je zavedal njegove pogoje vlog, ki je mnogo večja, kot je bila vloga rimskega proletariata. Rimski proletariati je živel na račun vladajočega razreda: »Panem et circensis« (kruha in iger); proletariati Marxove dobe pa je s svojim delom preživljal vladajoče razrede in živel v nemogočih življenjskih razmerah.

Danes, ko je minulo že petdeset let od prve uspešne proletarske revolucije, Oktobrske revolucije, ko obstoji že cela vrsta dežel, kjer je oblast v rokah delavskega samoupravljanja, ideja o

»diktaturi proletariata« ni več nekaj tako težko dosegljivega in neznanega, kot v času, ko je ta deja nastajala.

V »Bedi filozofije« Marx piše: »Delavski razred bo v teku svojega razvoja postavil na mesto stare meščanske družbe asociacijo, ki bo izključevala razrede in njihovo politično nasprotje in tedaj ne bo več prave politične oblasti, ker je prav politična oblast pravi izraz razrednega nasprotja v meščanski družbi.«

Ali ne odseva iz tega stavka velika ideja stanja, ki smo ga utelesili z državo v našem samoupravljanju. Identificirajmo politično oblast z državo kot organom v rokah vladajočega razreda za zatiranje drugih razredov in zopet je rezultat zoprtavljanja stalinističnim pojmom fetišizacije države prav naše samoupravljanje. Izbrali smo si svojo pot v socializem, pot, ki ne odstopa od marksizma, le prilagaja ga času in razmeram.

Marx je videl v proletariatu tisto družbeno silo, ki ji je zaradi njenega položaja v produkcijskem procesu in v zgodovinskem razvoju naloženo, da izvede prehod k socialistični ureditvi življenja — ne zato, ker bi bili delavci bogovi, temveč zato, ker se v njihovih življenjskih razmerah najbolj zgoščeno izraža nečlovečnost kapitalistične družbe. V »Sveti družini« je napisal: »Proletariati izvršuje sodbo, ki jo s porajanjem proletariata izreka sam: sebi privatna lastnina, kot izvršuje tudi sodbo, ki jo izreka samemu sebi mezdno delo, s tem ko poraja tuje bogastvo in lastno bedo...«

Ali ne najdemo sami sebe v tej misli? Zopet lahko pokažemo na našo marksistično usmerjenost, saj ravno naše samoupravljanje temelji na kolektivni lastnini, ki negira privatno lastnino. Prav tako je kolektivna, družbena lastnina proizvodnih sredstev negacija meznega dela in prilaščanja presežne vrednosti.

Marx je v l. 1846 navezal prve stike z »Zvezo pravičnikov«, ki se je kmalu preimenovala v »Zvezo komunistov«. V revolucionarnem letu 1848 pa sta z Engelsom izdala »Manifest komunistične partije«, v katerem so predstavili o oblikah revolucije in o nalogah zmagovitega proletariata natančno razložene: »S tem, da smo orisali najsplošnejše faze razvoja proletariata, smo spremljali bolj ali manj prikrito državljansko vojno znotraj obstoječe družbe do točke, kjer izbruhne v odkrito revolucijo in utemelji proletariati svoje gospodarstvo z nasilnim strmoglavljenjem buržoazije.«

Nič več utopije o mirnem — evolutivnem prehodu iz kapitalizma v socializem, temveč revolucionarna radikalizacija sprememb, podčrtana z bojevitim geslom: »Proletarci vseh dežel, združite se!« Proletariati se mora povzpeti v vladajoči razred, da si pribori demokracijo, ki je že negacija razredne družbe.

Nemogoče je v nekaj vrsticah strniti vse ogromno delo, ki ga je ustvarila Marxova silna produktivnost. Njegov ogromni miselni razpon od ekonomije in zgodovine do filozofije je prezahteven, da bi se ga dalo še tako grobo orisati le v nekaj črtah. Zato je vsak poizkus, enak mojemu, le malenkosten poseg v materiale, ki so vredni mnogo temeljitejšega pregleda. V našem trenutku smo priča ponovnega vračanja k marksizmu in prav je, da znamo ločevati razne »marksizme« od Marksizma. Zato ponovno z Leninom: »Marksizem ni dogma, je napotilo za akcijo.«

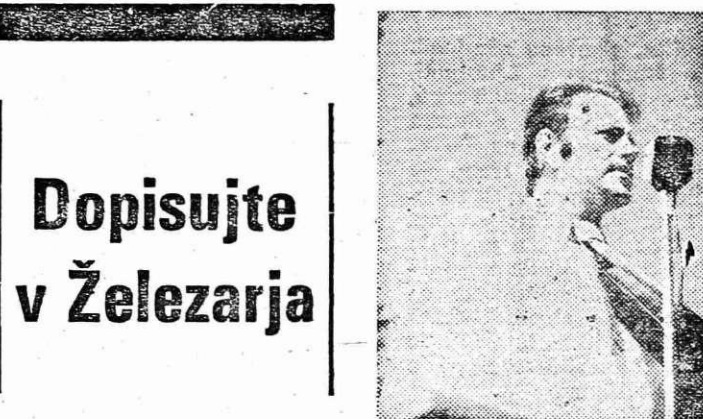
Mitja Košir

Srečanje na Pokljuki — Hrana taka kot včasih v partizanih

Srečanje na Pokljuki — Naš delovodja je poskrbel za zabavo

Srečanje na Pokljuki: Pesnik in recitator Jože Logar

Dopisujte v Železarja

tehnični feljton • tehnični feljton • tehnični feljton • tehnični feljton • tehnični feljton • tehnični feljton • tehnični feljton

Zaloge zemeljskega plina v Sovjetski zvezi se razprostirajo na več kot polovici njenega ozemlja, oziroma na 12. milij. kvadratnih kilometrov. Sedaj znane skupne zaloge znašajo več kot 20 bilijonov Nm³ (normalni kubični metri). Iz spodnje tabele vidimo, da ima Sovjetska zveza daleč največje rezerve tega goriva:

	mil. Nm ³
Sovjetska zveza	21.341.000
ZDA	8.233.000
Iran	5.600.000
Alžirija	3.680.000
Nizozemska	1.968.000
Zvezna republika Nemčija	279.000

Pri izkoriščanju teh sovjetskih zalog zemeljskega

V SSSR največje zaloge plina

ga plina nastajajo precejšnje težave. Največja nahajališča so vzhodno od Urala, v Srednji Aziji in na severnem Sahalinu, torej na klimatsko zelo neugodnih področjih. Nadalje so velike rezerve še ob Ledenem, Kaspijskem, Črnem in Azovskem morju. Z ozirom na centre porabe so ugodnejše razmeščena nahajališča v zahodni in vzhodni Ukrajini. Iz teh nahajališč že sedaj dobivajo zemeljski plin Češkoslovaška, NDR in Avstrija. V bližnji prihodnosti pa prideta na vrsto še Zvezna republika Nemčija in Italija.

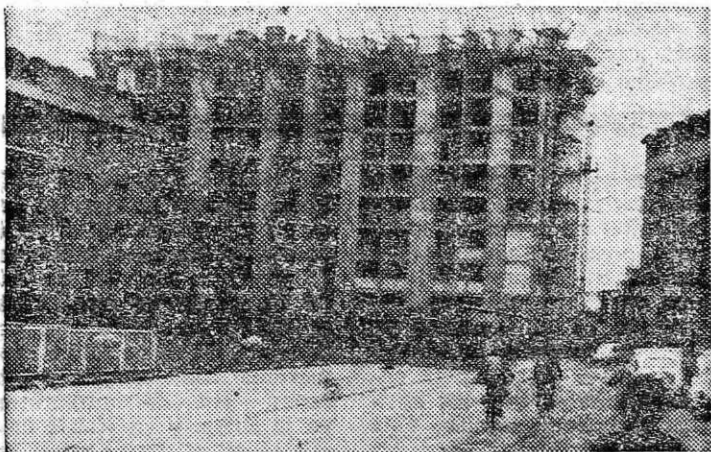
V primerjavi z nizozemskim zemeljskim plinom ima sovjetski višjo kalorično vrednost in nižje žveplo. Izkoriščanje zemeljskega plina v neugodnih geoloških in klimatskih pogojih zahodne Sibirije in v puščavah srednje Azije je povezano z velikimi težavami. Največja težava je transportiranje do potrošniških centrov, zato vlagajo velike napore v gradnjo cevovodov. Kljub tem prizadevanjem predstavlja današnja dolžina sovjetskih cevovodov 67.000 kilometrov, samo šestino dolžine cevovodov za transportiranje zemeljskega plina v ZDA. Precejšnjo pomoč pri gradnji novih cevovodov in črpalnih postaj predstavljajo dobave cevi in ostale opreme iz zahodnih držav, predvsem Zvezne republike Nemčije.

Iz vsega tega vidimo, da predstavlja zemeljski plin izredno važen energetski vir ne samo za Sovjetsko zvezo, temveč tudi za ostale evropske države.

K.

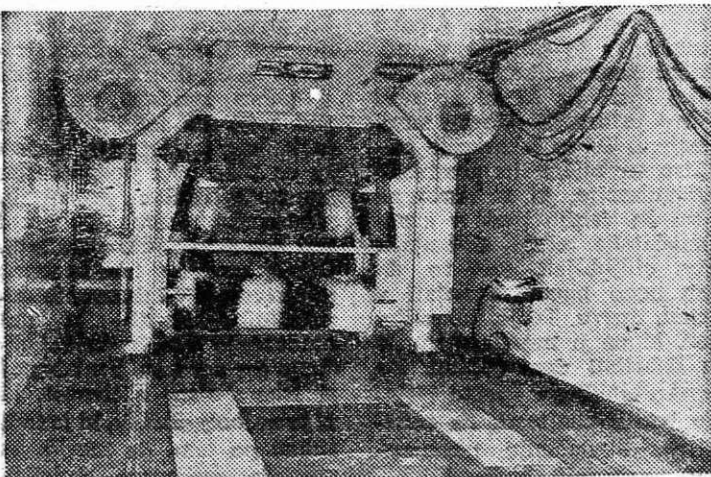

Ozko grlo na cesti prvega reda v Podkorenu

Stopničasto stolpnico, ki jo grade delavci SGP Sava Jesenice zahodno od nekdanjega pokopališča na Jesenicah, v kateri bo 107 stanovanj, je zrasla že do devetega nadstropja. Predvidevajo, da jo bodo do zime spravili pod streho. Poleg tega se pripravljajo, da bodo ob koroški progi na Plavžu začeli graditi še eno tako poslopje. Pred tem bodo morali porušiti nekaj garaž, za spravilo avtomobilov pa sedaj ob Kurilniški ulici grade leseno zasilno garažno poslopje.

B.

Pridobitev VIATORJA — TOZD Jesenice, pralnica avtomobilov

Tesla in njihovi »hlapci«

Niti se še ni dobro začela letošnja hokejska sezona pa bomo že kmalu (29. in 30. septembra) pričeli nemara (mimo vedno vročih in prestižnih srečanj z Olimpijo) prave hokejske poslastice letošnje sezone: tekem za pokal evropskih prvakov med prvakiom ČSSR, ekipo TESLE iz Pardubic in domačimi JESENICAMI.

Jeseniški ljubitelji hokeja prav gotovo ne vedo kaj več o prvaku ČSSR, saj smo doslej poznali le ekipo ZKL BRNO, ki je pred leti zmagala v ČSSR in nekajkrat tudi gostovala na Jesenicah, o kasnejših šampionih, o ekipi DUKLE iz Jihlave, ki je bila zadnja leta »abonirana« na prvenstvo, ne vemo dosti, še manj pa o letošnjih prvakih, ekipi TESLE iz Pardubic.

Iz tega razloga želimo posredovati bralcem vsaj nekaj informacij o češkoslovaškem prvaku, da bi lahko približno doumeli s kako kvalitetno ekipo bodo prekrizali palice Jeseničani.

Čeprav letos v Pardubicah slavijo kar dva jubileja, zlatega in srebrnega, je ekipa TESLE šele letos, 13. maja sredi Jihlave prvič postala prvak ČSSR.

Preden se posvetimo majskemu dogodku, le nekaj osnovnih podatkov o klubu: Že l. 1923 so formirali SK PARDUBICE, ki se je leta 1948 združil z RAPIDOM in pod imenom SOKOL prišel v prvo ligo, kjer nastopa že 25 let! V teh letih so nekajkrat spremenili ime, kot TESLA pa nastopajo od sezone 1961/62 dalje. Največji uspeh je ekipa do majskega triumpfa do-

segla s tretjim mestom v sezoni 1959/60. Sicer pa je ekipa osvajala večinoma četrta ali peta mesta.

In kako so »hlapci« iz Pardubic postali prvaki?

Zadnja leta so v ČSSR igrali tekme za naslov prvaka po sistemu »Stanley cup«, to je, da so ekipe za osvojitev prvenstva potrebne štiri zmage v tekmah, ki se igrajo izmenično v krajih finalistov. Neodločenega rezultata ni, sicer se igra dodatnih 20 minut, če pa še potem zmagovalec ni, streljajo kazenske strele. V finalu se je TESLA pomerila z DUKLO. Po petih tekmah je bilo v zmagah 3:2 za TESLO (5:3, 3:0, 3:4, 0:7, 5:2). Zadnjo, četrto zmago (5:3) pa so poželi igralci TESLE sredi Jihlave.

Čeprav moštva TESLE поближе ne poznamo, pa poznamo (vsaj prek TV), nekaj njenih adutov — reprezentantov ČSSR: vratarja Jiříja Crcho, branilca Karla Vohralika in napadalce Vladimíra Martineca, Jiříja Novaka, Josefa Palečka in Bogoslava Stjassnega.

S tem pa še ni konec vseh slavnih imen, ki so nastopila ali še nastopajo za TESLO. Tu so začeli svojo uspešno kariero znani vratar Nadrchal, pa Danda in Dolana; v moštvu pa še sedaj nastopata slavna Andrt in Přyl.

Da kdo ne bi pomislil, da je TESLA staro moštvo — ne! Poprečna starost igralcev je 22 do 23 let. Problemov z igralci in trenerji Čehi tudi nimajo. Igralce začnejo vzgajati že s šestnajstimi leti. Tako se jim za kader sploh ni treba bati.

Mladinci TESLE — so leta 1969 tudi osvojili mladinsko prvenstvo ČSSR, od teh mladincev pa jih danes 12 igra v prvi ligi.

Trenerji postanejo v glavnem igralci kluba. Do naslova državnih prvakov je ekipo popeljal njen bivši branilec Horemir Sekera, ki letos trenira drugoligaša KARVINO, s katero TESLA tesno sočljuje: mlajši igralci, ki ne pridejo v poštev za prvo ekipo, se kalijo v drugoligašu in če jih TESLA potrebuje, se lahko vrnejo v vsakem trenutku.

V sezoni 1973/74 je ekipo prevzel trener Florian Strdiš, ki je moštvo avgusta popeljal na turnir za nagrado SOVJETSKI SPORT v ZSSR. Tu so Čehi igrali štiri tekme. Premagali so kijevski OKOL (5:1) in državno reprezentanco Romunije (8:3), neodločeno so igrali s četrto najmočnejšo sovjetsko ekipo, DINAMOM (3:3), izgubili pa s TORPEDOM iz Gorkega (2:5).

Pred nedavnim pa se je že začelo 37. prvenstvo ČSSR in ekipa TESLA ga je začela v stilu šampiona: v Ostravi je premagala domači VZKG 5:2!

Pričakovati je, da bo TESLA nastopila na Jesenicah s temi igralci: vratar Crcha; branilci: Sekera, Panhartek, Dočkal, Vohralik, Slavík, Bezdiček in Andrt; napadalci: Martinec, Novak, Stjassny, Bulis, Přyl, Vajt, Paleček, Pavliček, Hanka in Beranek.

To so podatki, kakšna je resnična moč in veljavnost novih prvakov ČSSR pa bomo kmalu videli na Jesenicah.

-na

Posebno srečna najditelja gob sta bila letos vsekakor Franc Branc in Anton Lasnik s Podmežaklje, ki sta prejšnji ponedeljek, nedaleč od Belčijana v Planini pod Golico našla, kar 2 kilograma in 10 dekagramov težkega jurčka. Kot sta povedala, je ta goba rasla na žbatnikovem rovtu, skrita pod vejami velike smreke. Kljub velikosti je bila še povsem trda in dobra za uporabo. Le na klobukih je imela nekaj manjših luknjic, ker so jo načeli polži. Goba je bila sestavljena iz manjšega in izredno velikega jurčka, ki sta zrasla iz iste korenine in sta se držala skupaj. Anton Lasnik je dejal, da v svojem življenju, čeprav je nabral veliko gob, še ni videl tako velikega jurčka.

ROKOMET

Kr. gora : Jesenice 23:18

V soboto, 15. septembra so v tretjem kolu prve gorenjske rokometne lige jeseniški igralci gostovali v Kranjski gori, kjer so se pomerili z istoimensko ekipo. Jeseniški igralci to pot niso odpotovali na tekmo tako optimistično razpoloženi kot pretekli dve koli. Vedeli so, da bo vsak zadetek zelo pomemben pri končnem rezultatu, saj imajo domačini dva odlična šuterja, tokrat pa so imeli tudi zelo razpoloženega vratarja. Ravno to, česar so se gostje najbolj bali se je zgodilo že takoj v začetku igre. Domačini so povedli kar s štirimi goli. Tudi gostje so v tem delu igre velikokrat streljali na nasprotnikov gol, vendar so žoge zadevale vratnice, ali pa jih je vratar Zerkjav s lahkoto ujel. Doseženo vodstvo so domačini zadržali ves prvi polčas in na odmor odšli z rezultatom 9:6.

V drugem polčasu so gostje zaigrali mnogo bolje, vendar zaradi odlične obrambe igralcev Kranjske gore jim ni ni šla žoga v gol. Nasprotno pa so domačini zadevali skoraj iz vseh položajev ter si vodstvo še povečali. Gostje so začeli igrati zmedeno in so zastreljali kar štiri sedemmetrovke. Čas pa se je vodno bolj iztekal in ro-

kometaši Kranjske gore so zaslužno zmagali s 23:18.

V jeseniškem moštvu lahko pohvalimo vse igralce, saj so se nekateri trudili, vendar jim ni skoraj nobena stvar uspela. Glavni vzrok, da so izgubili tekmo je trema igral-

cev in na čase nekvalitetna igra.

Za Jeseničane so nastopili: Krmelj, Sporar, Rebolj, Rozman, Sturm, Pogačnik 4, Bagda 4, Prešern 3, Zmitek 5 in Pavlič 2.

To soboto, 22. septembra se bodo v četrtem jesenskem kolu prve gorenjske lige jeseniški igralci na domačem igrišču za osnovno šolo ob 16. uri pomerili z ekipo VETERANOV iz Kranja.

KOŠARKA

Jesenice : Vrhnika 58:96 (28:57)

Tekma med moštvoma Vrhnik in Jesenic je bila zaradi odpravitvene hokejske tekme Jesenice Augsburg na sporedu že v petek zvečer. Kot je znano so košarkarji Vrhnik trenutno na prvem mestu republiške lige in je bil cilj naših košarkarjev doseči čim manjši poraz. Srečanje se je sicer začelo ugodno za domačine, saj je bil rezultat po dveh minutah igre 4:4, takrat pa je na igrišču Podmežakljo zmanjkalo elektrike in igralci obeh moštev so čakali na nadaljevanje srečanja več kot eno uro. Ko so vsi že mislili, da tekmo ne bo moč nadaljevati so se luči ponovno prižgale, moštvi pa sta v nadaljevanju zaigrali nekoliko nepovezano zaradi neugretnih igralcev. Toda gostje so se po pričakovanju kmalu razigrali

in začeli polniti koš domačim košarkarjem. Najučinkovitejši v prvem polčasu pri gostih je bil Globačnik, ki je zadeval koš domačinov iz vseh položajev. Naši so se sicer trudili toda proti boljšemu nasprotniku niso mogli kaj več narediti.

Tudi v drugem polčasu se slika ni spremenila. Domačini so bili nekoliko bolj enakovredni, ko je v moštvo gostov vstopilo nekaj rezervnih igralcev. Gostje so poskušali doseči »stotico«, toda to jim ni uspelo, ker so bili preveč sigurni, da jim to ne more spodleteti. Jeseničani so v tej tekmi nastopili brez prvega centra Piriha, večji del drugega polčasa pa so morali igrati tudi brez, v tem srečanju razpoloženega Vujačiča, ki si je poškodoval nogo.

Koše so dosegli: Vauhnik 18, Vujačič 14, Smid 7, Cam-pa 6, Lozar 6, Mišič 5.

D.

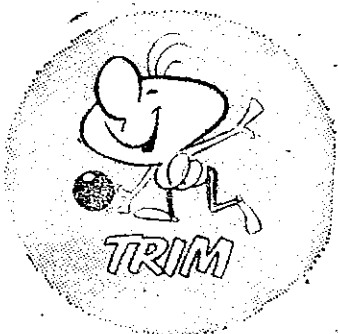
Kdaj boljše ozvočenje

V soboto smo pričeli s hokejsko sezono tudi na Jesenicah. Sezono od katere pričakujemo veliko, saj naši hokejisti v letošnjem letu praznujejo 25-letnico hokeja na Jesenicah. Bili smo sicer razočarani ko smo zvedeli, da letos še ne bodo zaprli zahodnega dela nove športne dvorane in da bomo tudi letos deležni prepiha. Toda, zato smo letos dobili v dvorani Podmežakljo ledeno ploskev že 3. septembra, prvo uradno tekmo 15. septembra, nov se-mafor in moštvo, ki je zelo dobro pripravljeno, kot še nikoli do sedaj v tem času.

Kljub temu so domači ljubitelji hokeja doživeli že na prvi tekmi majhno razočaranje, na to pa so se jezili že v lanskoletni sezoni. Namreč v mislih imam ozvočenje v dvorani Podmežakljo, ki je zelo slabo. Že v prejšnji sezoni so se številni obiskovalci hokejskih prireditev pritoževali, da ne morejo jasno slišati napovedi uradnega napovedovalca, če je le nekoliko večji hrup, o nastopajočih, o posameznih strelcih, tekoča obvestila ter podobne objave, ki so za vsakega obiskovalca del hokejske prireditve, čeprav je v dvorani ustrezna ojačevalna aparatura, uradni napovedovalec ter šest zvočnikov. Vendar je kljub temu ozvočenje zelo neučinkovito, ker je glas, ki prihaja iz zvočnikov povsem nerazumljiv in vnaša le ner-vozo med gledalce. Ker je ta problem že znan je prav, da

povemo, da je športna dvorana izredno neakustična, to da nekateri strokovnjaki trdijo, da zvočniki niso pravilno postavljeni in da je to največji vzrok neučinkovitosti ozvočenja Podmežakljo. Zato je treba še enkrat opozoriti na ta problem takoj na začetku sezone, saj je še čas, da se ta pomanjkljivost odpravi, v korist številnih obiskovalcev jeseniških hokejskih prireditev. Končno pa še zaradi tega, ker imajo na to tudi polno pravico, saj plačujejo za posamezne tekme tudi 20 dinarjev. Ne smemo pozabiti na to, da so tudi drugi pozorni na tak način obveščanja obiskovalcev, ki je po vsem normalen, zakaj pa naj bi bile Jesenice, točneje dvorana Podmežakljo pri tem izjema in to v slabem smislu.

Z. R.

Zakaj TRIM? 8

(Nadalj. iz prejšnje številke.)

Če smatrate, da test za vas ni izvedljiv, potem vam svetujem, da delate program za najslabšo kategorijo. Ta program predvideva postopno večanje dolžine steze 1600 metrov na 3200 metrov v 16-ih tednih. Če tečete le 1600 metrov na dan, je treba preteči tako dolžino najmanj 5-krat na teden. Če pa tečete po 3200 metrov, zadostuje 4-krat na teden. Za tiste, ki imajo nadpovprečno kondicijo je pomembno, da jo redno vzdržujejo. To bodo dosegli takrat, ko bodo zbrali 5 točk. Norma za to pa je tek na 1600 metrov dolgi progi v času 6 do 8 minut. Če to ponovijo 6-krat na teden, zberejo 30 točk. Za tiste, ki bodo šele začeli z vadbo teka naj povemo naslednje: Če boste po prvih poskusih zelo utrujeni, ne obupajte, čeprav se boste nahajali v težki situaciji in čeprav boste mislili, da je program pretežak. Zavedati se morate, da bodo prišli pri vašem ponovnem aktiviranju še težji trenutki, vendar je vsak začetek težak. Trud bo poplačan, ko se boste čez nekaj mesecev ponovno zglasili pri zdravniku in se bo čutil spremembi. Prav lahko se zgodi, da boste že nekaj mesecev trdega dela

prišli v kategorijo ljudi z nadpovprečno kondicijo. Teh pa je samo 20 odstotkov in skreno vam želim, da bi bili vi med njimi. Če si boste znali organizirati tek na zanimiv način, boste hitri in igranje prišli do dobre treniranosti.

Jeseničani so navdušeni smučarji. Jeseniška regija bo še dolgo najmarkantnejše smučarsko središče v Sloveniji in Jugoslaviji. Ta primat je pogojen z resnično bogato smučarsko tradicijo, primernim prirodnim in tehničnim okoljem. Smučarski centri v Kranjski gori, Mojstrani, Martuljku, Črnem vrhu, Vršiču in na Kredarici omogočajo navdušenim smučarjem aktivnost skoraj čez vse leto. Smučanje pa ima nekaj prednosti in pomanjkljivosti s stališča TRIM-a. Prednost je v tem, da se lahko organizira za oba spola in oseb vseh starosti, posamično in tudi v skupinah. Za TRIM je najprimernejša oblika smučanja tako imenovani smučarski tek, oziroma hoja, kjer lahko traja aktivnost dalj časa brez odmorov. Za smučarski tek imamo v Gornjesavski dolini in v dolini Završnice zelo primerne terene. Jeseniški tekači na smučeh so pred vojno

in po vojni, ravno na teh terenih z vztrajno vadbo ponesli slavo jeseniškega športa daleč po svetu. Danes je ta za kondicijo ljudi nadvse koristna aktivnost skoraj pozabljena. Temu pa ni tako npr. v skandinavskih državah in in tudi nekaterih srednjeevropskih državah. V Švici, Italiji in Čehoslovski se vedno bolj uveljavlja ta zvrst smučanja.

Različna množična tekmo-vanja v smučarskih tekih na dolge proge niso več redkost. To pa je tudi razumljivo, saj zlepa ni take aktivnosti kot je prav smučarski tek, ki bi omogočal razviti stanje treniranosti do najvišje možne točke. Švedski fiziologi so s pomočjo bicikel ergometrov ugotovili, da lahko smučarji tekači prenašajo tako obremenitev pri kateri je srčni utrip 170 in traja ure dolgo, to pa zaradi tega, ker je pri tem teku zelo intenzivno delo vseh mišic nog, trupa in rok. Res je prava škoda, da smo tako koristno aktivnost kot je smučarski tek pustili povsem zamreti. Skrajni čas bi bil, da mu posvetimo vsaj nekaj pozornosti s stališča zdravja ljudi, ker prav zaradi tega zasluži veliko več pozornosti kot na primer smučarski skoki. Druga oblika smučanja, takozvano alpsko smučanje, pri katerem se smučarji največkrat spuščajo na smučiščih ob žičnicah

z vižuganjem v dolino, lahko predstavlja dokaj veliko obremenitev na organizem smučarja, posebno še, če ne dela prevelikih odmorov. Pri takem smučanju je bolj izbrati smučišče ob katerem je vlečnica, posebno, če ni treba čakati v vrsti. Na ta način je smučar ves čas aktiven, vsekakor pa veliko bolj kot na sedežnici. Pozimi, ko je vreme hladno, je lahko vožnja s sedežnico tudi nevarna, ker se smučarji preveč ohladijo. Če se smučate na takem smučišču je važno, da vozite sprva zelo previdno, dokler se primerno ne ogre-jete. Velika pomanjkljivost tega smučanja je ravno velika možnost poškodb in pa razmeroma draga oprema ter vožnja ob žičnicah. Alpsko smučanje je postalo v zadnjem času velika moda. Veliko ljudi je, ki bi se radi hitro pridružili dobrim smučarjem. To so izkoristile različne turistične in gostinske organizacije, ki v borbi za stranke vabijo ljudi v svoje smučarske tečaje, v katerih jim obljublja celo to, da jih bodo naučili smučati v enem dnevu. To je žal velika laž, ki pa ji nasledajo ljudje z debelimi denarnicami. Za vsako tehniko v športu velja iste zakonitosti. Za zanesljivo obvladovanje posameznih enostavnih smučarskih prvin je potrebno vsako ponov-

viti vsaj 5000-krat. Za bolj komplicirane smučarske prvine pa je potrebno 10. tisoč ponovitev. Za tako vadbo pa je potrebno vsaj 200 do 300 ur smučanja na leto. Vsak začetnik v smučanju se mora zavedati, da se bo lahko razmeroma hitro naučil nekih osnov, pot do mojstrstva pa je dolga. V smučanju človek nikoli ni dovolj zanesljiv in natančen, ker je treba zavijati v precejšnji hitrosti, ko pa človek v razmeroma veliki hitrosti zanesljivo izpelje razmeroma zahtevne zavoje, bo to zanj užitek brez primere. Za hitro vižuganje je poleg ustrezne telesne in tehnične priprave, važna predvsem ustrezna oprema. Za dobrega smučarja, ki smuča brez večjih odmorov 60. minut je že dosežen koristen učinek treninga za en dan. Če vsak dan v tednu smučate približno eno uro, ste tako zbrali 30 točk, kar predstavlja normo za en teden. Za povprečnega smučarja, tudi na Jesenicah, smučarska sezona ne traja več kot štiri mesece na leto. Ostale mesece v letu se mora udeleževati v takozvanih dopolnilnih športih, ki mu omogočajo vzdrževanje kondicije čez vse leto. Vsakdo naj si izbere tisto aktivnost, ki si jo najbolj želi in, ki je tudi znana po tem, da razvija in ohranja predvsem vzdržljivost.

Rajborno gledali v kino

Kino RADIO

22. in 23. septembra, danski barvni film REKTOR V POSTELJI ob 17. in 19. uri, režija John Hillbard, v glavni vlogi Ole Soltoft

24. in 25. septembra, ameriški barvni film SPREHAJANJE V SPOMLADANSKEM DEZJU, režija Guy Green, v glavni vlogi Anthony Quinn

26. septembra, ameriški barvni film KO OSEM ZVO. NOV ZAZVONI ob 19. uri, režija Etienne Perier, v glavni vlogi Anthony Hopkins

27. septembra ZAPRTO

28. septembra ameriški barvni film LJEBEZENSKE MELODIJE ob 19. uri, režija Andrew Stone, v glavni vlogi Toralu Maurtsad

29. septembra, jugoslovanski barvni film ŽIVETI OD LJUBEZNI ob 17. in 19. uri, režija Krešo Golik, v glavni vlogi Vlasta Knežević

Kino PLAVZ

22. in 23. septembra, ameriški barvni film SPREHAJANJE V SPOMLADANSKEM DEZJU, ob 18. in 20. uri

24. in 25. septembra danski barvni film REKTOR V POSTELJI ob 18. in 20. uri

26. septembra ZAPRTO

27. septembra francoski barvni film KAKO SKRITI TRUPLO ob 20. uri

28. septembra ameriški barvni film KO OSEM ZVO. NOV ZAZVONI ob 20. uri

29. septembra francoski CS barvni film OBRACUN NA KARIBIH ob 20. uri

Kino DOVJE MOJSTRANA

22. septembra ameriški barvni film KRVAVA MATI

23. septembra ameriški barvni film RDECI GUSAR

29. septembra ameriški barvni film SPREHAJANJE V SPOMLADANSKEM DEZJU

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

22. septembra ameriški barvni film SABAT ZMAGO. VALEC ob 19. uri

23. septembra ameriški barvni film KRVAVA MATI ob 19. uri

29. septembra francoski barvni film KAKO SKRITI TRUPLO ob 19. uri

Kino KRANJSKA GORA

22. septembra ameriški barvni film RDECI GUSAR

23. septembra francoski barvni film KAKO SKRITI TRUPLO

26. septembra ameriški barvni film SPREHAJANJE V SPOMLADANSKEM DEZJU

27. septembra ameriški barvni film KO OSEM ZVO. NOV ZAZVONI

29. septembra danski barvni film REKTOR V POSTELJI

Jugoslovanski film ŽIVETI OD LJUBEZNI, je zgodba o študentki Minji in študentu Davoru in njuni veliki ljubezni, ki kljub njenemu žrtvovanju popolnoma ugasne. Film si lahko ogledate v naših kinematografih v prihodnjih dneh.

RAZPIS

OTROŠKI VRTEC JULKE PIBERNIK JESENICE razpisuje

prosto delovno mesto administratorke — blagajničarke, za polovičen delovni čas — 4 ure dnevno, za določen čas. Osební dohodek po pravilniku. Zahtevana izobrazba: dokončana ustrezna srednja šola. Nastop službe: 1. oktobra 1973

ISCENO HONORARNEGA ELEKTRIKARJA

V amaterskem gledališču Tone Čufar Jesenice dobi honorarno zaposlitev elektricar.

Vse podrobnosti dobite vsako dopoldne v pisarni gledališča ali po telefonu številka 81-260

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru HVZ se iskreno zahvaljujem, ker mi je omogočil brezplačno letovanje na morju.

Ivan Rekar

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru jeklovka se iskreno zahvaljujem, ker mi je omogočil brezplačen oddih v Crikvenici.

Francka Železnik

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru adjuštaže bluming Bela se najlepše zahvaljujem za prejeto darilo v času moje bolezni.

Irena Novak

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru gradbenega vzdrževanja se najlepše zahvaljujem, ker mi je omogočil desetdnevno brezplačno bivanje v počitniškem domu Biograd na morju, kakor tudi vsemu osebju v domu za ves trud in solidno postrežbo.

Jože Jakelj, gradbeno vzdrževanje

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru skupne službe in VEN se iskreno zahvaljujem za brezplačno bivanje v zdravilišču Čateške toplice, oziroma za letovanje na morju

Marija in Maks Noč

ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega moža in očeta

FRANCA ZUPAN

se vsem, ki so počastili njegovo spomin, ga obsuli s cvetjem, izrekli sožalje in ga spremlili na njegovi zadnji poti, iskreno zahvaljujem. Najlepša hvala za pozornost vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, nekdanjim sodelavcem kolektiva plavž, govornikom za poslovilne besede doma in ob odprtem grobu, pevskega zboru in jeseniški godbi.

Vsem še enkrat najlepša hvala.

Zalujoči: žena in hčerka

ZAHVALA

Ob smrti drage hčerke, sestrice

JASMINKE PEZIC

se najlepše zahvaljujem vsem, ki so nam v dneh težke izgube stali ob strani in nam nudili vso moralno in materialno pomoč.

Iskreno se zahvaljujem sindikalnim odboroma elektrojeklarne in elektrodne obrata ter sodelavcem.

Zalujoči: očka Safet, mamica Tehvida in bratec Jasmin

27. in 28. oktobra na Rab

V letošnjem letu praznujemo 30-letnico osvoboditve iz italijanskih zaporov in taborišč. Glavna proslava v Jugoslaviji bo proslava osvoboditve iz rabskega taborišča in priključitev Istre in Slovenskega primorja k SFRJ ter formiranje II. POS — to je pomorskega obalnega sektorja. Na področju zgornjega Jadrana se že pripravljajo na to osrednjo proslavo.

V rabskem taborišču je bilo več kot 10.000 Slovencev, od katerih je tam umrlo preko 3000. Na to slovesnost, ki bo v soboto, 27. in nedeljo, 28. oktobra na Rabu, komisija za internirance pri občinskem odboru ZZB NOV Jesenice vabi tudi naše občane. V dogovoru s podjetjem KOMPAS ima že zagotovljeno organizacijo tega potovanja.

Prijavljenci bodo odpotovali z avtobusi v soboto, 27. 10. ob 6. uri zjutraj iz Jesenic preko Ljubljane, Postojne, Reke do Senja ali Jablanca, od koder bo prevoz s trajektom na Rab. Tu bodo nastanjeni v hotelu Imperial, kjer bo tudi večerja, prenočišče, zajtrk in kosilo. Po kosilu 28. septembra bo povratek na Jesenice. Cena za osebo je 210.— dinarjev. Prijave z vplačili sprejema občinski odbor ZZB NOV Jesenice.

Slavnosti bodo v soboto na Rabu, v nedeljo dopoldne pa bo žalna slovesnost v nekdanjem taborišču na KAMPORU, kamor bodo peljali avtobusi.

R. - n.

Razglas

Upravni odbor Splošne bolnice Jesenice razglasa prosta delovna mesta za:

- 2 zdravnika anesteziologa ali specializanta
- zdravnik rentgenologa ali specializanta
- zdravnik kirurga ali specializanta
- nadzorno medicinsko sestro za gin-por. oddelek
- rentgenskega tehnika
- 2 srednji medicinski sestre za OP
- 4 medicinske sestre — babice

Ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite na Splošno bolnico Jesenice do 30. 9. 1973. Razglas ostane v veljavi do zasedbe delovnih mest.

Razpis

Svet osnovne šole Prežihov Voranc na Jesenicah razpisuje naslednja delovna mesta:

- učitelja za podaljšano bivanje — U ali PRU — za določen čas
- kuharice v šolski kuhinji — KV ali PK — za nedoločen čas.

Prošnje vložite v roku 8 dni od dneva objave v tajništvu šole.

ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega moža in očeta

JOŽETA KRAVANJA

se iskreno zahvaljujem dr. Novaku za zdravljenje na domu. Najlepša hvala vsem zdravnikom in osebju internega in kirurškega oddelka jeseniške bolnice, organizaciji ZB NOV za venco in tov. Pogčniku za ganljive poslovilne besede pri odprtem grobu. Lepa hvala za venco organizaciji delovnih invalidov in dobrim družinam Perat, Bradaškja in Gašperšičevim za vso pomoč. Pristrčno se zahvaljujem vsem sestanovalcem za venco in za vso pomoč ter vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za podarjene vence in cvetje. Lepa hvala godbi in pevce, ki so se poslovili od dragega pokojnika z žalostinkami.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: žena Marija, sin Milan in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob tragični izgubi dragega moža, sina, brata

JULIJA KURINCICA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so pomagali pri reševanju v Stolu, še posebej Gorski reševalni službi Radovljica in Jesenice, postaji milice Radovljica in Jesenice, pripadnikom JLA in sodelavcem iz Elektrarne Moste, kakor tudi vsem njegovim prijateljem iz Zirovnice.

Zahvaljujem se številnim darovalcem vencev in cvetja, godbenikom in pevce za žalostinke, govornikom ob odprtem grobu za poslovilne besede, kolektivu Elektrarne Moste, Planiki-Breznica ter njegovim sošolcem iz delovodske šole v Radovljici.

Našo iskreno zahvalo dolgujemo vsem znancem in prijateljem, ter njegovim sodelavcem, ki so se poslovili od njega na domu in ga spremlili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Marija, mama, ata, sestra Dragica z možem, družini Markelj in Pristavec ter ostalo sorodstvo.

HOKEJ NA LEDU

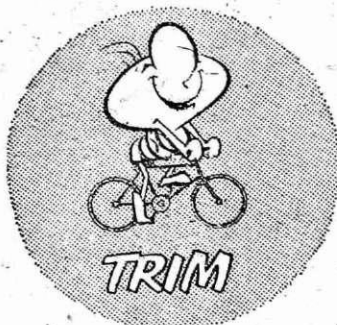
Že na začetku alpski pokal

Kot je bilo pričakovati so naši hokejisti tudi v povratni finalni tekmi za alpski pokal za sezono 1972/73, proti moštvu Augsburga dosegli visoko zmago, tokrat z rezultatom 11:0 (2:0, 5:0, 4:0).

Na otvoritveni tekmi v letošnji hokejski sezoni na Jesenicah se je zbralo prek 4000 gledalcev, kar je lep do-

igralcev, ki bi lahko slavili še izdatnejšo zmago, saj so nadigrali nasprotnika v vseh elementih hokejske igre. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da so sicer slabi gostje nekajkrat zelo nevarno ogrozili gol, ki ga je po končani prvi tretjini do konca branil mladi Marjan Zbontar in je bila to tudi zanj lepa prilika, da pokaže kaj zmora.

Kljub dobri igri in povsem zasluženim zmagi, pa smo med igro opazili manjše napake, predvsem pa nesigurnost naših igralcev, ko je nasprotnik nevarno ogrožal njihova vrata. To bodo s tekmanji odpravili, saj je znano, da niso imeli potrebnih prijateljev.

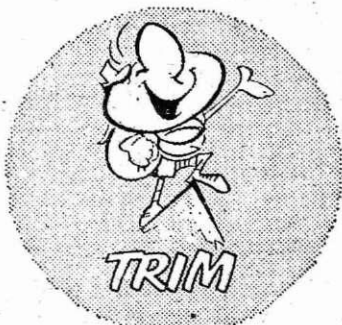

kaz, da hokej pri nas postaja vse bolj priljubljen šport. To je seveda tudi v zvezi z zelo dobrimi in skrbnimi pripravami naših hokejistov za letošnjo sezono, na katero so pripravljeni zelo dobro.

Srečanje se je sicer začelo z dokaj raztrgano, nervozno in slabo igro naših, ko so v prvi tretjini zaigrali nasprotno od zahtev trenerja Afanasijeva. Prevečkrat so se odločali za posamične akcije in ne za kolektivno igro, na katero jih želi navaditi njihov sovjetski učitelj. Kljub temu pa so povedli z 2:0. Prvi zadetek na tem srečanju je dosegel Albin Felc po izredno lepem prodoru že v 33. sekundah srečanja. V drugi in tretji tretjini je bila igra povsem drugačna kot v prvih 20. minutah. Trener Afanasijev je po slabem začetku zahteval od svojih varovancev, da v nadaljevanju igrajo kot jih je učil in pripravljaj za sezono. V nadaljevanju so tudi tako zaigrali in gledalci so do konca srečanja uživali v izredno lepem in učinkovitih napadih domačih

Sestanek z Olimpijo

Na torkovi seji upravnega odbora HK Jesenice so med drugim obravnavali nejasen položaj znanega hokejskega reprezentanta Gorazda Hitija, ki bi se moral vrniti na Jesenice 1. septembra, ko so sporazumu med Olimpijo in Jesenicami prenehale vse obveznosti tega igralca do HK Olimpije. Kot je znano je te-

ga igralca HK Jesenice posodilo za eno sezono (1972/73) ljubljanskemu ligašu, ki mu je že lansko leto izdal tudi izpisnico za vrnitev na Jesenice. Toda ker je Hiti kljub temu nastopil za Ljubljano na nedeljski tekmi v okviru tekmovanja za alpski pokal med Olimpijo in Augsburgom, je uprava HK Jesenice o tem telegramsko obvestilo vodstvo tekmovanja za alpski pokal v Švici, da ta igralec ni član Olimpije, o tem koraku pa so naši obvestili še Olimpijo, Augsburg in Jugoslovansko hokejsko zvezo. Ker želijo stvari v zvezi z Gorazdom Hitijem čim prej urediti, so se odborniki HK Jesenic domenili, da bodo na osnovi sporazuma, ki

skih tekem in sta finalni srečanja z Augsburgom prvi tekmi po več kot enomesečnem premoru. Prav je, da se soočimo tudi z napakami, ker bi nas morda visoka zmaga in tudi dobra igra proti slabšemu nasprotniku lahko zapeljala.

Tako so jeseniški hokejisti končno osvojili prvo mesto v tem mednarodnem tekmovanju s finalnima zmagama, najprej v Augsburgu z rezultatom 13:6 in še na Jesenicah z 11:0.

Gole za naše so dosegli: Hafner 3, M. Jan in Mlakar po 2 ter Felc, F. Zbontar, Eržen in F. Smolej po 1.

Napovedana tekma med moštvoma Jesenic in Merana, ki bi morala biti odigrana v okviru tekmovanja za letošnji alpski pokal v nedeljo, 23. septembra Podmežak. Igra je preložena zaradi italijanskih ukrepov ob pojavi kolere.

D.

sta ga podpisala, dne 5. septembra 1972 leta HK Olimpija in HK Jesenice — v katerem so se v točki štiri tudi dogovorili, da ni mogoč prestop kateremukoli igralcu obeh klubov brez soglasja HK Jesenic in HK Olimpije ter da se bosta kluba o prestopih dogovarjala med seboj — povabili predstavnike HK Olimpije in se z njimi dogovorili o nezdravi situaciji, ki je nastala okrog omenjenega igralca.

Čeprav je bila dolžnost Olimpije, ki očitno želi zadržati Hitija v Ljubljani, da prva opozori Jesenice na to in se poveže z upravo v našem hokeju. Sestanek bo predvidoma v začetku naslednjega tedna na Jesenicah.

D.

NOGOMET

Jesenice : Korotan 2:2 (1:1)

V tretjem kolu prvenstva NPG so jeseniški nogometaši v soboto odigrali na domačem igrišču prvenstveno tekmo z moštvom Korotana iz Kranja. Srečanje se je končalo z neodločenim rezultatom 2:2 (1:1).

V tipično prvenstveni tekmi, kjer sta na strani gostov prevladovala izkušnost in rutina, pri domačih pa mladost in neizkušnost, sta se moštvi razšli z neodločenim rezultatom. To tudi najbolj ustreza dogodkom na igrišču, čeprav bi naši fantje lahko osvojili tudi drugo točko, če ne bi zašleljali enajstmetrovke in če bi bili v odločilnih trenutkih pred nasprotnikovimi vrati bolj prisebni.

Gole za naše so dosegli: Donev in Karahodžić.

V predtekmi so se domači pionirji v prvenstveni tekmi pomerili s sovratniki z Bleda in zmagali z rezultatom 12:0 (4:0). Naši najmlajši nogometaši iz tekme v tekmo vidno napredujejo ter z lahkoto premagujejo svoje nasprotnike. V dosedanjih treh nastopih so zabeležili tri zmage in dosegli razliko v golih 18:2.

Gole za domače so dosegli: Urek 5, Pestotnik 3, Ljujić 2, Rajaković in Majstorović.

Mladinci so v nedeljo odigrali prvenstveno tekmo z mladinskim moštvom Nakla in zmagali z rezultatom 6:1 (1:1).

Gostje iz Nakla so bili le v prvem polčasu enakovreden nasprotnik našim nogometašem. V drugem polčasu so domačini zaigrali tako kot znajo in popolnoma nadigrali svoje nasprotnike ter slavili zaslužen visoko zmago.

Gole so dosegli: Trobič 2, Mlakar 2, Samardžija in Kovarčič.

V soboto, 22. septembra igra jeseniško člansko moštvo na domačem igrišču prvenstveno tekmo z moštvom Bleda, tekma bo ob 16. uri na igrišču Podmežaklo.

Pionirji gostujejo v Bohinju kjer bodo odigrali prvenstveno tekmo z tamkajšnjim pionirji.

Mladinci so gostovali v sredo, 19. septembra v Naklem, kjer so odigrali polfinalno tekmo za pokal ZMS na področju NPG. V nedeljo 23. septembra pa gostujejo v Kranju, kjer se bodo v prvenstveni tekmi pomerili z moštvom Triglava.

Osnovna organizacija sindikata Železarne se zelo prizadeva na področju rekreacije. Vsako leto organizira številna tekmovanja v različnih športnih disciplinah. Zaradi kondicijske pripravljenosti, predvsem pa zaradi utrjevanja zdravja, posamezni obrati in službe še posebej večkrat pripravijo razne rekreacijske igre na čistem zraku. Na sliki vidimo sodelavce sektorja za ekonomiko in organizacijo pri nogometni igri.

TRIM

Dopisujte
v
Železarja